



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**  
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη



**Εκθέσεις  
για την προστασία των  
ανθρωπίνων δικαιωμάτων  
ετών 2021 και 2022.**

**Αθήνα, Μάιος 2023**

# Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Π. Κανελλοπούλου 4, Τ.Κ. 101 77, Αθήνα

Email: [pressoffice@yptp.gr](mailto:pressoffice@yptp.gr)

## Επιμέλεια:

Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας  
Κλάδος Διοικητικής Υποστήριξης και  
Ανθρώπινου Δυναμικού  
Διεύθυνση Οργάνωσης και  
Νομικής Υποστήριξης  
Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού

Αθήνα, Μάιος 2023

## Αποστολή

*«... έχει ως αποστολή:*

*α. Την κατοχύρωση και διατήρηση της δημόσιας τάξης.*

*β. Την προστασία της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας.*

*γ. Την προστασία του κοινωνικού συνόλου από τις πυρκαγιές, θεομηνίες και άλλες καταστροφές.*

*δ. Την εξασφάλιση της πολιτικής άμυνας της χώρας.*

*ε. Τη συμμετοχή στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις.....»*

(ν.2800/2000, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει)

## Περιεχόμενα

|                                                                                                                                                                                |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Εισαγωγή .....</b>                                                                                                                                                          | <b>9</b>  |
| <b>ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΟΥΣ 2021.....</b>                                                                                                                                       | <b>11</b> |
| <b>ΤΜΗΜΑ Α: Απολογισμός δράσεων Ελληνικής Αστυνομίας .....</b>                                                                                                                 | <b>11</b> |
| 1. Προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών και της προστασίας των συνόρων.....                                               | 11        |
| 1.1. Γενικά.....                                                                                                                                                               | 11        |
| 1.2. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων των παράνομων μεταναστών.....                                                                  | 13        |
| 1.2.1. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Άσυλο και τη Μετανάστευση–Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης Αλλοδαπών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.....                                  | 14        |
| 1.2.2. Διοικητική κράτηση αλλοδαπών και εναλλακτικά μέτρα κράτησης.....                                                                                                        | 16        |
| 1.2.2.1. Εναλλακτικά μέτρα κράτησης.....                                                                                                                                       | 17        |
| 1.2.2.2. Διοικητική κράτηση.....                                                                                                                                               | 18        |
| 1.2.3. Ρήτρα μη επαναπροώθησης.....                                                                                                                                            | 20        |
| 1.2.4. Συναντήσεις–συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς της διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης και της προστασίας συνόρων..... | 21        |
| 1.2.5. Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του COVID-19 – Λήψη μέτρων σε Προ.Κε.Κ.α..                                                                                             | 22        |
| 1.2.6. Χώροι-Συνθήκες κράτησης.....                                                                                                                                            | 23        |
| 2. Η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων κατά την αστυνομική δράση.....                                                                              | 29        |
| 2.1. Γενικά.....                                                                                                                                                               | 29        |
| 2.3. Νομοθετικό έργο και διοικητικές ενέργειες για την πρόληψη και καταστολή περιστατικών ρατσισμού και ξενοφοβίας.....                                                        | 30        |
| 2.4. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης αυτών.....                                        | 31        |

|                                                                                                                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 2.5. Συναντήσεις - συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς αντιμετώπισης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων..... | 32 |
| 3. Δράσεις κατά της εμπορίας ανθρώπων.....                                                                                                                             | 32 |
| 4. Δράσεις κατά της ενδοοικογενειακής βίας.....                                                                                                                        | 33 |
| 5. Δράσεις κατά της διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών ουσιών.....                                                                                                       | 36 |
| 6. Δράσεις για την προστασία των ανηλίκων.....                                                                                                                         | 37 |
| 6.1. Ασυνόδευτα Ανήλικα.....                                                                                                                                           | 39 |
| 6.2. Δράσεις σε περιπτώσεις εξαφανίσεων ανηλίκων.....                                                                                                                  | 40 |
| 7. Δράσεις για την αύξηση του επιπέδου ασφαλείας του οδικού δικτύου και τη διασφάλιση μετακίνησης των ευαίσθητα κοινωνικά ομάδων (ΑμεΑ).....                           | 42 |
| 8. Δράσεις για την προστασία από το ηλεκτρονικό έγκλημα.....                                                                                                           | 43 |
| 9. Δράσεις για την προστασία από το οικονομικό έγκλημα και την αδήλωτη εργασία....                                                                                     | 46 |
| 10. Διαρκής εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας....                                                                                      | 47 |
| 10.1. Βασική εκπαίδευση.....                                                                                                                                           | 47 |
| 10.2. Μετεκπαίδευση.....                                                                                                                                               | 48 |
| 10.3. Περαιτέρω εκπαιδεύσεις-διαλέξεις-ημερίδες.....                                                                                                                   | 48 |
| ΤΜΗΜΑ Β: Χειρισμός ζητημάτων της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής στο πλαίσιο της προστασίας των ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.....                              | 49 |
| Προαγωγή και Προστασία των Δικαιωμάτων των Κρατουμένων.....                                                                                                            | 49 |
| 1. Βελτίωση Συνθηκών Κράτησης και Υποδομών.....                                                                                                                        | 49 |
| 2. Εκπαίδευση και Προγράμματα Κρατουμένων.....                                                                                                                         | 50 |
| 3. Αναβάθμιση Υπηρεσιών Υγείας.....                                                                                                                                    | 52 |
| 4. Μετασφρονιστική Μέριμνα- Επανένταξη Κρατουμένων.....                                                                                                                | 55 |
| 5. Στελέχωση καταστημάτων κράτησης και αναβάθμιση της εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού.....                                                                   | 55 |
| Τμήμα Γ: Απολογισμός Δράσεων του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας (ΚΕ.ΜΕ.Α).....                                                                                              | 59 |

|                                                                                                                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ΜΕΡΟΣ Β' : ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΟΥΣ 2022.....                                                                                                                                               | 63 |
| ΤΜΗΜΑ Α: Απολογισμός δράσεων Ελληνικής Αστυνομίας .....                                                                                                                         | 63 |
| 1. Προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών και της προστασίας των συνόρων.....                                                | 63 |
| 1.1. Γενικά. ....                                                                                                                                                               | 63 |
| 1.2. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων των παράνομων μεταναστών. ....                                                                  | 65 |
| 1.2.1. Υποδοχή-μεταναστευτικές ροές. ....                                                                                                                                       | 65 |
| 1.2.2. Διοικητική κράτηση αλλοδαπών και εναλλακτικά μέτρα κράτησης. ....                                                                                                        | 66 |
| 1.2.2.1. Εναλλακτικά μέτρα κράτησης.....                                                                                                                                        | 67 |
| 1.2.2.2. Διοικητική κράτηση. ....                                                                                                                                               | 68 |
| 1.2.3. Ρήτρα μη επαναπροώθησης. ....                                                                                                                                            | 70 |
| 1.2.4. Συναντήσεις-συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς της διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης και της προστασίας συνόρων. .... | 71 |
| 1.2.5. Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του COVID-19 – Λήψη μέτρων σε Προ.Κε.Κ.α..                                                                                              | 72 |
| 1.2.6. Χώροι-Συνθήκες κράτησης. ....                                                                                                                                            | 73 |
| 2. Η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων κατά την αστυνομική δράση.....                                                                               | 78 |
| 2.1. Γενικά. ....                                                                                                                                                               | 78 |
| 2.2. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης αυτών. ....                                        | 78 |
| 2.3. Συναντήσεις-συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς αντιμετώπισης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων.....            | 79 |
| 3. Δράσεις κατά της εμπορίας ανθρώπων.....                                                                                                                                      | 80 |
| 4. Δράσεις κατά της ενδοοικογενειακής βίας.....                                                                                                                                 | 80 |
| 5. Δράσεις κατά της διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών ουσιών.....                                                                                                                | 84 |
| 6. Δράσεις για την προστασία των ανηλίκων. ....                                                                                                                                 | 85 |

|                                                                                                                                               |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 6.1. Ασυνόδευτα Ανήλικα. ....                                                                                                                 | 86         |
| 6.2. Δράσεις σε περιπτώσεις εξαφανίσεων ανηλίκων.....                                                                                         | 87         |
| 7. Δράσεις για την αύξηση του επιπέδου ασφαλείας του οδικού δικτύου και τη διασφάλιση μετακίνησης των ευαίσθητα κοινωνικά ομάδων (ΑμεΑ). .... | 88         |
| 8. Δράσεις για την προστασία από το ηλεκτρονικό έγκλημα. ....                                                                                 | 90         |
| 9. Δράσεις για την προστασία από το οικονομικό έγκλημα και την αδήλωτη εργασία....                                                            | 91         |
| 10. Διάρκης εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας....                                                             | 92         |
| 10.1. Βασική εκπαίδευση. ....                                                                                                                 | 92         |
| 10.2. Μετεκπαίδευση. ....                                                                                                                     | 93         |
| 10.3. Περαιτέρω εκπαιδεύσεις-διαλέξεις-ημερίδες.....                                                                                          | 93         |
| ΤΜΗΜΑ Β: Χειρισμός ζητημάτων της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής στο πλαίσιο της προστασίας των ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.....     | 95         |
| Προαγωγή και Προστασία των Δικαιωμάτων των Κρατουμένων. ....                                                                                  | 95         |
| 1. Βελτίωση Συνθηκών Κράτησης και Υποδομών. ....                                                                                              | 95         |
| 2. Εκπαίδευση και Προγράμματα Κρατουμένων. ....                                                                                               | 97         |
| 3. Αναβάθμιση Υπηρεσιών Υγείας. ....                                                                                                          | 99         |
| 4. Μετασφρονιστική Μέριμνα- Επανένταξη Κρατουμένων. ....                                                                                      | 102        |
| 5. Στελέχωση καταστημάτων κράτησης και αναβάθμιση της εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού.....                                          | 103        |
| Τμήμα Γ: Απολογισμός Δράσεων του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας ΚΕ.ΜΕ.Α .....                                                                      | 106        |
| <b>Επίλογος.....</b>                                                                                                                          | <b>110</b> |

## Πρόλογος κ. Υπουργού



Η προστασία και η προώθηση της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών, αποτελούν βασικές αρχές του Συντάγματος της Ελλάδας και αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής μας νομοθεσίας.

Η Χώρα μας αποδίδει πρωταρχική σημασία στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών όλων των ατόμων που ευρίσκονται εντός της ελληνικής επικράτειας, στη διαφύλαξη των δημοκρατικών θεσμών και στη λειτουργία του κράτους δικαίου. Η ανάγκη πραγματικού και απόλυτου σεβασμού και προστασίας των δικαιωμάτων αυτών και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, εν γένει, καθίσταται απολύτως προφανής ενώ, ταυτόχρονα, εμφανίζεται, ως αυτονόητη η υποχρέωση της παγκόσμιας κοινότητας και πρωτίστως των κρατών, μέσω των θεσμικών, νομοθετικών και εκτελεστικών τους λειτουργιών, όχι μόνον να ενσωματώνουν στο εθνικό τους δίκαιο, αλλά και να διαφυλάττουν, κατά τρόπο ουσιαστικό και όχι προσχηματικό, τα δικαιώματα του ανθρώπου. Δικαιώματα καθολικά, αδιαίρετα και αναπαλλοτρίωτα, που άπτονται κάθε πτυχής της υπόστασης του ανθρώπου και του κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και πολιτιστικού του βίου. Δικαιώματα που έχει ο καθένας εγγενώς ως άνθρωπος, από τη στιγμή της γέννησής του.

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, αρμόδιο για την εσωτερική ασφάλεια της χώρας, σχεδιάζει, σε στρατηγικό επίπεδο, δράσεις, με στόχο την καταπολέμηση των σύγχρονων απειλών και προκλήσεων, την ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών και τη διασφάλιση των ατομικών τους ελευθεριών. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Αστυνομία συνιστά το σημαντικότερο, ίσως, κοινωνικό θεσμό, με κύριο προορισμό της το να υπηρετεί την κοινωνία και να εξασφαλίζει την απρόσκοπτη άσκηση των δικαιωμάτων των πολιτών της. Το σύνολο του αστυνομικού προσωπικού και οι ενέργειές του κατά την αστυνομική του δράση και πρακτική καθοδηγούνται από τη βασική Αρχή η οποία πρεσβεύει ότι στα ανθρώπινα δικαιώματα εδράζεται το κράτος δικαίου και από αυτά απορρέουν οι δημοκρατικές αξίες κάθε ευνομούμενης πολιτείας. Για το λόγο αυτό ο σεβασμός και η προστασία της ζωής και αξίας του ανθρώπου συνιστά πρωταρχική υποχρέωση όλων μας. Ας αναλογιστούμε λοιπόν και ας επιβεβαιώσουμε τη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ανασυγκρότηση του κόσμου που θέλουμε, στην ανάγκη για παγκόσμια αλληλεγγύη, στην υποχρέωση για μια κοινωνία ελεύθερη, δίκαιη και ασφαλή.

Αθήνα, Μάιος 2023

**Ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη**

**Παναγιώτης ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ**

## Πρόλογος κ. Υφυπουργού



Τον Ιούλιο του 2019, με τη μεταφορά και ενσωμάτωση της Αντεγκληματικής και Σωφρονιστικής Πολιτικής από το Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη εκκίνησε μία σημαντική, συλλογική και συγκροτημένη προσπάθεια με στόχο τον εκσυγχρονισμό του τρόπου λειτουργίας των Δομών Σωφρονισμού στη Χώρα μας προς όφελος της διασφάλισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και της Δημόσιας Τάξης και Ασφάλειας. Διάρκους επιδίωξη και σταθερή πυξίδα όλων των πρωτοβουλιών μας υπήρξε ένα νέο Σύστημα Σωφρονισμού σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τις καλές πρακτικές και πάντοτε με τον απόλυτο σεβασμό στα Θεμελιώδη Δικαιώματα του

Ανθρώπου και στις συστάσεις της αρμόδιας Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας.

Με γνώμονα τα ανωτέρω, τόσο το 2021 όσο και το 2022 συνεχίστηκε με αμείωτο ρυθμό ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η υλοποίηση ενός στέρεου και συνεκτικού πλέγματος πολιτικών με κυρίαρχους άξονες:

- τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων Δομών Σωφρονισμού,
- τη δημιουργία νέων σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τις καλές πρακτικές,
- την αποτελεσματική θεραπεία της χρόνιας υποστελέχωσης των Σωφρονιστικών Καταστημάτων,
- την εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση εργαζομένων και κρατουμένων,
- την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και
- την ενίσχυση των δομών μετασωφρονιστικής μέριμνας και επανένταξης των κρατουμένων.

Μέσα από μία προσεκτική ανασκόπηση εξάγονται συγκεκριμένα, μετρήσιμα αποτελέσματα και χρήσιμα, ενθαρρυντικά συμπεράσματα. Και τούτο διότι παρά την επιμονή της παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης του Covid 19 στο μεγαλύτερο διάστημα του 2021 και 2022 συνεχίστηκε ο σχεδιασμός, η ωρίμανση και η υλοποίηση πλήθους

πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων που οδηγούν τόσο στην σταδιακή βελτίωση των συνθηκών κράτησης όσο και στην εύρυθμη λειτουργία των Σωφρονιστικών Δομών της Χώρας μας.

Διανύουμε πλέον μία περίοδο όπου το υφιστάμενο Κτιριολογικό Πρόγραμμα που έχει σχεδιαστεί, υλοποιείται με υψηλούς ρυθμούς. Δεσπόζουσα θέση ανάμεσα σε αυτό κατέχει το νέο Σωφρονιστικό Κατάστημα στο Νικηφόρο Δράμας, του οποίου η λειτουργία έχει σταδιακά εκκινήσει καθώς και το Νέο Δικαστικό Σωφρονιστικό Συγκρότημα Αθηνών στην περιοχή του Ασπροπύργου, του οποίου η υλοποίηση προχωρά με γοργούς ρυθμούς.

Ταυτόχρονα η αναθεώρηση του Σωφρονιστικού Κώδικα και ειδικότερα η θέσπιση - μεταξύ άλλων- του Ειδικού Ενδίκου Μέσου για την προβολή αιτιάσεων σχετικών με τις συνθήκες κράτησης, συνιστούν κυρίαρχες τομές της ασκηθείσας Σωφρονιστικής Πολιτικής.

Οι πρωτοβουλίες αυτές σε συνδυασμό με άλλες στους προαναφερθέντες τομείς δημιουργούν το αναγκαίο αρμονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να λειτουργήσουν πλέον αποτελεσματικά τα Σωφρονιστικά Καταστήματα της Χώρας μας αφήνοντας στο παρελθόν εικόνες που απέχουν πολύ από το ευρωπαϊκό και ανθρωπιστικό πρότυπο. Τέλος, διαρκώς επιδιωκόμενη στρατηγική μας παραμένει η θεμελίωση ενός σύγχρονου Σωφρονιστικού Συστήματος αντάξιου των Ευρωπαϊκών Αρχών και Αξιών και του ουμανιστικού και ανθρωποκεντρικού πολιτισμού που διαχρονικά χαρακτηρίζει την πατρίδα μας.

Αθήνα, Μάιος 2023

**Ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη  
αρμόδιος για θέματα Αντεγκληματικής Πολιτικής  
Ελευθέριος ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ**

## Εισαγωγή

Στο παγκόσμιο πολυπολιτισμικό περιβάλλον που διαβιούμε, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί κριτήριο και δείκτη του κοινωνικού μας πολιτισμού. Ευθύνη κάθε σύγχρονης κοινωνίας αλληλεγγύης και ανθρωπιάς αποτελεί η υπεράσπιση των δικαιωμάτων αυτών και ο σεβασμός της διαφορετικότητας, στοιχεία που όχι μόνο δεν πλήττουν, αλλά ενισχύουν και θέτουν υγιείς βάσεις για την κοινωνική συνοχή, καθώς προωθούν την ένταξη στην κοινωνία, πληθυσμιακών ομάδων με ιδιαιτερότητες συμβάλλοντας τοιούτοτρόπως στην τόνωση του κοινωνικού ιστού.

Το δόγμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επηρεάσει καταφανώς το διεθνές δίκαιο, καθώς και τα εθνικά συντάγματα, τις πολιτικές των κρατών και τη δράση μη κυβερνητικών οργανισμών, αποτελώντας τον ακρογωνιαίο λίθο της δημόσιας τάξης ανά τον κόσμο.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποτέλεσε τη βάση για περαιτέρω διάσκεψη και συνεργασία μεταξύ κρατών αναφορικά με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η Διακήρυξη αυτή μαζί με το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών, αποτελούν το Διεθνές Σύμφωνο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Τα εν λόγω κείμενα θεμελιώνουν τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ισότητα προάγοντας τον πολιτισμό και καταπολεμώντας τις διακρίσεις και την ανισότητα. Κατοχυρώνεται με τον τρόπο αυτό ο σεβασμός και η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και εξασφαλίζεται προοδευτικά, με εσωτερικά και διεθνή μέσα, η παγκόσμια και αποτελεσματική τους εφαρμογή.

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, ως φορέας προστασίας των έννομων αγαθών έχει καταδείξει, διαχρονικά, ότι προβαίνει στην υλοποίηση της αποστολής του, σεβόμενο τις ανθρωπίνες αξίες και τα ιδανικά, καταπολεμώντας, κατά το δυνατό, κάθε ενέργεια που παραβιάζει και θίγει τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Η ασφάλεια και η διαφύλαξη της ζωής και της περιουσίας όλων των ατόμων ανεξαιρέτως, η πολιτική προστασία και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και ιδίως, του δασικού πλούτου της χώρας από τους κινδύνους πυρκαγιών, θεομηνιών και λοιπών καταστροφών, αποτελούν στρατηγικές προτεραιότητες του, οι οποίες υλοποιούνται με γνώμονα το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Με στόχο, λοιπόν, την εκδήλωση στοχευμένων μέτρων και δράσεων για τη συνεχή βελτίωση στον τομέα αυτό, αναπτύσσονται και τίθενται σε επιχειρησιακή εφαρμογή

μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης για το σύνολο των δράσεων και ενεργειών που αναπτύχθηκαν από τις Υπηρεσίες του Φορέα με γνώμονα την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ως αυτές παρατίθενται αναλυτικά και ξεχωριστά για τα έτη 2021 και 2022 στις εκθέσεις που ακολουθούν.

## ΜΕΡΟΣ Α' : ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΟΥΣ 2021

### ΤΜΗΜΑ Α: Απολογισμός δράσεων Ελληνικής Αστυνομίας

#### **1. Προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών και της προστασίας των συνόρων.**

##### **1.1. Γενικά.**

Με βάση τη σπουδαιότητα που η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) και η ελληνική πολιτεία αποδίδουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα έχει παγιωθεί πλέον η άποψη ότι το εν λόγω φαινόμενο συνιστά μείζον εθνικό και ευρωπαϊκό ζήτημα.

Οι επί έτη προσπάθειες για την εκδήλωση μέτρων οργανωτικού και συντονιστικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τα **δύο Εθνικά Σχέδια Δράσης: «Εθνική Στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων 2014–2020»** και **«Εθνικός Οδικός Χάρτης για το Άσυλο και τις Επιστροφές»**, αρχικά επηρεάστηκαν από την άνευ προηγουμένου προσφυγική/μεταναστευτική πρόκληση του έτους 2015 (-911.471- συλλήψεις το 12-μηνο 2015 σε σχέση με -77.163- συλλήψεις το 12-μηνο 2014). Η υπογραφή της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.–Τουρκίας της 18<sup>ης</sup> Μαρτίου 2016 επέφερε την σημαντική μείωση των μεικτών μεταναστευτικών ροών σε -204.820- το έτος 2016, σε -68.112- το έτος 2017, σε -93.367- το έτος 2018, σε -123.710- το έτος 2019 και σε -47.293- το έτος 2020 και σε 38.013 παράνομους μετανάστες το παρελθόν έτος (2021).

Ο κρατικός μηχανισμός, ανταπεξήλθε με επάρκεια στη διαχείριση των πολύπλοκων οργανωτικών και ανθρωπιστικών προβλημάτων, που θέτονταν πιεστικώς προς άμεση επίλυση, λόγω παραμονής μεγάλου αριθμού αλλοδαπών σε δομές ανοιχτής φιλοξενίας της ηπειρωτικής Ελλάδας, γεγονός που δημιουργήσε σειρά δυσκολιών σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο. Με την αгаσθή, πάραυτα, συνεργασία, τις κοινές προσπάθειες και τη συμβολή των συναρμόδιων κρατικών φορέων, διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, η κατάσταση κατέστη διαχειρίσιμη.

Σεβόμενη τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον Κανονισμό Schengen, η Ελλάδα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού EURODAC για τη δακτυλοσκόπηση, την καταγραφή και την ταυτοποίηση των εισερχομένων προσφύγων και των παράνομων μεταναστών. Σε αυτήν την προσπάθεια, αρωγός υπήρξε, μεταξύ άλλων και η χορηγηθείσα χρηματοδότηση από την Ε.Ε., μέσω των Ταμείων ISF και AMIF (έτους 2020) της Νέας Χρηματοδοτικής περιόδου 2014-2020, αλλά και τα κονδύλια που δαπανήθηκαν προς ενίσχυση των προσπαθειών

που καταβάλλει η Ελλάδα για την αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης, στο πλαίσιο της συνεργασίας της με συναρμόδια Υπουργεία και λοιπούς αρμόδιους φορείς.

Σημαντική προσπάθεια καταβλήθηκε, επίσης, για την περαιτέρω βελτίωση του επιπέδου συνεργασίας με την Τουρκία, για την αποφασιστική συμβολή στον έλεγχο των μεταναστευτικών ροών, τόσο προς την Ελλάδα, όσο και προς τις χώρες της κεντρικής και της βόρειας Ευρώπης.

Ειδικότερα, οι καταβληθείσες προσπάθειες της Ε.Ε. και της χώρας μας που είχαν ως αποτέλεσμα τη σύναψη της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε. – Τουρκίας (Βρυξέλλες, 18-03-2016), επέφεραν ως αποτέλεσμα τη μεγάλη μείωση των ροών προς τη χώρα μας και κατ' επέκταση και προς την Ευρώπη (κατά το χρονικό διάστημα από 01-01-2017 έως 19-03-2017, εισήλθαν στη χώρα (3.052) παράνομοι αλλοδαποί από τα θαλάσσια σύνορα με την Τουρκία με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα από 01-01-2016 έως 19-03-2016 να έχουν εισέλθει (149.133), ενώ από 20-03-2017 έως την 31-12-2017 εισήλθαν (25.644) με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα από 20-03-2016 έως την 31-12-2016 να έχουν εισέλθει (26.994) παράνομοι αλλοδαποί. Επιπρόσθετα, κατά το χρονικό διάστημα 01-01-2018 έως την 31-12-2018 εισήλθαν (32.751), το χρονικό διάστημα 01-01-2019 έως την 31-12-2019 (64.977), το χρονικό διάστημα από 01-01-2020 έως την 31-12-2020 επήλθε δραστηκή πτώση και εισήλθαν στη χώρα μας (10.082) παράνομοι αλλοδαποί, ενώ το χρονικό διάστημα από 01-01-2021 έως την 31-12-2021 επήλθε περαιτέρω πτώση και εισήλθαν (4.251) παράνομοι αλλοδαποί.

Επιχειρώντας, επί τη βάσει αυστηρών κριτηρίων, την αξιολόγηση του επιπέδου αποτελεσματικότητάς στην επίτευξη των στόχων που στο σύνολό τους συμβάλουν στην εγκαθίδρυση ενός μηχανισμού για την ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών μας συνόρων, καθώς και της επιστροφής των παράνομα εισερχομένων και διαβιούντων στη χώρα μας αλλοδαπών, εξάγεται το συμπέρασμα ότι κατεβλήθησαν ουσιαστικές προσπάθειες στο τομέα αυτό, ενώ οι μη ολοκληρωθείσες δράσεις θα επαναξετασθούν και θα συμπεριληφθούν εκ νέου στον προγραμματισμό του έργου του 2022.

Οι υλοποιηθείσες δράσεις του έτους (2021), κατά την εφαρμογή των οποίων σημειώθηκαν θετικά αποτελέσματα, αφορούσαν μέτρα για:

- τη βελτίωση των διαδικασιών υποδοχής και διαχείρισης των νεοεισερχομένων προσφύγων/παράνομων μεταναστών από τα εξ' ανατολών θαλάσσια σύνορα της χώρας μας,
- την άμεση καταγραφή των μεταναστών που διαμένουν σε επίσημα αναγνωρισμένες εγκαταστάσεις στα νησιά, ώστε να καθίσταται δυνατή η παρακολούθησή τους και η αξιολόγηση της κατάστασής τους σε σχέση με τα αιτήματα διεθνούς προστασίας που έχουν καταθέσει,

- τη λήψη των περιοριστικών μέτρων για την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού προσαρμόζοντας τους αρχικούς στόχους και τις επιδιώξεις τόσο στην αντιμετώπιση των παράνομων μεταναστευτικών ροών προς τη χώρα μας, όσο και στην υλοποίηση των εθελούσιων και αναγκαστικών επιστροφών.
- τη συνέχιση λειτουργίας των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.),
- τη προσπάθεια να μην κρατούνται σε αστυνομικά κρατητήρια υπήκοοι τρίτων χωρών που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής, αλλά το συντομότερο δυνατόν να οδηγούνται στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.), μετά την ταυτοποίησή τους και την έκδοση των απαραίτητων αποφάσεων,
- την εξασφάλιση των απαραίτητων συνθηκών αξιοπρεπούς κράτησης σύμφωνα με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.) και με γνώμονα τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας,
- τη βελτίωση των ακολουθούμενων πρακτικών υλοποίησης των αναγκαστικών και των εθελοντικών επιστροφών υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες προέλευσής τους,
- την ολοκληρωμένη εκπαίδευση του προσωπικού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με στόχο την, κατά το δυνατόν, αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κανόνων και των αρχών που διασφαλίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τις εθνικές, ενωσιακές και διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας,
- την πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης, μέσω της ενδυνάμωσης της συνεργασίας μας με τρίτες γειτονικές χώρες διέλευσης των μεταναστευτικών ροών, και
- τη συνεργασία της Ελληνικής Αστυνομίας με τον Οργανισμό Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX), και άλλους Κοινοτικούς Οργανισμούς, καθώς και τα λοιπά θεσμικά Όργανα της Ε.Ε..

Σε όλους τους παραπάνω τομείς σημειώθηκαν θετικά αποτελέσματα, χωρίς αυτό όπως ήδη αναφέρθηκε να αποτελεί λόγο εφησυχασμού.

## **1.2. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων των παράνομων μεταναστών.**

Η αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας, στοχεύει, εν γένει, στη προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Προς εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού οι ενέργειες του αστυνομικού προσωπικού εκδηλώνονται με κριτήρια αντικειμενικά, ανεξαρτήτως εθνικοτήτων, θρησκευτικών/πολιτικών πεποιθήσεων, φυλετικών κριτηρίων, διακρίσεων ή άλλων διακριτικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν τους ελεγχόμενους. Κατά τον έλεγχο του ζητήματος της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα δόθηκαν οι δέουσες εντολές

και οδηγίες στο προσωπικό των αρμόδιων Υπηρεσιών του Σώματος, ώστε οι διενεργούμενοι έλεγχοι να πραγματοποιούνται με γνώμονα τον απόλυτο σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ελεγχόμενου.

### **1.2.1. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Άσυλο και τη Μετανάστευση–Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης Αλλοδαπών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.**

Η χώρα μας, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για το Άσυλο και τη Μετανάστευση (2010) και του αναθεωρημένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης (2013), ανέλαβε και πέτυχε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα επιτεύγματα, στους τομείς που αφορούν τη βελτίωση της υποδοχής, τις συνθήκες κράτησης, την καθοδήγηση όσων δικαιούνται διεθνή προστασία και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ήτοι:

- αναβάθμιση του συστήματος Πρώτης Υποδοχής,
- δημιουργία Κέντρων Πρώτης Υποδοχής και Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.),
- αναμόρφωση του εθνικού συστήματος ασύλου (Υπηρεσία Ασύλου και Αρχής Προσφυγών),
- ενίσχυση της πολιτικής των αναγκαστικών και εθελούσιων επιστροφών υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες καταγωγής τους, έχοντας ως στόχο τη συγκρότηση ενός σύγχρονου και συνεκτικού συστήματος πρωτοβουλιών και δράσεων για την ολοκληρωμένη διαχείριση και τον αποτελεσματικό έλεγχο-αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος, σύμφωνα με τις εθνικές, ενωσιακές και διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας,
- διασφάλιση συνθηκών υποδοχής και παραμονής και αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.

Στο πλαίσιο των αρχών της αλληλεγγύης και της κοινής ευθύνης σε έναν κοινό ευρωπαϊκό χώρο, βάσει και της σαφούς υποχρέωσης, όπως αυτή ορίζεται στα άρθρα 7 και 8 της Απόφασης του Συμβουλίου, παρουσιάστηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ο Εθνικός Οδικός Χάρτης ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών, που εισέρχονταν από τα ελληνικά ανατολικά θαλάσσια σύνορα, με τη λήψη κατάλληλων μέτρων για το άσυλο, την πρώτη υποδοχή και τις επιστροφές.

Στον «Εθνικό Οδικό Χάρτη για το Άσυλο και τις Επιστροφές» ενσωματώθηκε το Εθνικό Σχέδιο για τις επιστροφές, ενώ ταυτόχρονα συμπεριλήφθηκε το Επιχειρησιακό Πλάνο, για τις διαδικασίες καταγραφής και ταυτοποίησης του συνόλου των νεοαφικνούμενων αλλοδαπών, καθώς και των διαδικασιών επιστροφής κατά το μέρος που αφορά τη διαχείριση των οικονομικού προφίλ μεταναστών (μηχανισμός «HOT SPOT»).

Με την έκδοση του Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α' -51/03.04.2016) σημειώθηκαν σημαντικές μεταβολές στον τρόπο διαχείρισης των μεικτών μεταναστευτικών ροών ιδιαίτερα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με κυριότερες αυτών τις αλλαγές που επήλθαν κατά τη διαδικασία χορήγησης ασύλου και τη δημιουργία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης στην οποία εντάσσονται και τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα νησιά της Λέσβου, Χίου, Σάμου, Λέρου και Κω. Αρμόδια για την εν γένει λειτουργία των ανωτέρω Κέντρων είναι η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Οι αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας έγκεινται στις διαδικασίες ταυτοποίησης και εξακρίβωσης ιθαγένειας και της εξωτερικής φύλαξης και ασφάλειας των εγκαταστάσεων.

Όλοι οι νεοεισερχόμενοι πρόσφυγες/παράνομοι μετανάστες οι οποίοι εισέρχονται στα προαναφερόμενα νησιά, που αποτελούν τις κύριες πύλες εισόδου στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη, οδηγούνται στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.), όπου και παραμένουν μέχρις ότου υποβληθούν σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης.

Με την ολοκλήρωση των διαδικασιών αυτών οι πολίτες τρίτων χωρών ή οι ανιθαγενείς, οι οποίοι δεν εμπίπτουν στις διατάξεις περί χορήγησης διεθνούς προστασίας ή άλλης μορφής προστασίας (ευάλωτες ομάδες) με απόφαση του Διοικητή του Κέντρου παραπέμπονται στην αρμόδια αστυνομική Αρχή για την υπαγωγή τους σε διαδικασίες απέλασης, επιστροφής ή επανεισδοχής, κατά τις κείμενες διατάξεις.

Με το Ν. 4636/2019 «Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' -169/01.11.2019), η ελληνική νομοθεσία προσαρμόστηκε στις Οδηγίες 2011/95/ΕΕ, 2013/32/ΕΕ και 2013/33/ΕΕ σχετικά με τις διαδικασίες αναγνώρισης καθεστώτος διεθνούς προστασίας και υποδοχής αιτούντων άσυλο.

Οι πρωταρχικοί στόχοι του νέου κανονιστικού πλαισίου κινούνται σε δύο κατευθύνσεις:

- Ο νέος νόμος συγκεντρώνει και συστηματοποιεί σε ένα ενιαίο κείμενο τα κύρια νομοθετήματα (Π.Δ. 141/2013, Ν. 4375/2016 και Ν. 4540/2018) για το άσυλο, τα οποία ενσωματώνουν στην εθνική έννομη τάξη το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου και ρυθμίζουν την παροχή διεθνούς προστασίας, με στόχο την εισαγωγή ενός σαφούς νομικού πλαισίου και την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου.
- Η ουσία των ρυθμίσεων του νέου νόμου, συνδέεται άρρηκτα με την επιδίωξη αναδιαμόρφωσης του εθνικού συστήματος ασύλου, μέσω της θέσπισης ρυθμίσεων που διασφαλίζουν δίκαιες, σαφείς και ταχύτερες εθνικές διαδικασίες και οδηγούν σε ένα αποτελεσματικό σύστημα ασύλου.

Η χώρα μας έχει πολυετή συνεργασία με την UNHCR και άλλους Διεθνείς Οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) που δραστηριοποιούνται στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την εμπειρία των οποίων επιθυμεί να αξιοποιήσει περαιτέρω στους τομείς του ασύλου και της διαχείρισης των νεοεισερχομένων παράνομων

μεταναστών, με προτεραιότητα τη δημιουργία ανοικτών δομών φιλοξενίας για τους ασυνόδευτους ανηλίκους αλλοδαπούς.

### **1.2.2. Διοικητική κράτηση αλλοδαπών και εναλλακτικά μέτρα κράτησης.**

Η χώρα μας δέχεται συνεχείς και έντονες μεταναστευτικές πιέσεις, καθόσον η γεωγραφική της θέση την έχει καταστήσει κύριο προορισμό, για τα σύγχρονα διεθνή μεταναστευτικά ρεύματα, προερχόμενα κυρίως από Ασιατικές και Αφρικανικές χώρες, θεωρώντας την ως τον καταλληλότερο αρχικό σταθμό «πύλη εισόδου», προς την Ε.Ε., με τελικό προορισμό άλλα κράτη της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης.

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Ελληνική Αστυνομία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, προκειμένου να αντιμετωπίζεται ουσιαστικά το ζήτημα των αυξημένων προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, με απόλυτο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο κράτος δικαίου.

Στο πλαίσιο αυτό, αναλαμβάνονται, κατά λόγο αρμοδιότητας, οι απαραίτητες πρωτοβουλίες, εκδηλώνονται οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία ενέργειες και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου που να διασφαλίζει τον απόλυτο σεβασμό στα δικαιώματα των προσφύγων και των μεταναστών, τον έλεγχο της νομιμότητας των αλλοδαπών στη χώρα μας, καθώς και την κυκλοφορία/διακίνησή τους στον ενιαίο χώρο Schengen.

Στο πλαίσιο αυτό, βασική επιδίωξη αποτέλεσε η ενσωμάτωση και η εφαρμογή του Δικαίου της Ένωσης, είτε αφορούσε πρωτογενές (Συνθήκες) είτε το παράγωγο δίκαιο (Οδηγίες, Κανονισμούς), αποφάσεις Δικαστηρίων αλλά και εκθέσεις Οργανισμών (όπως η CPT).

Ωσαύτως, προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθή εφαρμογή της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «Περί Επιστροφών» έχουν δοθεί σαφείς οδηγίες και συνεχίζεται η προσπάθεια ώστε να μην κρατούνται σε αστυνομικά κρατητήρια υπήκοοι τρίτων χωρών που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής, αλλά το συντομότερο δυνατόν να οδηγούνται στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.), μετά την ταυτοποίησή τους και την έκδοση των απαραίτητων αποφάσεων.

Το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στη παράνομη μετανάστευση είναι εναρμονισμένο με την νομοθεσία της Ένωσης, η δε κράτηση των παράνομα εισερχομένων και διαβιούντων στη χώρα μας αλλοδαπών προβλέπεται σε ειδικές διατάξεις στους νόμους 3386/2005, 4251/2014, 3907/2011, 4375/2016 και 4636/2019 ως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν.4686/2020 και το Ν. 4825/2021.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο εφαρμογής του ισχύοντος νομικού ισχύουν τα εξής:

- για τους νεοεισερχόμενους αλλοδαπούς που εντοπίζονται στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 4375/2016 και του Ν. 4636/2019, ως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν. 4686/2020 καθώς και με τον Ν. 4825/2021. Πλέον η εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης της 18ης Μαρτίου 2016 Ε.Ε.–Τουρκίας, πέραν της μείωσης των μεταναστευτικών ροών, έχει μεταβάλει και την διαχείριση τους. Για την διαχείριση των νεοαφιχθέντων παράνομων αλλοδαπών εκδόθηκε σειρά διαταγών.
- οι αλλοδαποί που εντοπίζονται στο εσωτερικό της χώρας (Ν. 3907/2011) και είτε εισήλθαν παράνομα από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου πριν την εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης της 18ης Μαρτίου 2016 Ε.Ε.–Τουρκίας, είτε εισήλθαν από βόρεια σύνορα της χώρας μας και υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 21, τίθενται υπό κράτηση, για την προετοιμασία της επιστροφής, μόνο εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δε δύνανται να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά, άλλα επαρκή και λιγότερο επαχθή μέτρα.
- οι αλλοδαποί που εντοπίζονται στα εξωτερικά σύνορα της χώρας [εκτός των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου (Ν. 3386/2005 ως τροποποιήθηκε και ισχύει)] κρατούνται για το απολύτως απαραίτητο χρονικό διάστημα ώστε να ολοκληρωθούν οι απαραίτητες υπηρεσιακές διαδικασίες screening (ταυτοποίηση, καταγραφή, δακτυλοσκόπηση, φωτογράφιση) και εν συνεχεία ανάλογα με την κατηγορία–ομάδα στόχο των αλλοδαπών, εφαρμόζεται το μέτρο της κράτησης.

#### **1.2.2.1. Εναλλακτικά μέτρα κράτησης.**

Η χώρα μας εφαρμόζει ως τύπο εναλλακτικής κράτησης την υποχρέωση της τακτικής εμφάνισης ενώπιον των αρχών και/ή της υποχρέωσης παραμονής σε ορισμένο μέρος [κυρίως στην διαχείριση των αλλοδαπών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με την παραμονή τους στα ανοιχτά ή ημι-ανοιχτά Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και τις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Νήσων (Κ.Ε.Δ.Ν.) μέχρις ότου επιτευχθεί η επανεισδοχή τους στην Τουρκία (εξέταση αιτημάτων ασύλου, άσκηση ένδικων μέσων - χωρίς περιορισμό της ελευθερίας και με τον επιπρόσθετο όρο της μη αναχώρησης από το νησί που βρίσκονται)].

Παράλληλα, στα μέτρα που ελήφθησαν για τη διαχείριση των αλλοδαπών, ως εναλλακτικά της κράτησης, ήταν και η παραμονή τους στα ανοιχτά ή ημι-ανοιχτά Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, μέχρις ότου επιτευχθεί η επανεισδοχή τους στην Τουρκία (εξέταση αιτημάτων ασύλου, άσκηση ένδικων μέσων), ενώ εκδόθηκε σειρά σχετικών διαταγών, με την οποία δόθηκε η δυνατότητα εθελούσιας επιστροφής (μέσω προγραμμάτων του Δ.Ο.Μ.), ως μια εναλλακτική λύση για τους παράνομους αλλοδαπούς, που δεν μπορούν να συνεχίσουν το ταξίδι τους προς την κεντρική και βόρεια Ευρώπη και μπορούν να συνοδεύονται με

βοήθεια σε Προγράμματα μετεγκατάστασης του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.), με την υποβοήθηση των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 3907/2011 και την παρ. 3 του άρθρου 76 του Ν. 3386/05 οι υπήκοοι τρίτης χώρας, που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής και απέλασης τίθενται υπό κράτηση για την προετοιμασία της επιστροφής / απέλασης και τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, μόνο εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν δύνανται να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα επαρκή και λιγότερο επαχθή μέτρα, όπως εκείνα, που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 22 του Ν. 3907/2011.

### **1.2.2.2. Διοικητική κράτηση.**

Το μέτρο της κράτησης (Ν. 3907/2011 και Ν. 3386/2005) εφαρμόζεται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ήτοι όταν:

- υπάρχει κίνδυνος διαφυγής,
- ο υπήκοος τρίτων χωρών αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης,
- συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας,

ενώ για την εφαρμογή του λαμβάνονται υπόψη δεδομένα που αφορούν:

- το ανέφικτο επιστροφής/απέλασης αλλοδαπών (π.χ. Σύριοι, Παλαιστίνιοι κ.λπ.) στους οποίους δίνεται 6μηνη αναβολή απομάκρυνσης με ανανέωση,
- τη μεταχείριση των ευάλωτων ομάδων (π.χ. γυναίκες, μονογονεϊκές οικογένειες) και ιδιαιτέρως των ανηλίκων προσφύγων, ώστε να παρέχεται ο απαιτούμενος βαθμός προστασίας,
- τη διαθεσιμότητα κατάλληλων χώρων κράτησης και τη δυνατότητα εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για τους κρατούμενους και
- τις τυχόν προηγούμενες συλλήψεις.

Η κράτηση επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα διεκπεραίωσης της διαδικασίας απομάκρυνσης με μέγιστο χρονικό διάστημα τους έξι (6) μήνες, το οποίο δύναται να παραταθεί για επιπλέον δώδεκα (12) μήνες, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμοδίων Υπηρεσιών, η διαδικασία απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο, εάν ο υπήκοος της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες.

Η εθνική μας νομοθεσία είναι πλήρως προσαρμοσμένη προς τις επιταγές της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ό,τι αφορά την καθοδήγηση όσων δικαιούνται διεθνή προστασία.

Το δικαίωμα των αλλοδαπών να αμφισβητήσουν το μέτρο κράτησης σε υποθέσεις απέλασης, προβλέπεται από την υφιστάμενη νομοθεσία. Σε καμία περίπτωση δεν κρατούνται αλλοδαποί αυθαίρετα, ενώ κάθε περίπτωση κρατουμένου αλλοδαπού εξετάζεται σε εξατομικευμένη βάση. Αναφορικά με το χρονικό διάστημα κράτησης, αυτοί κρατούνται για τον απαραίτητο χρόνο έως ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες επιστροφής.

Περαιτέρω, η συνδρομή των προϋποθέσεων της κράτησης επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως ανά 3μηνο από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση κράτησης ή την Υπηρεσία περαιτέρω διαχείρισης του υπηκόου τρίτης χώρας και από τα Διοικητικά Πρωτοδικεία της Χώρας, ενώ για την επιβολή ή τη συνέχιση του μέτρου, λαμβάνεται υπόψη η διαθεσιμότητα κατάλληλων χώρων κράτησης και η δυνατότητα εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων.

Οι διαδικασίες της απομάκρυνσης υπόκεινται σε σύστημα εξωτερικού ελέγχου που λειτουργεί με μέριμνα της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη», η οποία συνεργάζεται για τον σκοπό αυτό με Διεθνείς Οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) [υπ' αριθ. 4000/4/57-ια' Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α.) (ΦΕΚ Β' -2870/24.10.2014)].

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι ο κύριος επιχειρησιακός στόχος εστιάζεται στην ολοκλήρωση των σχετικών διοικητικών διαδικασιών σε σύντομο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με επικέντρωση των προσπάθειών σε περιπτώσεις αλλοδαπών που δύναται να επαναπατρισθούν.

Επιπρόσθετα, έχουν δοθεί οδηγίες και έχει επισημανθεί ώστε να γίνουν απολύτως κατανοητά τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν την τήρηση των απαραίτητων συνθηκών από πλευράς υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους κράτησης αλλοδαπών, καθώς επίσης και της προστασίας των ανθρωπίνων αλλά και των λοιπών προβλεπομένων δικαιωμάτων των κρατουμένων, για τα οποία οι Υπηρεσίες θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαίτερη μέριμνα και φροντίδα και να τα διασφαλίζουν.

Σε ότι αφορά την ενδεδειγμένη, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις που ρυθμίζουν τα θέματα αυτά, συμπεριφορά των εντεταλμένων οργάνων, αρμοδίων για τη φρούρηση και την εν γένει διαχείριση των αλλοδαπών, υπενθυμίζεται ότι αποτελεί πάγια προτεραιότητα της Φυσικής και της Πολιτικής Ηγεσίας του Σώματος .

### **1.2.3. Ρήτρα μη επαναπροώθησης.**

Η αρχή της μη επαναπροώθησης, η οποία αποτυπώνεται στο άρθρο 33 της Σύμβασης της Γενεύης (1951), αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της διεθνούς προστασίας των προσφύγων. Η απαγόρευση της επαναπροώθησης σε κίνδυνο δίωξης εφαρμόζεται σε κάθε μορφή αναγκαστικής απομάκρυνσης, συμπεριλαμβανομένης της απέλασης και της επαναπροώθησης στα σύνορα.

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας τηρεί απαρέγκλιτα την ανωτέρω αρχή και για το λόγο αυτό έχουν παρασχεθεί προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας σαφείς εντολές και οδηγίες για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το σεβασμό της αξιοπρέπειας όλων των παράνομων μεταναστών, που φτάνουν στη χώρα μας, με ιδιαίτερη μέριμνα στην άσκηση του δικαιώματος υποβολής αιτήματος παροχής διεθνούς προστασίας και των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων.

Διευκρινίζεται ότι ουδείς υπό κράτηση αλλοδαπός, που αιτείται διεθνούς προστασίας και έως ότου εξεταστεί η αίτησή του, επαναπροωθείται (βούληση υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας, καταγραφή αιτήματος, εξέταση σε α' βαθμό, εξέταση προσφυγής επί του παραδεκτού), σε πλήρη συμμόρφωση με το εσωτερικό και διεθνές δίκαιο και σεβόμενη η χώρα μας τις επιταγές της Σύμβασης της Γενεύης, τις διαδικασίες, που προβλέπονται στο Ν. 4375/2019 (με τον οποίο κυρώθηκε η Οδηγία 2013/32/ΕΕ), τη συναφή νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.) και τις διαδικασίες που προβλέπονται στο Ν. 4636/2019 ως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4686/2020.

Ως προς τα χερσαία σύνορα και ειδικότερα στην περιοχή του Έβρου, λαμβάνουν χώρα εθνικές και κοινές, με τα έτερα κράτη μέλη του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (εφεξής FRONTEX), επιχειρήσεις ελέγχου και επιτήρησης συνόρων, σε τακτική βάση, αλλά και σε έκτακτη, όταν παρουσιάζεται εντεινόμενη πίεση. Σκοπός των ανωτέρω επιχειρησιακών δράσεων είναι η αποτελεσματική αποτροπή της παράνομης εισόδου στη χώρα μας, η οποία επιτυγχάνεται με τον έγκαιρο εντοπισμό εντός του τουρκικού εδάφους ομάδων μη νόμιμων μεταναστών που κινούνται προς την τουρκική όχθη του ποταμού Έβρου. Άμεσα ενημερώνονται οι ενεδρεύοντες και περιπολούντες αστυνομικοί και στρατιωτικοί, οι οποίοι κάνουν αισθητή την παρουσία τους με τη χρήση φωτεινών και ηχητικών σημάτων, με αποτέλεσμα οι παράνομοι μετανάστες να μην εισέρχονται καν σε λέμβους, ενώ, φοβούμενοι την άφιξη στο σημείο του τουρκικού στρατού και τη σύλληψή τους, υποχωρούν προς το εσωτερικό του τουρκικού εδάφους.

Η επιχειρησιακή δράση και πρακτική που ακολουθείται σε περιπτώσεις σύλληψης παράνομων μεταναστών συνίσταται στη μεταφορά τους στις κατά τόπους αρμόδιες Υπηρεσίες Συνοριακής Φύλαξης, τον σχηματισμό ποινικής δικογραφίας και τη μεταφορά

τους, μετά το πέρας της ποινικής διαδικασίας, άμεσα και στον κατάλληλο χρόνο σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης για την περαιτέρω διαχείρισή τους σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ελληνική Νομοθεσία. Εκεί ενημερώνονται για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, κατά το στάδιο της υποδοχής, καθώς και για τη δυνατότητα να αιτηθούν διεθνή προστασία και να υπαχθούν σε προγράμματα εθελούσιας επιστροφής.

Επιπροσθέτως, ο FRONTEX έχει διαμορφώσει μηχανισμούς παρακολούθησης της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα, κατά την διεξαγωγή των Κοινών Επιχειρήσεων, μέσω των οποίων περιέρχεται σε γνώση των ελληνικών Αρχών και διερευνάται οποιοσδήποτε ισχυρισμός παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων, από στελέχη που επιχειρούν σε Κοινές Επιχειρήσεις, ανά την ελληνική επικράτεια. Επιπλέον, τυχόν διαπίστωση παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων, σε μόνιμη βάση, από ένα κράτος μέλος που φιλοξενεί Κοινή Επιχείρηση, ενδέχεται να οδηγήσει ακόμα και σε αναστολή ή τερματισμό των επιχειρησιακών δράσεων.

Επιπλέον και προκειμένου διασφαλισθεί πλήρως η ρήτρα μη επαναπροώθησης ειδικοί επιστήμονες του Συνηγόρου του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Ανεξάρτητης Αρχής όπως προκύπτει από το Ν. 3907/2011 και τη διεθνή, ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία, πραγματοποιούν εξωτερικούς ελέγχους στις προγραμματισμένες επιχειρήσεις επανεισοχής στο πλαίσιο της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.-Τουρκίας (*Βρυξέλες, 18-03-2016*). Συγκεκριμένα, επισκέπτονται τους χώρους κράτησης, επιβλέπουν τους υπηρεσιακούς φακέλους, ομιλούν με τους υπό επιστροφή αλλοδαπούς υπηκόους και επιβλέπουν την όλη διαδικασία, με γνώμονα την διασφάλιση των δικαιωμάτων αυτών κατά την διάρκεια της επιχείρησης μέχρι και την παράδοση τους στις τουρκικές Αρχές. Εκ μέρους της Ελληνικής Αστυνομίας, παρέχεται κάθε απαραίτητο στοιχείο και πληροφορία, προκειμένου να διευκολύνεται η Ανεξάρτητη Αρχή στην εξατομικευμένη αξιολόγηση κάθε περίπτωσης αλλοδαπού υπηκόου, κατά την διενέργεια του ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 5 Ν. 3094/2003.

#### **1.2.4. Συναντήσεις–συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς της διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης και της προστασίας συνόρων.**

Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- επίσκεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από 22 Νοεμβρίου έως 01 Δεκεμβρίου 2021 για την πρόληψη των βασανιστηρίων και κάθε άλλης απάνθρωπης ή ταπεινωτικής συμπεριφοράς ή τιμωρίας (C.P.T). Κατά τη διάρκεια της παραμονής της έλαβαν αιφνιδιαστικές επισκέψεις σε Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.
- συνεργασία με τοπικούς φορείς και με Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς που δραστηριοποιούνται σε θέματα μετανάστευσης στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, για παροχή προς τους νεοεισερχόμενους πρόσφυγες/παράνομους μετανάστες υπηρεσιών

σίτισης, διάθεσης διερμηνέων, τεχνικής βοήθειας, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, διανομής ρουχισμού, ειδών ατομικής υγιεινής κ.λπ..

- επίσκεψη κλιμακίου ευρωβουλευτών μελών της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από 02 έως 04 Νοεμβρίου 2021. Το εν λόγω κλιμάκιο συναντήθηκε με υψηλόβαθμα στελέχη όλων των εμπλεκομένων Υπουργείων, και πραγματοποίησε σειρά επισκέψεων σε διάφορες δομές φιλοξενίας και κράτησης αλλοδαπών. Το κλιμάκιο της Επιτροπής LIBE επισκέφθηκε μεταξύ των άλλων, το Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.) Ταύρου.
- συνεργασία με συναρμόδιες αστυνομικές Υπηρεσίες και αρχές των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της διακίνησης των παράνομων μεταναστών, προς και από τη χώρα μας.
- συνεργασία της Ελληνικής Αστυνομίας με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX) και άλλους Κοινοτικούς Οργανισμούς, καθώς και τα λοιπά θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

#### **1.2.5. Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του COVID-19 – Λήψη μέτρων σε Προ.Κε.Κ.α..**

Η ανταπόκριση των Ελληνικών Αρχών στην εμφάνιση του νέου ιού στην Ευρώπη ήταν άμεση και εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας σε συνεργασία με λοιπούς συναρμόδιους υγειονομικούς φορείς ελήφθησαν τα προβλεπόμενα μέτρα για την αποτροπή εξάπλωσης της νόσου.

Η Ελληνική Αστυνομία, με σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων– κατά περίπτωση– Υπουργών και με σκοπό την αποφυγή και τον περιορισμό της διάδοσης του ιού, ορίστηκε ως μία εκ των αρμόδιων αρχών για τη διασφάλιση της εφαρμογής των μέτρων, τη διαπίστωση παραβάσεων και την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων. Με γνώμονα τα δεδομένα αυτά, οι αστυνομικές Υπηρεσίες σχεδιάζουν και αναπτύσσουν στοχευμένες αστυνομικές δράσεις (διενέργεια πεζών–εποχούμενων περιπολιών και εξορμήσεων, συγκρότηση συνεργείων–ομάδων ελέγχων κ.ά.), με πλήρη δραστηριοποίηση του διατιθέμενου προσωπικού.

Σημαντικό στοιχείο στην προσπάθεια περιορισμού της εξάπλωσης της νέας νόσου αποτελεί το υψηλό αίσθημα κοινωνικής και επαγγελματικής ευθύνης του συνόλου του αστυνομικού προσωπικού, ενώ βασική τους υποχρέωση είναι η τήρηση των κανόνων ατομικής υγιεινής και καθαριότητας. Προς τον σκοπό αυτό παρέχονται οδηγίες σχετικές με τα μέτρα πρόληψης και ελέγχου της διασποράς καθώς και για τις επιπρόσθετες προφυλάξεις που οφείλουν να λαμβάνουν κατά τη διαχείριση περιστατικών με πιθανή λοίμωξη κατά την εφαρμογή των μέτρων ελέγχου.

Αναφορικά με τις αστυνομικές Υπηρεσίες, μεταξύ αυτών και τα Προ.Κε.Κ.Α., εκδόθηκε διαταγή του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας με κατευθυντήριες εντολές – οδηγίες για την εκδήλωση όλων των απαραίτητων ενεργειών προς διασφάλιση της υγείας του αστυνομικού προσωπικού και των κρατουμένων που κρατούνται για οποιοδήποτε λόγο στις αστυνομικές Υπηρεσίες, ιδίως δε, όσων προορίζονται για μεταγωγές σε δικαστικές ή εισαγγελικές Αρχές, των κρατουμένων αλλοδαπών εντός των Προ.Κε.Κ.Α., καθώς και για την ομαλή λειτουργία των αστυνομικών Υπηρεσιών.

Επιπρόσθετα, η Διεύθυνση Υγειονομικού/Α.Ε.Α. απέστειλε σε όλες τις Υπηρεσίες του Σώματος, ειδικότερες οδηγίες διαχείρισης και προστασίας κατά της μετάδοσης της λοίμωξης Covid-19 ειδικότερα για τους αστυνομικούς, πλήρως εναρμονισμένες με τις οδηγίες του Ε.Ο.Δ.Υ. Η τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας για την προστασία του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας από κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, αποτελεί βασικό μέλημα και σταθερό στόχο του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας.

#### **1.2.6. Χώροι-Συνθήκες κράτησης.**

Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για το Άσυλο και τη Μετανάστευση, η χώρα μας ανέλαβε και πέτυχε, από τα μέσα του έτους 2010 σημαντικά επιτεύγματα στο τομέα της βελτίωσης της υποδοχής, των συνθηκών κράτησης και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εν γένει.

Η μετατόπιση των μεταναστευτικών ροών από την περιοχή του Έβρου προς τα ανατολικά θαλάσσια σύνορα της χώρας (ιδιαίτερα από τον Ιούλιο 2015), είχε ως επίπτωση τη δύσκολη διαχείριση των μεικτών μεταναστευτικών ροών στο Βόρειο Αιγαίο, η οποία αντιμετωπίστηκε, εν μέρει, με τη λειτουργία του Προαναχωρησιακού Κέντρου Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.) Λέσβου και των πρώην Κέντρων Ταυτοποίησης Υπηκοότητας (Κε.Τ.Υ.) Αλλοδαπών Σάμου, Λέσβου και Χίου, ενώ η μη ύπαρξη κατάλληλων δομών υποδοχής και κράτησης στην περιοχή του Νοτίου Αιγαίου καθιστούσε δυσχερή τη διαχείριση των νεοεισερχομένων αλλοδαπών.

Έκτοτε, αν και εκδόθηκε ο Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α' -51/03.04.2016) «*Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και άλλες διατάξεις*», με τον οποίο επήλθαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο διαχείρισης των μεικτών μεταναστευτικών ροών, ιδιαίτερα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με την δημιουργία των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) σε Λέσβο, Χίο, Σάμο, Κω και Λέρο, δεν είχε προβλεφθεί η δημιουργία Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.) (πλην του υφισταμένου της Λέσβου).

Εξαιτίας της συνέχισης της μεταναστευτικής πίεσης και των ζητημάτων που προέκυπταν καθημερινά προς διαχείριση, με κύριο εξ' αυτών την κράτηση των παράνομων

μεταναστών με οικονομικό προφίλ, που αν και τους έχει επιβληθεί περιοριστικός όρος της μη αναχώρησης από το νησί που βρίσκονται μέχρις ότου επιτευχθεί η επανεισδοχή τους στην Τουρκία (εξέταση αιτημάτων ασύλου, άσκηση ένδικων μέσων), αυτοί, κατά την ελεύθερη παραμονή τους επιδείκνυαν παραβατική συμπεριφορά (κλοπές, απειλές–εξυβρίσεις, πρόκληση σωματικών βλαβών κ.α.), καθώς και λόγω της ανάγκης κράτησης των αλλοδαπών που απορρίπτεται το αίτημα διεθνούς προστασίας από την Υπηρεσία Ασύλου (α' βαθμού) ή απορρίπτεται η προσφυγή τους από την Επιτροπή Προσφυγών (β' βαθμού), δημιουργήθηκε και ήδη λειτουργεί το Προ.Κε.Κ.Α. στη νήσο της Κω χωρητικότητας (500) ατόμων.

Λαμβανομένων υπόψη των περιοδικών παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και κάθε άλλης απάνθρωπης ή ταπεινωτικής συμπεριφοράς ή τιμωρίας (CPT) και άλλων Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργανισμών προς τη χώρα μας, συνεχίστηκε η λειτουργία των οκτώ (8) Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.): Αμυδαλέζας, Ταύρου, Κορίνθου, Δράμας, Ξάνθης, Ορεστιάδας, Λέσβου και Κω, δίνοντας έμφαση-προτεραιότητα στη διασφάλιση των συνθηκών υποδοχής και παραμονής, σε ένα αξιοπρεπές περιβάλλον διαβίωσης.

Τα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.) είναι επιφορτισμένα με: (α) τη μέριμνα για τη σίτιση, την καθαριότητα, την ένδυση, την ιατρική εξέταση και τη διακομιδή των αλλοδαπών σε νοσοκομεία ή σε κέντρα υγείας, (β) τη συνεργασία με συναρμόδιες Αρχές, Υπηρεσίες και Φορείς προς το σκοπό της παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ψυχοκοινωνικής φροντίδας και συμβουλευτικής στήριξης στα άτομα που κρατούνται και (γ) τη μέριμνα για τη διερμηνεία, στις περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείται.

Οι αλλοδαποί που σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις διαμένουν στα Προ.Κε.Κ.Α. είναι κρατούμενοι με διαταγή της Αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί σε βάρος τους αποφάσεις απέλασης/επιστροφής και κατά συνέπεια δεν κυκλοφορούν ελεύθεροι ή εξέρχονται από τα Κέντρα Κράτησης. Επίσης, κρατούνται όσοι κατάγονται από χώρες που είναι εφικτός ο επαναπατρισμός τους, καθότι προέρχονται από κράτη που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα και οι ενταύθα ευρισκόμενες Πρεσβείες τους συνεργάζονται για την έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων. Πρόκειται για αλλοδαπούς που έχουν εισέλθει και διαμένουν κατά τρόπο μη νόμιμο στη χώρα, είναι πλήρως ταυτοποιημένοι και δεν σχετίζονται με αλλοδαπούς οι οποίοι κρατούνται στα σωφρονιστικά καταστήματα για διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

Οι υπό κράτηση αλλοδαποί ενημερώνονται συστηματικά για τον Κανονισμό που εφαρμόζεται στις εγκαταστάσεις κράτησης, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το δικαίωμα επαφής αυτών με εκπροσώπους Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Μ.Κ.Ο.), όπως του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (Ε.Σ.Π.), της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους

Πρόσφυγες (UNHCR) και άλλων φορέων που ασχολούνται με το θέμα της μετανάστευσης.

Ενδεικτικά γνωρίζεται ο,τι από 01-01-2021 έως 31-12-2021 επιτράπηκε η είσοδος σε χώρους κράτησης αλλοδαπών σε (179) Διεθνείς και Ευρωπαϊκούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), Σωματεία και Φορείς (μερικές εκ των εγκρίσεων αφορούσαν πολλαπλές επισκέψεις).

Επιπροσθέτως, σε όλους τους χώρους κράτησης έχουν αναρτηθεί σε εμφανή σημεία σχετικά έντυπα και επιδίδονται «Πληροφοριακά Δελτία» στους κρατούμενους, με τα οποία ενημερώνονται, σε γλώσσα την οποία κατανοούν, για τα δικαιώματά τους, αναφορικά με την κράτηση και τη διαδικασία ασύλου.

Για την πλήρη κάλυψη των όρων υγιεινής και ασφάλειας του προσωπικού και των διαμενόντων αλλοδαπών στις δομές φιλοξενίας παράνομων μεταναστών, έχουν συνταχθεί οι απαιτούμενες τεχνικές προδιαγραφές λειτουργίας αυτών και έχουν λάβει χώρα όλες οι αναγκαίες τεχνικές παρεμβάσεις, τα δε αιτήματα που αφορούν στην κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών του αστυνομικού προσωπικού και στην αξιοπρεπή διαβίωση των αλλοδαπών που παραμένουν στις προαναφερόμενες δομές, υποβάλλονται, στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και διευθετούνται το συντομότερο δυνατό.

Με την έκδοση της υπ' αριθ. 8038/23/22-ιγ' από 21-01-2015 Κ.Υ.Α. (σε συνδυασμό με την υπ' αριθ. 8038/23/22-να' από 31-12-2015 και την υπ' αριθ. 8038/23/22-πζ' από 31-12-2018 Κ.Υ.Α.) ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.), τη διαδικασία κράτησης των μη νόμιμων μεταναστών που τελούν υπό καθεστώς νόμιμου περιορισμού της ελευθερίας τους στα Προ.Κε.Κ.Α., τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των κρατούμενων αλλοδαπών, καθώς και τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του προσωπικού. Επιπροσθέτως, για έκαστο εκ των προαναφερομένων Κέντρων έχει συσταθεί μνημόνιο ενεργειών διαχείρισης κρατούμενων και καθηκοντολόγιο της φρουράς κρατητηρίων.

Η σύσταση και λειτουργία των Προ.Κε.Κ.Α., μεταξύ άλλων, συνέβαλε:

- στην ομοιόμορφη και εύρυθμη λειτουργία των Κέντρων Κράτησης, στην ευπρεπή διαμόρφωση των εγκαταστάσεων και των χώρων ώστε να εξυπηρετούνται άμεσα οι ανάγκες των κρατούμενων και στην προαγωγή και σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών,
- στην αποτροπή της παράνομης κράτησης εισερχομένων και διαβιούντων στη χώρα αλλοδαπών σε αστυνομικά καταστήματα και στη φιλοξενία αυτών σε Κέντρα Κράτησης με κατάλληλες υποδομές και προδιαγραφές για την πολύμηνη και αξιοπρεπή διαβίωσή τους,

- στην ακρίβεια των καταχωρήσεων στα μητρώα κράτησης και μετακινήσεων των κρατουμένων,
- στη συνεχή παρουσία επαγγελματιών υγείας (ιατροί, νοσηλευτές κ.α.), στην εξασφάλιση της απαραίτητης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και στην παροχή κάθε είδους στήριξης, όπου και όταν απαιτείται, εκ μέρους του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού,
- στη λειτουργία κλιμακίων της Υπηρεσίας Ασύλου εντός των Κέντρων Κράτησης Αμυδαλέζας, Κορίνθου, Δράμας, Ξάνθης, Φυλακίου Ορεστιάδας και στη διαρκή συνεργασία αυτών με την Υπηρεσία Ασύλου και την Αρχή Προσφυγών, ώστε οι κρατούμενοι να απολαμβάνουν όλες τις εγγυήσεις που πηγάζουν από τα δικαιώματά τους και να λαμβάνουν πλήρη ενημέρωση καθ' όλο το χρονικό διάστημα της κράτησής τους (Ν. 4375/2016 και Ν. 4636/2019 «Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ Α' - 169/01.11.2019) ως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν. 4686/2020 (Φ.Ε.Κ Α' - 96/12.05.2020) καθώς και Ν. 4825/2021 (ΦΕΚ Α' -157/04.09.2021).

Σημειώνεται ότι οι συνθήκες διαβίωσης στα Προ.Κε.Κ.Α. εναρμονίζονται πλήρως με τα διεθνή πρότυπα διαβίωσης σε κλειστά Κέντρα, καθώς:

- υφίσταται υπαίθριος χώρος προαυλισμού και άσκησης δραστηριοτήτων,
- η αναλογία χώρου διαμονής εκάστου υπηκόου τρίτης χώρας αντιστοιχεί σε τέσσερα (4) τ.μ. κατ' ελάχιστον,
- παρέχεται πλήρης σίτιση με προσφορά τριών (3) γευμάτων ημερησίως,
- υφίστανται τηλεφωνικές εγκαταστάσεις σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους για την ακώλυτη και άμεση πρόσβαση των κρατουμένων σε αυτές,
- παρέχεται προς όλους ανεξαιρέτως η δυνατότητα υποβολής των αιτημάτων τους στο Διοικητή του Κέντρου,
- προάγεται η ελεύθερη επικοινωνία των κρατουμένων με δικηγόρους, με Μ.Κ.Ο. και με άλλους φορείς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (τα στοιχεία των οποίων παρέχονται προς όποιον ενδιαφερόμενο μέσω της Φρουράς Κρατητηρίων),
- προβλέπονται ξεχωριστοί χώροι θρησκευτικής λατρείας και
- επιτρέπεται η διατήρηση των προσωπικών αντικειμένων των υπηκόων τρίτων χωρών.

Παράλληλα, υφίσταται συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία για την ενίσχυση της προσπάθειας ουσιαστικής αντιμετώπισης σειράς ζητημάτων, που προκύπτουν κατά την κράτηση των παράνομων μεταναστών και τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής και φιλοξενίας αυτών, κατά τρόπον ώστε η υλοποίηση των παραπάνω να πραγματοποιείται

με γνώμονα τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας και τις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες.

Από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, σε συνεργασία με Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς και λοιπούς φορείς, που δραστηριοποιούνται σε θέματα μετανάστευσης, καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες για την περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων αλλοδαπών με πρωταρχικό στόχο την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών.

Σχετικά με την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των κρατουμένων αλλοδαπών στα Κέντρα Κράτησης και στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος του τομέα Εσωτερικών Υποθέσεων 2014-2020 (Πολυετές Ταμείο AMIF), ανατέθηκαν στην Ανώνυμη Εταιρία μονάδων Υγείας του Υπουργείου Υγείας τα έργα της παροχής υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, υπηρεσιών ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης, καθώς και υπηρεσιών διερμηνείας προς τα Προ.Κε.Κ.Α.. Το εν λόγω Πρόγραμμα ξεκίνησε από τα μέσα Ιανουαρίου 2018 με την δραστηριοποίηση ιατρών, ψυχιάτρων, νοσηλευτών, διοικητικών υπαλλήλων, επισκεπτών υγείας, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και διερμηνέων, ενώ καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια να στελεχωθούν πλήρως και με τον προβλεπόμενο αριθμό όλες οι προαναφερόμενες ειδικότητες του επιστημονικού προσωπικού. Τα περιστατικά των αλλοδαπών κρατουμένων που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από τους ιατρούς των Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών, παραπέμπονται για νοσηλεία ή για εξέταση συνοδεία αστυνομικών σε εφημερεύον νοσοκομείο ή άλλο κατάλληλο νοσηλευτικό ίδρυμα. Εφόσον κριθεί απαραίτητη η νοσηλεία τους, η αρμόδια αστυνομική Υπηρεσία υπαγωγής αναλαμβάνει τη φρούρηση του αλλοδαπού, μέχρι τον επανεγκλεισμό του στα κρατητήρια του Προ.Κε.Κ.Α..

Στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 8038/23/22-πζ' από 31-12-2018 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Κ.Υ.Α.) (ΦΕΚ Β'-5906/31.12.2018) «*Παράταση λειτουργίας Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.)*» με την οποία παρατείνεται η λειτουργία Κέντρων Κράτησης έως την 31-12-2022, προβλέπεται η συνέχιση της συνεργασίας με την Ανώνυμη Εταιρία μονάδων Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

Η παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στα Προ.Κε.Κ.Α. αποβλέπει στην υγειονομική κάλυψη των μεταναστών ως ακολούθως:

- Παροχή υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και πρόληψης.
- Ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη, λαμβάνοντας υπόψη ότι τελούν σε συνθήκες περιορισμού.
- Πρόληψη της εξάπλωσης των παθήσεων και των λοιμώξεων μεταξύ των κρατούμενων, των εργαζόμενων στα Κέντρα Κράτησης και την ευρύτερη κοινότητα.

- Υποστήριξη του έργου των παραπάνω υπηρεσιών με τη συμμετοχή διερμηνέων, έτσι ώστε να μειώνεται ο χρόνος ανταπόκρισης στις ανάγκες των κρατούμενων αλλοδαπών και στην ορθή διαχείριση των προβλημάτων που αφορούν θέματα υγείας αλλά και γενικότερα τη διαμονή τους και την διευκόλυνση της επικοινωνίας των αλλοδαπών με τις ελληνικές Αρχές που δραστηριοποιούνται στα Κέντρα.
- Ανταπόκριση στις άμεσες ανάγκες υγείας στο χώρο διαβίωσης, έτσι ώστε να μην επιβαρύνονται οι κρατούμενοι αλλοδαποί και οι συνοδοί τους, όπου είναι εφικτό και δεν κρίνεται απαραίτητο, με τη μεταφορά τους σε μονάδα δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας.
- Προώθηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την υγειονομική περίθαλψη, τόσο μέσω της βελτίωσης της υγείας και γενικά μέσω των βελτιώσεων των συνθηκών διαμονής / κράτησης.

Οι ασθενείς κρατούμενοι εξετάζονται στο ιατρείο της εγκατάστασης του Κέντρου Κράτησης και σε συντρέχουσα περίπτωση χορηγείται σε αυτούς κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή. Ο ιατρικός έλεγχος περιλαμβάνει τη λήψη ιατρικού ιστορικού, γενική κλινική εξέταση και παραπομπή, όταν αυτό απαιτείται σε εργαστηριακό έλεγχο, με σκοπό να ανιχνευθούν τυχόν λοιμώδη νοσήματα (φυματίωση, σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες, δερματοπάθειες) ή άλλες μεταδιδόμενες ασθένειες.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο υλοποίησης της δράσης «ανακαίνισης – ανακατασκευής και συντήρησης των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.)», έχουν προβλεφθεί σε κάθε Κέντρο Κράτησης, πέραν του ιατρείου και άλλοι επαρκείς χώροι για τη διεξαγωγή ατομικών ή ομαδικών συναντήσεων κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ιδιωτικότητα (δημιουργία Γραφείων ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών κ.α.), καθώς και η πρόβλεψη για την πιλοτική δημιουργία οδοντιατρείων).

Προς εξασφάλιση του ιατρικού απορρήτου, για κάθε κρατούμενο ασθενή τηρείται από το επιστημονικό προσωπικό της Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε. ηλεκτρονικός ιατρικός φάκελος, στον οποίο καταχωρούνται όλα τα ιατρικά δεδομένα που τον αφορούν. Τα ιατρικά αρχεία αποθηκεύονται με ασφάλεια και καθορίζεται ο βαθμός πρόσβασης που έχουν σε κάθε είδους αρχείου τα μέλη του προσωπικού.

## **2. Η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων κατά την αστυνομική δράση.**

### **2.1. Γενικά.**

Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία αντίκεινται ευθέως στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου, αρχές στις οποίες θεμελιώνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ανάγκη καταπολέμησης των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας προκύπτει από την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων με βάση τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά ομάδων ή προσώπων (όπως η φυλή, το χρώμα, η θρησκεία, οι γενεαλογικές καταβολές, η εθνική ή εθνοτική καταγωγή και η αναπηρία) και θεμελιώνεται στα δικαιώματα της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης. Τα δικαιώματα και οι αρχές αυτές κατοχυρώνονται σε πολλά διεθνή κείμενα και συμβάσεις, ενώ στην ελληνική έννομη τάξη οι παραπάνω αρχές και δικαιώματα κατοχυρώνονται ιδίως στα άρθρα 2 παρ. 1 και 5 παρ. 2 του Συντάγματος.

Οι ρατσιστικές και ξενοφοβικές εκδηλώσεις συνιστούν απειλή για τις ομάδες και τα πρόσωπα που γίνονται στόχος τους, γι' αυτό απαιτείται η παροχή από το κράτος αυξημένου βαθμού προστασίας, με τη λήψη ποικίλων μέτρων, ώστε να επιβάλλονται αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, τόσο κατά των φυσικών προσώπων, τα οποία διαπράττουν τέτοια εγκλήματα, όσο και κατά των νομικών προσώπων, που εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτά.

### **2.2. Ενιαίος μηχανισμός καταγραφής περιστατικών ρατσισμού και ξενοφοβίας.**

Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση φαινομένων ρατσιστικής βίας στη χώρα μας, έχει συσταθεί, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, μηχανισμός καταγραφής, σε ενιαία βάση δεδομένων, περιστατικών ρατσισμού και ξενοφοβίας, με σκοπό την άμεση ενημέρωση των διεθνών οργανισμών, σε συντρέχουσα περίπτωση, και τη παρακολούθηση της εξέλιξης των σχετικών υποθέσεων.

Στο πλαίσιο αυτό συνεχίστηκε και κατά το έτος 2021, η υλοποίηση της υποχρέωσης των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, να καταγράφουν και να αποστέλλουν σχετικά στοιχεία, δύο φορές το έτος, στο προαναφερόμενο Υπουργείο, ως αρμόδιο για την περαιτέρω επεξεργασία τους, καθώς και για την παρακολούθηση της εξέλιξης των σχετικών υποθέσεων.

### **2.3. Νομοθετικό έργο και διοικητικές ενέργειες για την πρόληψη και καταστολή περιστατικών ρατσισμού και ξενοφοβίας.**

Σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, τα αδικήματα που σχετίζονται με την πρόκληση βασανιστηρίων ή άλλων προσβολών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας από υπαλλήλους ή στρατιωτικούς, στα καθήκοντα των οποίων ανάγεται η δίωξη, η ανάκριση ή εξέταση αξιόποινων πράξεων ή πειθαρχικών παραπτωμάτων ή η εκτέλεση ποινών ή η φύλαξη ή η επιμέλεια κρατουμένων και λαμβάνουν χώρα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δίδονται αυτεπαγγέλτως, ενώ παράλληλα για τα εν λόγω αδικήματα υφίσταται νομικό πλαίσιο με ποινές που προβλέπονται από το άρθρο 137Α Π.Κ. Επίσης, στον Κώδικα Δεοντολογίας του Αστυνομικού περιέχονται διατάξεις, οι οποίες απαγορεύουν ρητά κάθε μορφή βίας κατά την αστυνομική δράση.

Ανεξάρτητα από τον ποινικό έλεγχο, το πειθαρχικό δίκαιο της Ελληνικής Αστυνομίας προβλέπει την ανώτατη ποινή της απόταξης του αστυνομικού από το Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας, όταν αποδειχθεί ότι ενέχεται σε πράξεις που συνιστούν βασανιστήρια ή άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, κατά την έννοια του άρθρου 137Α του Π.Κ. (άρθρο 10 παρ. 1 περ. γ' του Π.Δ. 120/2008), ενώ με διάταξη του ιδίου ως άνω διατάγματος προβλέπεται ότι, η εξέταση των πειθαρχικών παραπτωμάτων που φέρονται ότι τελέσθηκαν από αστυνομικούς σε βάρος πολιτών προηγείται της εξέτασης των λοιπών πειθαρχικών τους παραπτωμάτων (άρθρο 23 Π.Δ. 120/2008).

Καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια για τη δημιουργία κλίματος, σκέψης και κουλτούρας σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη δράση του αστυνομικού προσωπικού, χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες διακρίσεις, όπως επιτάσσουν άλλωστε οι διατάξεις του Συντάγματος, η εθνική και η διεθνής νομοθεσία και προς τούτο κάθε καταγγελία ή πληροφορία, για ανάρμοστη συμπεριφορά αστυνομικού, για παραβίαση των δικαιωμάτων των πολιτών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή όταν ευρίσκεται εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, για συγκάλυψη παραβατικών συμπεριφορών πολιτών και γενικά για παράνομη ενέργεια ή παράλειψη των αστυνομικών εξετάζεται σε βάθος με ιδιαίτερη προσοχή και εφαρμόζεται με αυστηρότητα η κείμενη νομοθεσία.

Σε περιπτώσεις δημοσίευσης εκθέσεων διεθνών οργάνων για τις αιτιάσεις, αναφορικά με επίμεμπτη συμπεριφορά αστυνομικών σε βάρος πολιτών (ημεδαπών-αλλοδαπών), με δεδομένη τη βούληση της πολιτικής και φυσικής ηγεσίας του Σώματος για μηδενική ανοχή σε περιπτώσεις παραβίασης των εν λόγω δικαιωμάτων, οι αρμόδιες Υπηρεσίες προέβησαν άμεσα και κατά προτεραιότητα στη διερεύνηση κάθε παράνομης, αντικανονικής ή απρεπούς συμπεριφοράς αστυνομικών. Επίσης, παρασχέθηκαν οι απόψεις των αρμόδιων Υπηρεσιών του Σώματος επί αιτημάτων Ευρωπαϊκών και Διεθνών Οργάνων για θέματα συμπεριφοράς αστυνομικού προσωπικού, προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ίσης μεταχείρισης πολιτών χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες

διακρίσεις.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι με τον Ν. 4443/2016 (ΦΕΚ Α'-232/09.12.2016) τροποποιήθηκαν πλήρως οι διατάξεις του Ν. 3938/2011 αναφορικά με τη σύσταση και λειτουργία του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, συστάθηκε Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας για τα Σώματα Ασφαλείας και τους Υπαλλήλους των καταστημάτων κράτησης και ορίστηκε, προς τούτο, η Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη».

Οι αιτιάσεις για παράνομη συμπεριφορά αστυνομικών σε βάρος πολιτών (ημεδαπών-αλλοδαπών), για τις οποίες υπήρχαν ενδείξεις ότι η εν λόγω συμπεριφορά διενεργήθηκε με ρατσιστικό κίνητρο ή η οποία ενείχε άλλου είδους διακριτική μεταχείριση λόγω χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, αντιμετωπίστηκαν άμεσα από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας το οποίο εκδήλωσε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες προς την Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη», ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, αποστέλλοντας της, σε εβδομαδιαία βάση και σε ηλεκτρονική μορφή, τη σχετική με τις εν λόγω υποθέσεις αλληλογραφία, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις διατάξεις του Ν. 4662/2020, σε συνδυασμό με την υπ' αριθ. 1647/17/1211222 από 15.6.2017 εγκύκλιο διαταγή του κ. Αρχηγού.

Με την υπ' αριθ. 1647/21/625950 από 28.3.2021 διαταγή του κ. Προϊσταμένου Επιτελείου, η οποία εκδόθηκε προκειμένου το Αρχηγείο να ενημερώνεται σε πραγματικό χρόνο για την πορεία της διοικητικής διερεύνησης των υποθέσεων καταγγελλόμενης αστυνομικής αυθαιρεσίας, που έτυχαν ευρείας δημοσιότητας, διαβιβάσθηκε σε υφιστάμενες υπηρεσίες του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, επιπέδου Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης και Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης, ψηφιακό αρχείο (excel), στο οποίο καταχωρήθηκαν οι εν λόγω υποθέσεις και διατάχθηκαν όπως προβαίνουν στην ορθή, έγκαιρη και έγκυρη καταγραφή, κατά λόγο αρμοδιότητας, σ' εβδομαδιαία βάση και συγκεκριμένα κάθε Τετάρτη, αρχής γενομένης από την 31.3.2021, τα αναγκαία δεδομένα στα πεδία των αντίστοιχων στηλών του προαναφερομένου ψηφιακού αρχείου (excel), εφιστώντας παράλληλα την προσοχή στους ενεργούντες τις διοικητικές εξετάσεις Αξιωματικούς ώστε να μεριμνούν τόσο για την ευλόγως ταχεία περαίωση αυτών όσο και για την πληρότητά τους.

#### **2.4. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης αυτών.**

Στο πλαίσιο αυτό το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας προέβη στην ανάπτυξη των κάτωθι ειδικότερων δράσεων:

- αποστολή στατιστικών στοιχείων στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για τα περιστατικά με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο που κατεγράφησαν από την Ελληνική Αστυνομία για το έτος 2020 (26/02/2021) και για το Α' Εξάμηνο του έτους 2021 (05/10/2021) προκειμένου να ενημερωθεί η υφιστάμενη ενιαία βάση δεδομένων,
- σύνταξη έκθεσης πεπραγμένων για υποθέσεις ρατσιστικής βίας στις οποίες επιλήφθηκαν οι αστυνομικές Υπηρεσίες κατά τη διάρκεια του έτους 2020.

## **2.5. Συναντήσεις - συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς αντιμετώπισης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων.**

Κατά τη διάρκεια του έτους 2021 Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχαν:

- στις συναντήσεις του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας,
- στο Δίκτυο Εμπειρογνομώνων για την Υποστήριξη του θύματος εγκλήματος μίσους (ESTAR), κατόπιν πρόσκλησης του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ODIHR) του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη,
- στην Ομάδα Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις εκπαιδεύσεις των Αρχών Επιβολής του Νόμου, σε εγκλήματα μίσους την 24-25.03.2021
- στη Διαδικτυακή Διαβούλευση σχετικά με το Πιλοτικό Παρατηρητήριο Ρατσιστικών Περιστατικών που δημιουργήθηκε και λειτουργεί εντός των δημόσιων αστικών συγκοινωνιών καθώς και στο τελικό συνέδριο την 17.09.2021 (ευρωπαϊκό έργο REVERT Resilience without Violence, Resistance without hate in Public Transport) με συντονιστή το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών/Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ σε συνεργασία με τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνας (ΟΑΣΑ).

## **3. Δράσεις κατά της εμπορίας ανθρώπων.**

Η αντιμετώπιση του ζητήματος της εμπορίας ανθρώπων, στο πλαίσιο του Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Προγράμματος της Ελληνικής Αστυνομίας 2020-2024, και του Προγράμματος Αντεγκληματικής Πολιτικής 2020-2024, τίθεται ως βασικός άξονας για την ενίσχυση του περιβάλλοντος εσωτερικής ασφάλειας και επιχειρείται μέσω συγκεκριμένων προτεραιοτήτων, στόχων και δράσεων επίτευξης. Η Ελληνική Αστυνομία δια του προληπτικού και κατασταλτικού της ρόλου και μέσα από ένα πλέγμα ενεργειών, συμβάλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού και στην προστασία των θυμάτων του, ενώ παρακολουθείται σε συστηματική βάση, από τις Υπηρεσίες της «πρώτης γραμμής», ο τρόπος χειρισμού των σχετικών υποθέσεων και διαχείρισης των

θυμάτων αυτών, οι οποίες παρεμβαίνουν δια στοχευμένων κατευθύνσεων για το συντονισμό των ενεργειών και τη βελτιστοποίηση της συνεργασίας με συναρμόδιους φορείς.

Προκύπτει ότι κατά το χρονικό διάστημα 01-01-2021 έως 31-12-2021 οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας διερεύνησαν πέντε (5) διαφορετικές εκφάνσεις της στρατολόγησης, διακίνησης ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση.

Ως πρωτεύουσα μορφή εμπορίας ανθρώπων καταδεικνύεται η γενετήσια εκμετάλλευση (10 υποθέσεις), έπεται η στρατολόγηση, διακίνηση ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση της επατείας (5 υποθέσεις) εν συνεχεία η εμπορία ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση και εκμετάλλευση εγκληματικών δραστηριοτήτων (από 2 υποθέσεις αντίστοιχα ) και τέλος η τέλεση εξαναγκαστικού γάμου (1 υπόθεση).

Καθοριστικής συμβολής προς επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων κρίνεται, μεταξύ άλλων, και η συνεχώς επικαιροποιημένη εκπαίδευση (σε εσωτερικό και εξωτερικό) του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας που ασχολείται με τη διερεύνηση υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η εν λόγω θεματική ενότητα συμπεριλαμβάνεται πλέον και στη διδακτέα ύλη των σπουδαστών των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας.

#### **4. Δράσεις κατά της ενδοοικογενειακής βίας.**

Η προστασία της ζωής, της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας αποτελούν βασικά, αναπαλλοτρίωτα και συνταγματικά κατοχυρωμένα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ η οικογένεια, ο γάμος και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.

Εντούτοις, η ενδοοικογενειακή βία, η οποία αποτελεί διαχρονικό φαινόμενο που μαστίζει τις κοινωνίες εδώ και πολλά χρόνια, αυξάνεται ραγδαία παρά τις συνεχείς προσπάθειες πρόληψης και ουσιαστικής καταπολέμησής της, προκαλώντας επίχειρα που επηρεάζουν όλο το φάσμα του ιδιωτικού, αλλά και δημόσιου βίου.

Η Ελληνική Αστυνομία, ως εντεταλμένη Αρχή του Κράτους για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, έχει αναγάγει ως βασική προτεραιότητα στον Στρατηγικό και Επιχειρησιακό της Προγραμματισμό τη διασφάλιση συνθηκών ασφάλειας και νομιμότητας, ενώ το αστυνομικό προσωπικό εργάζεται με ζήλο και υπευθυνότητα, προς το σκοπό αντιμετώπισης του φαινομένου.

Κατά το έτος 2021 και προς το σκοπό της πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, επιτελέστηκαν τα ακόλουθα:

- Κατάρτιση σύντομου υλικού ενημέρωσης, αναφορικά με τη νομοθεσία, τους τρόπους υποβολής καταγγελίας, ανά περίπτωση και τους τρόπους επικοινωνίας με φορείς παροχής ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Το εν λόγω υλικό αναρτήθηκε στα μέσα

κοινωνικής δικτύωσης και στην επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, και προωθήθηκε σε Φορείς και Υπηρεσίες, για την ενημέρωση των πολιτών.

- Εξασφάλιση μετάφρασης του ενημερωτικού υλικού σε καθορισμένες γλώσσες με βάση σειρά κριτηρίων, όπως π.χ. τις υπηκοότητες των θυμάτων, τις βασικές ομιλούμενες γλώσσες σε διεθνές επίπεδο, τις γλώσσες που κατανοεί ο μεταναστευτικός και προσφυγικός πληθυσμός στη Χώρα κ.ά.. Το εν λόγω υλικό, αφού εικονογραφηθεί, θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης της Ελληνικής Αστυνομίας για την ενημέρωση των πολιτών.
- Δημιουργία αναλυτικού ενημερωτικού υλικού, με μορφή ερωτήσεων-απαντήσεων, προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας.
- Δημιουργία έντυπου ενημερωτικού υλικού (αφίσας), με χρήσιμα τηλέφωνα και τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Το εν λόγω υλικό απεστάλη σε αστυνομικές Υπηρεσίες της Χώρας, προκειμένου να αναρτηθεί σε εμφανές σημείο.
- Κατάρτιση και ανάρτηση Ετήσιας Έκθεσης Απολογισμού Έργου των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, έτους 2020, στην επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, για την ενημέρωση Φορέων και πολιτών. Το περιεχόμενο της Έκθεσης παρείχε τη δυνατότητα σε πολίτες και Φορείς να γίνουν κοινωνοί χρήσιμων και σημαντικών πληροφοριών αναφορικά με το έργο και τα καθήκοντα των αρμόδιων Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας και αξιοποιήθηκε από την επιστημονική – ακαδημαϊκή κοινότητα για την εκπόνηση μελετών και ερευνών.
- Συμμετοχή αρμοδίων στελεχών σε συνέδρια, ημερίδες, εκδηλώσεις με αντικείμενο την ενδοοικογενειακή βία και σκοπό την ενημέρωση περί θεμάτων που σχετίζονται με την αστυνομική ανταπόκριση, τη νομοθεσία, τις βέλτιστες πρακτικές πρόληψης και το έργο του Σώματος.
- Υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης, με σκοπό τη γνωστοποίηση του πλαισίου λειτουργίας των Υπηρεσιών και την ενθάρρυνση των πολιτών για υποβολή καταγγελίας
- Πραγματοποίηση συναντήσεων:
  - με την Πρεσβεία της Μεγάλης Βρετανίας στην Αθήνα (διενέργεια εργαστηρίων με αστυνομικούς της Σκωτίας για την ανταλλαγή καλών πρακτικών, δημιουργία οπτικοακουστικού ενημερωτικού υλικού, συμμετοχή στελεχών του Τμήματος Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας σε εκπαίδευση στη Σκωτία).
  - με τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με σκοπό τον συντονισμό ενεργειών για την υλοποίηση των διαλαμβανομένων στη Σύμβαση του Συμβουλίου

της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, στο πλαίσιο της επικείμενης αξιολόγησης της Χώρας.

- με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες και σχεδιασμός πραγματοποίησης επιτόπιων επισκέψεων σε προσφυγικές δομές, με σκοπό την ενημέρωση του πληθυσμού για ζητήματα προστασίας από την ενδοοικογενειακή βία. Στο πλαίσιο της εν λόγω συνεργασίας αστυνομικό προσωπικό συμμετείχε σε ακτιβιστική δράση για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, κατά την οποία διένειμε ενημερωτικό υλικό σε πολίτες, στην Αθήνα και σε περιοχές της Χώρας, στις οποίες διαμένει προσφυγικός πληθυσμός.
- με την επικεφαλής του Τομέα Ισότητας της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, στην έδρα του Τμήματος Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας της Διεύθυνσης Γενικής Αστυνομίας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, με σκοπό την ενημέρωση για το έργο και τις δράσεις της Ελληνικής Αστυνομίας, για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και την ανάδειξη της αναγκαιότητας ενίσχυσης της δια-υπηρεσιακής συνεργασίας με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- με στελέχη του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για την εδραίωση τακτικής και δομημένης συνεργασίας.
- με εισαγγελικούς λειτουργούς και ιατροδικαστές και εκπροσώπους Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αντικείμενο τη βελτίωση και ενίσχυση της δια-υπηρεσιακής συνεργασίας.
- με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, για την παροχή ενημέρωσης αναφορικά με το έργο των αστυνομικών Υπηρεσιών και αναφυόμενα ζητήματα. Αντίστοιχη αναπτυχθείσα συνεργασία και συναντήσεις πραγματοποιούνται και σε τοπικό επίπεδο, μεταξύ των Γραφείων Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας και τοπικών συναρμόδιων Φορέων (Ο.Τ.Α., Συμβουλευτικά Κέντρα, Μ.Κ.Ο.).

Επίσης έλαβαν χώρα δράσεις και εκδηλώσεις στο πλαίσιο του υπογραφέντος Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, της Ιεράς Μητρόπολης Ιλίου-Πετρούπολεως, της Περιφέρειας Αττικής, του Δήμου Αθηναίων και της Ελληνικής Αστυνομίας, ενώ διεξήχθη διαδικτυακό σεμινάριο με την Μητροπολιτική Αστυνομία της Ισλανδίας, κατόπιν προσκλήσεως της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της βίας», στο πλαίσιο χρηματοδοτικού έργου για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, που θα ξεκινήσει τον Φεβρουάριο τ.έ..

- Δράσεις που υιοθετήθηκαν και μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του COVID-19.
- Έκδοση διαταγών με παροχή κατευθύνσεων και οδηγιών προς τις αρμόδιες υφιστάμενες Υπηρεσίες, για την απαρέγκλιτη και ορθή εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Διαβίβαση στοιχείων επικοινωνίας των Συμβουλευτικών Κέντρων της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής & Ισότητας των Φύλων και των Δήμων, που λειτουργούν στην Χώρα, καθώς επίσης ενημερωτικό υλικό που περιείχε πληροφοριακά στοιχεία για τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες που είχαν αναληφθεί για την αρωγή των θυμάτων, από Φορείς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, προς το σκοπό υποβοήθησης του έργου των αστυνομικών Υπηρεσιών και την αποτελεσματικότερη προστασία των θυμάτων.
- Πραγματοποίηση τηλεδιασκέψεων με εκπροσώπους κρατικών Φορέων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων («το Χαμόγελο του Παιδιού», «Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας», «ΔΙΟΤΙΜΑ», κ.ά.), για την παροχή ενημέρωσης αναφορικά με τις δράσεις της Ελληνικής Αστυνομίας για τη προστασία των πολιτών και δη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, από ενδοοικογενειακή κακοποιητική συμπεριφορά, ως απόρροια του κατ' οίκον εγκλεισμού, καθώς επίσης των υπηρεσιών αρωγής που προσέφεραν οι ως άνω Φορείς, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

## **5. Δράσεις κατά της διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών ουσιών.**

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας με τον Ο.ΚΑ.ΝΑ. στον τομέα της καταπολέμησης της χρήσης ναρκωτικών ουσιών από ανηλίκους και της προστασίας αυτών, υπεγράφη την 20-05-2016, «Πρωτόκολλο Συνεργασίας», μεταξύ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και του προαναφερόμενου Οργανισμού. Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη επέκτεινε το εν λόγω Πρωτόκολλο για πέντε (5) επιπλέον έτη (2021-2025).

Στο πλαίσιο εφαρμογής του ως άνω Πρωτοκόλλου, προβλέπεται η υλοποίηση σχετικών δράσεων, που αφορούν:

- στη συνέχιση της συνεργασίας με την Υπηρεσία Άμεσης Παρέμβασης του Ο.ΚΑ.ΝΑ. για ανηλίκους και νεαρούς παραβάτες-χρήστες ναρκωτικών ουσιών,
- στην προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας των εξαρτημένων ατόμων και στην ευαισθητοποίηση των αστυνομικών σε θέματα πρόληψης των εξαρτήσεων και

- στην εκπαίδευση, μέσω διήμερων ενημερωτικών διαλέξεων, στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας σε πρακτικές αστυνόμευσης και προσέγγισης εξαρτημένων ατόμων, από προσωπικό του Ο.ΚΑ.ΝΑ..

## **6. Δράσεις για την προστασία των ανηλίκων.**

Η προστασία των ανηλίκων στη χώρα μας αποτελεί κατοχυρωμένο δικαίωμα, το οποίο απορρέει από το Σύνταγμα της Ελλάδος (άρθρο 21). Η Ελληνική Πολιτεία έχει θεσπίσει ένα ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο αποσκοπεί στην προστασία τους και το έχει ενισχύσει σημαντικά, ενσωματώνοντας στην ελληνική έννομη τάξη συναφείς με αυτό Διεθνείς Συμβάσεις. Ως εκ τούτου, η προστασία των ανηλίκων αποτελεί ζήτημα μείζονος σημασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και έχει ενταχθεί στις βασικές προτεραιότητες του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας.

Στο Πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής 2020-2024, υφίσταται ειδική πρόβλεψη για την προστασία των ανηλίκων, με στόχο, αφ' ενός την αποτροπή τους από την εκδήλωση εγκληματικής δραστηριότητας, αφετέρου την προστασία τους από το ενδεχόμενο θυματοποίησής τους. Στο πλαίσιο αυτό, το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας αξιοποιεί τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη στατιστική και εγκληματολογική ανάλυση των στοιχείων των σχετικών με τα αίτια και τις τρέχουσες τάσεις και λαμβάνει προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα ενώ εκπονούνται ειδικές δράσεις για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ανηλίκων.

Μεταξύ των προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων που λαμβάνονται και επικαιροποιούνται, προκειμένου να καθίστανται σε κάθε περίπτωση λειτουργικά και αποτελεσματικά, συγκαταλέγονται:

- η έκδοση διαταγών και οδηγιών προς τις αστυνομικές Υπηρεσίες για σχεδιασμό, οργάνωση, συντονισμό και ανάπτυξη δράσεων στον προληπτικό τομέα, προκειμένου να αποτρέπεται η παραβατική συμπεριφορά και η θυματοποίηση των ανηλίκων,
- η επιτήρηση χώρων που συχνάζουν ή παραμένουν ανήλικοι,
- οι εξειδικευμένες δράσεις με στόχο κυρίως την προστασία τους από τα ναρκωτικά και την αποτροπή συμμετοχής τους σε εγκληματικές ομάδες,
- οι τακτικοί έλεγχοι στα κέντρα διασκέδασης και τα λοιπά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που προσφέρουν οινοπνευματώδη ποτά, σχετικά με την είσοδο, την παραμονή και την κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών από ανηλίκους και με την τοποθέτηση των προβλεπομένων επιγραφών σε εμφανές σημείο,
- η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας όταν διαπιστώνεται ότι πρόσωπα που έχουν την επιμέλεια και την εν γένει ευθύνη προστασίας των ανηλίκων, παραμελούν να

τους αποτρέψουν από τη διάπραξη αξιόποινων πράξεων, ενημερώνοντας τα αρμόδια για την προστασία τους Όργανα ή Υπηρεσίες,

- η ενημέρωση, για κάθε περίπτωση που αφορά σε ανήλικο, του Εισαγγελέα Ανηλίκων και, όπου αυτός δεν υφίσταται, του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών,
- ο προγραμματισμός και η πραγματοποίηση σεμιναρίων επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης του αστυνομικού προσωπικού σε θέματα πρόληψης και καταστολής της νεανικής παραβατικότητας,
- η διοργάνωση εκδηλώσεων για τα ναρκωτικά και άλλες μορφές εγκληματικότητας, σε συνεργασία με τοπικούς παράγοντες (Δήμους, σχολεία, συλλόγους γονέων κ.α.), με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της νεολαίας,
- οι συχνές επισκέψεις σε σχολεία, οι οποίες πραγματοποιούνται από αστυνομικούς που στελεχώνουν το θεσμό του Αστυνομικού της Γειτονιάς, με σκοπό την ενημέρωση για τις δράσεις και τη συμβολή της Ελληνικής Αστυνομίας στη προστασία των ανηλίκων,
- η πραγματοποίηση, σε συστηματική βάση, από αστυνομικούς διαφόρων Υπηρεσιών, διαλέξεων, ενημερώσεων και ημερίδων, για διάφορες μορφές εγκληματικότητας, σε σχολεία και φροντιστήρια,
- Η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας όταν διαπιστώνεται ότι πρόσωπα που έχουν την επιμέλεια και την εν γένει ευθύνη προστασίας των ανηλίκων, παραμελούν να τους αποτρέψουν από τη διάπραξη αξιόποινων πράξεων, ενημερώνοντας τα αρμόδια για την προστασία τους Όργανα ή Υπηρεσίες.

Ταυτόχρονα, μέσω της έκδοσης σχετικών διαταγών προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Σώματος επισημάνθηκε η αναγκαιότητα άμεσης ανταπόκρισης και παροχής κάθε δυνατής συνδρομής στα αιτήματα των Διευθυντών σχολικών μονάδων, σχετικά με θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας, ταχύτατης διερεύνησης σχετικών καταγγελιών, αλλά και συνεργασίας με τοπικούς φορείς. Στους Διευθυντές των σχολείων τονίστηκε η σημασία της άμεσης ενημέρωσης των Υπηρεσιών του Σώματος σε περίπτωση που διαπιστώνονται αξιόποινες πράξεις στον ευρύτερο χώρο των σχολείων και σχολικών συγκροτημάτων.

Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας της Ελληνικής Αστυνομίας και της περαιτέρω συνεργασίας της σε θέματα εκπαίδευσεων, την 11/5/2017 υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με το οποίο αποφασίστηκε η τακτική συνεργασία αυτών των Φορέων, σε θέματα και αντικείμενα κοινού ενδιαφέροντος.

Σε κάθε περίπτωση που οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Σώματος καθίστανται κοινωνοί περιστατικών κακοποίησης–εκμετάλλευσης–παραμέλησης ανηλίκου, αυτές προβαίνουν σε όλες τις επιβεβλημένες αστυνομικές και δικονομικές ενέργειες, συνεργαζόμενες, προς

τούτο, με τους συναρμόδιους Φορείς. Συγκεκριμένα, ενημερώνονται άμεσα οι αρμόδιες Εισαγγελικές Αρχές, οι οποίες και κατευθύνουν τον περαιτέρω χειρισμό, αλλά και τις λεπτομέρειες, που αφορούν πρακτικά ζητήματα προστασίας των ανηλίκων θυμάτων.

### **6.1. Ασυνόδευτα Ανήλικα.**

Η Ελληνική Αστυνομία αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο σεβασμό, την προστασία και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ανηλίκων κατά τη σύλληψη και κράτησής τους και προς το σκοπό αυτό έχουν εκδοθεί σχετικές διαταγές και οδηγίες μεταχείρισής τους από το αστυνομικό προσωπικό.

Σε κάθε περίπτωση, όλες οι εκδηλούμενες υπηρεσιακές ενέργειες οφείλουν να είναι σύννομες, να στηρίζονται στη βάση ότι κάθε ανήλικος έχει θεμελιώδη δικαιώματα, τα οποία ανταποκρίνονται στις εξατομικευμένες ανάγκες του, να κατατείνουν στην ουσιαστική και αποτελεσματική βοήθεια αυτού, να διακρίνονται από πνεύμα ευαισθησίας και ανθρωπισμού, από σεβασμό στην αξιοπρέπεια, την ατομικότητα και την ιδιαιτερότητα του ανηλίκου και να αναδεικνύουν το ανθρωποκεντρικό πρόσωπο του Σώματος της Ελληνικής Αστυνομίας και κατ' επέκταση της Ελληνικής Πολιτείας.

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, και οι οικείες Διευθύνσεις Αστυνομίας βρίσκονται σε συνεχή επαφή με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου / Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και τα συναρμόδια Υπουργεία και Φορείς, παρακολουθώντας με προσοχή το σοβαρό θέμα της μεταχείρισης ανηλίκων υπηκόων τρίτων χωρών, το οποίο αποτελεί για τις Υπηρεσίες μας αντικείμενο ιδιαίτερης μέριμνας και στο πλαίσιο του κοινωνικού ρόλου και της αποστολής που επιτελούν, αντιμετωπίζεται με ευαισθησία και προσοχή, ώστε να παρέχεται ο απαιτούμενος βαθμός προστασίας στην ευαίσθητη αυτή ηλικιακή ομάδα.

Με την δημιουργία επιπλέον δομών φιλοξενίας, κατόπιν ενεργειών της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, που αποτελούσε πάγιο αίτημα του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, ο αριθμός ασυνόδευτων ανηλίκων στις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας κατά το προηγούμενο έτος 2020 ανήλθε σε (264) τον Απρίλιο σε (225) τον Ιούνιο, σε (212) τον Σεπτέμβριο, σε (132) τον Οκτώβριο, ενώ την 17-12-2021 σε μόλις (21) ανηλίκους.

Επιπρόσθετα, για το σκοπό αυτό, εκδόθηκε διαταγή, με την οποία γνωστοποιήθηκε σε όλες τις αστυνομικές Υπηρεσίες ότι σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Ν. 4686/2020, οι αρμοδιότητες της διαχείρισης των *«Αιτημάτων Στέγασης των Ασυνόδευτων Ανηλίκων»*, καθώς και *«η οργάνωση και η τήρηση του Μητρώου Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων»*, υπάγονται πλέον στην Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης & Ασύλου,

αποστέλλοντας σχετική φόρμα για τις αστυνομικές Υπηρεσίες για την συμπλήρωση αυτής και την αποστολή αρμοδίως.

Επιπλέον, με σχετική διαταγή γνωστοποιήθηκε σε όλες τις αστυνομικές Υπηρεσίες ότι με το άρθρο 43 του Ν. 4760/2020 καταργήθηκε η προστατευτική φύλαξη ασυνόδευτων ανηλίκων του άρθρου 118 του Π.Δ. 141/1991 (Α' -58) στα αστυνομικά κρατητήρια και σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις διαχείρισης ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων, η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων μεριμνά για την παραπομπή αυτών σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας μετά από έκδοση εισαγγελικής διάταξης, που θα επιτρέπει την ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και έγκαιρη προστασία τους. Ως εκ τούτου, ο χρόνος παραμονής αυτών σε χώρους κράτησης της Ελληνικής Αστυνομίας, θα είναι ο ελάχιστος δυνατός, έως ότου ολοκληρωθούν οι ως άνω προβλεπόμενες διαδικασίες για την μεταφορά τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας.

Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας βρίσκονται σε συνεχή επαφή με την Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου και τα συναρμόδια Υπουργεία και Φορείς, παρακολουθώντας με προσοχή το σοβαρό θέμα της μεταχείρισης ανηλίκων υπηκόων τρίτων χωρών, ως αντικείμενο ιδιαίτερης μέριμνας και αντιμετώπισης ώστε να παρέχεται ο απαιτούμενος βαθμός προστασίας στην ευαίσθητη αυτή ηλικιακή ομάδα.

## **6.2. Δράσεις σε περιπτώσεις εξαφάνισεων ανηλίκων.**

Στο υπάρχον κανονιστικό πλαίσιο {Π.Δ. 141/91 (ΦΕΚ Α' -58/30.04.1991) & 2/1985 Κ.Δ.}, αποτυπώνονται με λεπτομέρεια και πληρότητα οι ενέργειες του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας σε κάθε περίπτωση δήλωσης εξαφάνισης ανηλίκου.

Στο πλαίσιο των ενεργειών για την ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης του εν λόγω φαινομένου, το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, αναγνωρίζοντας ότι η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση του προσωπικού είναι ζωτικής σημασίας, έχει διαβιβάσει σε όλες τις αστυνομικές Υπηρεσίες της Χώρας πλήθος διαταγών και οδηγιών, για τον ορθό χειρισμό υποθέσεων όπου εμπλέκονται ανήλικοι, τις οποίες επικαιροποιεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Δεδομένου, επίσης, ότι στο ζήτημα της προστασίας των ανηλίκων εμπλέκονται δραστηριοποιούνται και άλλοι κρατικοί φορείς και Μ.Κ.Ο., το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, έχοντας ως στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των Υπηρεσιών επί του εν λόγω ζητήματος, ανέπτυξε συνεργασίες με τους φορείς αυτούς. Στο πλαίσιο αυτό συνεχίζεται η συνεργασία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με το σύλλογο «Το Χαμόγελο του Παιδιού», που αφορά σε υποθέσεις:

- παιδιών σε κίνδυνο (παιδιά θύματα κακοποίησης-παραμέλησης, οικονομικής εκμετάλλευσης, σεξουαλικής εκμετάλλευσης-ηλεκτρονικού εγκλήματος)
- εξαφανισθέντων ανηλίκων και
- εξαφανισθέντων ενηλίκων, που διατρέχουν κίνδυνο (νοητική στέρηση, ψυχολογικά προβλήματα κ.λπ.), που αγνοούνται ύστερα από ατυχήματα και φυσικές καταστροφές (πυρκαγιά, σεισμό, ναυάγιο, κατολισθήσεις, κ.λπ.), που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας ή/και είναι απαραίτητη η λήψη φαρμακευτικής αγωγής (προβλήματα προσανατολισμού, ψυχολογικά προβλήματα, αυτοκτονικές τάσεις, νοητική στέρηση κ.λπ.).

**Επιπροσθέτως υφίσταται συνεργασία της Ελληνικής Αστυνομίας με την εταιρία κατά της κακοποίησης του παιδιού «ΕΛΙΖΑ»:** Πρόκειται μία εξειδικευμένη Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση που ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 2008, με μοναδικό σκοπό την προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών που έχουν υποστεί ή κινδυνεύουν να υποστούν κακοποίηση ή παραμέληση. Η προαναφερόμενη συνεργασία έχει μέχρι σήμερα αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα στην εκπαίδευση προσωπικού ως εξής:

Ήδη από το 2018 και έπειτα, έχουν πραγματοποιηθεί εκπαιδεύσεις/επιμορφώσεις προσωπικού Υπηρεσιών της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας, με θέμα τη διαχείριση περιστατικών σωματικά κακοποιημένων παιδιών.

Στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος έχουν εκπαιδευτεί συνολικά 1.550 στελέχη του Σώματος από εξειδικευμένους εισηγητές της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας (Καθηγητές Εγκληματολογικής Ψυχολογίας, Δικηγόροι με εξειδίκευση στα θέματα δικαιωμάτων παιδιού, Καθηγητές Παιδιατρικής, Αντιεισαγγελείς Εφετών, Παιδιάτρους κ.λπ.).

Η προαναφερόμενη συνεργασία έχει έως σήμερα αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα στην εκπόνηση πρωτοκόλλου οδηγιών διαχείρισης περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων. Το εν λόγω πρωτόκολλο αφορά στην αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών, που σχετίζονται με την κακοποίηση των ανηλίκων και έχει ως στόχο την υποστήριξη των αστυνομικών πρώτης γραμμής και την περαιτέρω ευαισθητοποίηση αυτών, κυρίως κατά την εκτέλεση των προανακριτικών καθηκόντων τους, για την -στο έπακρο- τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας.

Για την εκπόνηση του Πρωτοκόλλου ελήφθησαν υπόψιν η συνταγματική επιταγή και η ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των ανηλίκων στη Χώρα μας, το πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής της Ελληνικής Αστυνομίας (2020-2024), το Στρατηγικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Ελληνικής Αστυνομίας (Σ.Ε.Π.Ε.Α.) (2021-2025), καθώς και η εμπειρική, επιστημονική και ακαδημαϊκή γνώση, αφενός μεν των μελών της Ομάδας Εργασίας που συγκροτήθηκε προς τούτο, αφετέρου δε εξωτερικών συνεργατών

της Δικαστικής και Πανεπιστημιακής κοινότητας (Αντιεισαγγελέας Εφετών, Επίκουρη Καθηγήτρια Εγκληματολογικής Ψυχολογίας).

## **7. Δράσεις για την αύξηση του επιπέδου ασφαλείας του οδικού δικτύου και τη διασφάλιση μετακίνησης των ευαίσθητα κοινωνικά ομάδων (ΑμεΑ).**

Ευθύνη κάθε σύγχρονης κοινωνίας αποτελεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων όλων των μελών της και ιδιαίτερα των ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων (ΑμεΑ, ηλικιωμένοι, κ.λπ.), με έμφαση στην ασφαλή και απρόσκοπτη κίνηση τους σε κάθε χώρο, γεγονός που ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους στην ενεργή κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου. Προς επίτευξη του εν λόγω στόχου λαμβάνονται από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την περαιτέρω βελτίωση του επιπέδου οδικής ασφάλειας και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών ενώ καθιερώθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- **«Ελεύθερη Κυκλοφορία των πολιτών στις πόλεις»**, στο πλαίσιο της οποίας οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Σώματος εκπονούν σχέδια δράσης για την τροχονομική αστυνόμευση του κέντρου της πόλης, βεβαιώνοντας παραβάσεις που αφορούν παράνομη στάθμευση οχημάτων σε θέσεις ΑμεΑ (γενικές και αποκλειστικές), παράνομη στάθμευση οχημάτων σε πεζόδρομους, πεζοδρόμια και διαβάσεις πεζών, κίνηση οχημάτων σε πεζόδρομους και πεζοδρόμια, παράνομη κίνηση και στάθμευση οχημάτων σε λεωφορειόδρους.
- **«Παράβαση εβδομάδος»**, δράση κατά την οποία οι Υπηρεσίες τροχαίας αστυνόμευσης πραγματοποιούν στοχευμένους ελέγχους, δίνοντας προτεραιότητα στην καταστολή συγκεκριμένων παραβατικών συμπεριφορών, με απώτερο σκοπό το δραστικό περιορισμό των τροχαίων ατυχημάτων, την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση συγκεκριμένων «επικίνδυνων» παραβάσεων και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων (ΑμεΑ). Στο πλαίσιο αυτής της δράσης ορίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ως «Παράβαση εβδομάδος» η παρεμπόδιση ραμπών διάβασης ατόμων με αναπηρία-στάθμευση σε αποκλειστικές ή γενικές θέσεις στάθμευσης ατόμων με αναπηρία.
- **«Συγκρότηση ειδικών συνεργείων ελέγχου οδήγησης υπό την επίδραση οινόπνεύματος»**, όπου με γνώμονα την πρόληψη των τροχαίων ατυχημάτων και τη διασφάλιση ομαλών συνθηκών κυκλοφορίας, παρασχέθηκαν κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες, για την πλήρη δραστηριοποίησή τους με στόχο την οργάνωση-υλοποίηση συστηματικών ελέγχων, με ιδιαίτερη προσοχή στη βεβαίωση της εν λόγω παράβασης. Επιπλέον, οι αρμόδιες Υπηρεσίες προβαίνουν στη χαρτογράφηση των μεγάλων πόλεων των Νομών της περιφέρειάς τους, για τον καθορισμό των σημείων ελέγχου (πλησίον καταστημάτων μαζικής εστίασης, νυχτερινών

κέντρων διασκέδασης κ.λπ.), λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των ιδιοτεροτήτων κάθε περιοχής.

- **«Συνεργασία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με το Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας (Ι.Ο.ΑΣ.) "Πάνος Μυλωνάς"»** στο πλαίσιο της οποίας υλοποιείται σπονδυλωτή εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την Οδική Ασφάλεια, των οδηγών – πολιτών (ανήλικων, γονέων – συνοδών αυτών) κατά τη μετακίνηση τους από, προς και πέριξ των σχολικών μονάδων της Χώρας, με σκοπό τη διαμόρφωση ενός ολοένα ασφαλέστερου οδικού περιβάλλοντος.
- **«Λήψη μέτρων για την αποφυγή της εξάπλωσης του κορωνοϊού (COVID-19) – Περιορισμός προσέλευσης πολιτών στα Τμήματα Τροχαίας».** Με στόχο τη μείωση της διασποράς, την αποφυγή κοινών συναντήσεων – συγκεντρώσεων ατόμων στις κτιριακές εγκαταστάσεις των αστυνομικών Υπηρεσιών, την αδιάλειπτη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών και τη διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών που άπτονται των αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, ελήφθησαν πρόσθετα μέτρα, ώστε, η υποβολή αντιρρήσεων, βάσει των διατάξεων του άρθρου 104 του Ν. 2696/1999 (Φ.Ε.Κ. 57/τ.Α'/23-3-1999), ως τροποποιήθηκε και ισχύει καθώς και η ενημέρωσή τους, να πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή τηλεομοιοτυπικά. Περαιτέρω, οι διαδικασίες παράδοσης και παραλαβής των στοιχείων κυκλοφορίας που έχουν αφαιρεθεί για τροχαία παράβαση (πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας, άδεια οδήγησης κ.λπ.), διενεργούνται με μέριμνα του Διοικητή της εκάστοτε Υπηρεσίας, ώστε να αποφεύγεται η ταυτόχρονη είσοδος και παραμονή πλήθους ατόμων στους χώρους των αστυνομικών Υπηρεσιών.

## **8. Δράσεις για την προστασία από το ηλεκτρονικό έγκλημα.**

Πλήθος δράσεων έχουν αναληφθεί από την Ελληνική Αστυνομία για τη δίωξη εγκλημάτων που διαπράττονται μέσω διαδικτύου ή με τη χρήση αυτού, καθώς και την πρόληψη και ενημέρωση των πολιτών για ζητήματα ασφαλούς πλοήγησης.

Στο πλαίσιο του προληπτικού έργου του Σώματος και για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αναπτύχθηκαν, επίσης, καινοτόμες δράσεις με στόχο την ενημέρωση των πολιτών και με ιδιαίτερη έμφαση στα ανήλικα άτομα και στους κινδύνους που ελλοχεύουν κατά την πλοήγησή τους στο διαδίκτυο, αλλά και στους τρόπους με τους οποίους οι κίνδυνοι αυτοί δύνανται να αποφευχθούν.

Ειδικότερα:

- **Ημερίδες Ασφαλούς Πλοήγησης**

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, μέσω της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, διοργανώνει ή συμμετέχει σε ημερίδες και διαλέξεις σε όλη την ελληνική επικράτεια, έχοντας ως στόχο την ενημέρωση μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών, καταναλωτών, εμπόρων και επιχειρηματιών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες, τις διαδικτυακές αγορές, τα φαινόμενα διαδικτυακής βίας, τους κινδύνους που ελλοχεύουν στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά..

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι κατά το έτος 2021 διοργανώθηκαν εκατόν ογδόντα επτά (187) ενημερωτικές ημερίδες και διαλέξεις δια ζώσης ή εξ αποστάσεως σε όλη την Ελλάδα, ικανοποιώντας αιτήματα από διάφορους φορείς (κρατικούς φορείς, ΟΤΑ, συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων, σχολεία, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, Πανεπιστημιακά ιδρύματα κ.λπ.), γεγονός που καταδεικνύει το έντονο ενδιαφέρον των πολιτών για ενημέρωση σε θέματα διαδικτυακών κινδύνων, και την εξωστρεφή δράση της Ελληνικής Αστυνομίας.

- **Διοργάνωση συνεδρίων**

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ασφαλούς Πλοήγησης στο Διαδίκτυο πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή ενημέρωση με στόχο την ενημέρωση μαθητών και εκπαιδευτικών σχετικά με επισφαλείς διαδικτυακές συμπεριφορές με στόχο τη δόμηση μελλοντικών, υπεύθυνων και ενημερωμένων ψηφιακών πολιτών.

- **Ιστότοπος [www.cyberkid.gr](http://www.cyberkid.gr)**

Στον ιστότοπο [www.cyberkid.gr](http://www.cyberkid.gr) παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες και συμβουλές για την αξιοποίηση των θετικών σημείων των σύγχρονων τεχνολογιών και φυσικά του διαδικτύου.

- **Εφαρμογή Cyberkid για φορητές συσκευές**

Η εφαρμογή Cyberkid για κινητά δημιουργήθηκε με σκοπό την καθημερινή ενημέρωση των γονέων και των παιδιών για την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο και τους κινδύνους που ελλοχεύουν σε αυτό. Παράλληλα, ως μία διαδραστική εφαρμογή, δίνει την δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας με την αρμόδια Υπηρεσία του Σώματος μέσω της γραμμής CYBER ALERT και αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος e-mail, με τη χρήση ενός κουμπιού.

- **Ιστότοπος [www.cyberalert.gr](http://www.cyberalert.gr)**

Βασικός στόχος της λειτουργίας του ιστότοπου [www.cyberalert.gr](http://www.cyberalert.gr) είναι η συστηματική και επιστημονική μελέτη των θεμάτων και προβλημάτων που προκύπτουν για το εμπόριο και τους καταναλωτές από τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και η ενημέρωση επιχειρηματιών, εμπόρων και καταναλωτών για τους διαδικτυακούς κινδύνους και την ασφαλή χρήση του διαδικτύου στις εμπορικές συναλλαγές και τις διαδικτυακές αγορές.

- **Παραμύθι με τίτλο «Ο Σίφης ο Ποντικός & το Διαδίκτυο»**

Στόχος του βιβλίου είναι να αποδώσει με εύσημο και βιωματικό τρόπο τα περιστατικά που χειρίζεται καθημερινά Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος και να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν τους κινδύνους του διαδικτύου. Επιπλέον, δημιουργήθηκε οπτικοακουστικό υλικό με την αφήγηση του παραμυθιού, το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα [www.cyberkid.gr](http://www.cyberkid.gr).

- **Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Media)**

Λαμβάνοντας υπόψη τη μετεξέλιξη του κυβερνοεγκλήματος και τον αντίκτυπό του σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνίας, καθίσταται άμεση η ανάγκη για αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού (παιδιών, γονέων, επιχειρηματικού κόσμου, χρηστών του διαδικτύου) σε πραγματικό χρόνο σχετικά με θέματα που απασχολούν την επικαιρότητα και ειδικότερα σχετικά με την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο, τους κινδύνους που ελλοχεύουν σε αυτό και τις τάσεις στον τομέα του κυβερνοεγκλήματος που ανακλύπουν καθημερινά. Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αναρτάται οπτικοακουστικό υλικό με τρέχουσες απειλές και συμβουλές αναφορικά με το κυβερνοέγκλημα, ώστε το κοινό να ενημερώνεται σε «πραγματικό» χρόνο. Επίσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος αναρτάται και ενημερωτικό υλικό από τη συμμετοχή της σε παγκόσμιες και πανευρωπαϊκές καμπάνιες της Interpol και Europol, αντίστοιχα, αναφορικά με το κυβερνοέγκλημα.

Facebook: <https://www.facebook.com/CyberAlertGR/>

Facebook: <https://www.facebook.com/cyberkid.gov.gr/>

Instagram: [cyberalert.gr](https://www.instagram.com/cyberalert.gr)

Twitter: @CyberAlertGR

Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCSEctiscTH8tkxzBzX8gVcQ>

- **Δράσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του COVID-19.**

Η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας προέβη στη συγγραφή φυλλαδίων με συμβουλές ασφαλούς πλοήγησης κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19. Επιπλέον, ενημερωτικό υλικό που αφορά την ασφαλή εκπαίδευση εξ αποστάσεως και γενικότερες συμβουλές χρήσης του διαδικτύου διαμοιράστηκε σε όλους τους μαθητές, μέσω του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου.

Πληροφοριακό και οπτικοποιημένο υλικό (infographics και βίντεο) σχετικό με τον COVID-19 αναρτήθηκε, επίσης, στους λογαριασμούς της αρμόδιας Υπηρεσίας της Ελληνικής Αστυνομίας στο Facebook και Twitter.

## **9. Δράσεις για την προστασία από το οικονομικό έγκλημα και την αδήλωτη εργασία.**

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 4249/2014, συστήθηκε η Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας, με αποστολή την πρόληψη, έρευνα και καταστολή οικονομικών εγκλημάτων που τελέστηκαν σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων του Δημοσίου και της εθνικής οικονομίας γενικότερα και εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και την έρευνα, πρόληψη και καταστολή της αδήλωτης και της ανασφάλιστης εργασίας και της εισφοροδιαφυγής, ακόμα και στις περιπτώσεις που δεν συνιστούν αξιόποινες πράξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 του Π.Δ. 178/2014, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, στη Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας λειτουργεί, μεταξύ άλλων, το Τμήμα Ασφαλιστικής Προστασίας, στις αρμοδιότητες του οποίου υπάγεται, η έρευνα και η δίωξη των εγκλημάτων που αφορούν στις παραβάσεις της ασφαλιστικής νομοθεσίας σχετικά με την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων, την αδήλωτη εργασία και την παράνομη απασχόληση.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των ως άνω διατάξεων, κατά το έτος 2021 διενεργήθηκαν συνολικά 268 έλεγχοι σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, εκ των οποίων, διαπιστώθηκαν παραβάσεις της εργατικής/ασφαλιστικής νομοθεσίας σε 129 περιπτώσεις. Επιπλέον, αναφέρεται ότι κατά τους προαναφερόμενους διενεργηθέντες ελέγχους διαπιστώθηκαν συνολικά 167 περιπτώσεις ανασφάλιστων εργαζομένων.

Για το σύνολο των προαναφερόμενων περιπτώσεων ενημερώθηκαν οι συναρμόδιες Υπηρεσίες και συγκεκριμένα Ε.Φ.Κ.Α./Π.Ε.Κ.Α. (πρώην Ε.ΥΠ.Ε.Α.) και Σ.ΕΠ.Ε. για την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων (προστίμων).

## **10. Διαρκής εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας.**

Η εκπαίδευση, γενικά, αποτελεί μία δυναμική διαδικασία μέσα στο κοινωνικό σύνολο και ως εκ τούτου, θα πρέπει να διακρίνεται από διευρυμένου ορίζοντα και συνεχούς επικαιροποίησης πεδία και γνωστικά αντικείμενα. Προς το σκοπό αυτό, η Ελληνική Αστυνομία ανταποκρινόμενη στις προκλήσεις των καιρών βελτιώνει, επικαιροποιεί και προσαρμόζει την εκπαίδευση του προσωπικού της στις νέες απαιτήσεις και τα δεδομένα που προκύπτουν.

### **10.1. Βασική εκπαίδευση.**

Σε βασικό επίπεδο, **στη Σχολή Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας** διδάσκεται η θεματική ενότητα «Ανθρώπινα Δικαιώματα», ως αυτοτελές γνωστικό αντικείμενο, στο πλαίσιο των μαθημάτων «Συνταγματικό Δίκαιο-Ανθρώπινα Δικαιώματα», «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και Ανθρωπιστικό Δίκαιο» και «Κοινά Ευρωπαϊκά Πρότυπα Φύλαξης Συνόρων». Κατά την εκπαίδευση των Δοκίμων Αστυφυλάκων **της Σχολής Αστυφυλάκων** διδάχθηκε η θεματική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο του μαθήματος «Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου-Ανθρώπινα Δικαιώματα και στοιχεία Διοικητικού Δικαίου» καθώς και κατά την εκπαίδευση των Συνοριακών Φυλάκων μέσω του μαθήματος «Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου – Ανθρώπινα Δικαιώματα». Η διδασκαλία της εν λόγω ενότητας πραγματοποιείται από έγκριτους πανεπιστημιακούς καθηγητές και εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται σχετικές με το εν λόγω αντικείμενο και το ζήτημα διαχείρισης θυμάτων trafficking, διαλέξεις.

Στη διδακτέα ύλη της **Σχολής Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας** περιλαμβάνονται θεματικές εθνικού και διεθνούς νομικού πλαισίου για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, της γυναίκας, των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, των μειονοτήτων κ.λπ.

Στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της **Σχολής Αστυφυλάκων Ελληνικής Αστυνομίας** περιλαμβάνονται θεματικές συναφούς θεματολογίας με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα της ζωής, της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας, της θρησκευτικής και προσωπικής ελευθερίας, της δικαστικής προστασίας, της προηγούμενης ακρόασης, του ασύλου κατοικίας, της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της έκφρασης, τα πολιτικά δικαιώματα, τα κοινωνικά δικαιώματα κ.λπ.. Αντίστοιχη θεματολογία διδάχθηκε, επίσης, στους εκπαιδευόμενους Συνοριακούς Φύλακες.

## 10.2. Μετεκπαίδευση.

Στους σπουδαστές της **Σχολής Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ελληνικής Αστυνομίας** διδάχτηκαν τα κάτωθι:

- στο Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Επιτελών – Στελεχών (Τ.Ε.Μ.Ε.Σ.) το μάθημα «Συνταγματικά ατομικά δικαιώματα στην ελληνική έννομη τάξη», και πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην Ελλάδα κα στο ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη,
- στο Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Ανθυπαστυνόμων (Τ.Ε.Μ.Α.) το μάθημα «Συνταγματικό Δίκαιο», ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκε διάλεξη με θέμα «Κώδικας δεοντολογίας αστυνομικών – Διοικητικές Διαδικασίες»,
- στο Σεμινάριο Επιμόρφωσης Αρχιφυλάκων πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ρατσισμού, ξενοφοβίας και διεθνούς προστασίας καθώς και σε θέματα αλλοδαπών προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας και ασύλου.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, στη **Σχολή Εθνικής Ασφάλειας Ελληνικής Αστυνομίας**, έγκριτοι ακαδημαϊκοί και ειδικοί επιστήμονες πραγματοποίησαν διαλέξεις με θεματολογία την Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εν γένει, το ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη, τις κοινωνικές ανισότητες, τα στερεότυπα, τις προκαταλήψεις και το ρατσισμό, τη δημόσια διοίκηση και τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες στην Ελλάδα μετά την οικονομική κρίση και λοιπά θέματα φλέγοντος ενδιαφέροντος.

## 10.3. Περαιτέρω εκπαιδεύσεις-διαλέξεις-ημερίδες.

Με πρωτοβουλία της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλων Φορέων, πραγματοποιήθηκε κατά το έτος 2021, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, μεγάλος αριθμός σεμιναρίων-διαλέξεων, ημερίδων και διαδικτυακών σεμιναρίων στα οποία συμμετείχε το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, αναφορικά με ζητήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την διαδικασία επιστροφών, διαχείρισης - κράτησης των παράνομων αλλοδαπών, υγείας και πρόληψης των αστυνομικών που έρχονται σε άμεση επαφή με τους μετανάστες, διαχείρισης των μικτών μεταναστευτικών ομάδων και βασικές αρχές προστασίας, εμπορίας ανθρώπων, ενδοοικογενειακής βίας, εγκλημάτων μίσους, αντιμετώπισης ρατσισμού και μισαλλοδοξίας, έμφυλης βίας κ.ά..

## **ΤΜΗΜΑ Β: Χειρισμός ζητημάτων της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής στο πλαίσιο της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**

### **Προαγωγή και Προστασία των Δικαιωμάτων των Κρατουμένων.**

#### **1. Βελτίωση Συνθηκών Κράτησης και Υποδομών.**

Από τη Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για τη δημιουργία νέων σωφρονιστικών εγκαταστάσεων και την αναβάθμιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων, στα πρότυπα τα οποία ορίζει το εθνικό και διεθνές δίκαιο, τόσο για τον γενικότερο πληθυσμό των κρατουμένων, όσο και για τον πληθυσμό κρατουμένων με ειδικές ανάγκες (ΑμεΑ). Ειδικότερα:

- Προχώρησαν οι ενέργειες για τη μετεγκατάσταση του συγκροτήματος Σωφρονιστικών Καταστημάτων Κορυδαλλού. Το έργο εγκρίθηκε από την Κυβερνητική Επιτροπή Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας και εντάχθηκε στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του ν. 4799/2021.
- Ολοκληρώθηκε η κατασκευή του νέου Σωφρονιστικού Καταστήματος Δράμας χωρητικότητας 600 θέσεων κράτησης και προωθήθηκαν εντός του 2021 οι απαραίτητες ενέργειες ώστε να ξεκινήσει τη λειτουργία του μέχρι το πρώτο εξάμηνο του 2023.
- Η κατασκευή του νέου Σωφρονιστικού Καταστήματος Κρήτη II βρίσκεται σε εξέλιξη. Η χρηματοδότηση του έργου έχει εξασφαλιστεί από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί και θα λειτουργήσει εντός του 2023. Ομοίως, προχωρούν οι ενέργειες για την ανέγερση των νέων Σωφρονιστικών Καταστημάτων Ιωαννίνων, Χαλκίδας και Μεγαλόπολης.

Άξιο αναφοράς επίσης είναι, ότι στο σύνολο των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, διαμορφώθηκαν ειδικοί χώροι και εξοπλήστηκαν με τον αναγκαίο υλικοτεχνικό εξοπλισμό για τη λειτουργία του ηλεκτρονικού επισκεπτηρίου, για την προώθηση της επικοινωνίας των κρατουμένων με το οικείο περιβάλλον τους μέσω διαδικτύου.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), έχουν αναληφθεί πρωτοβουλίες για την πραγματοποίηση τεχνικών παρεμβάσεων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα, με σκοπό τη βελτίωση της προσβασιμότητας και των συνθηκών κράτησης των ΑμεΑ. Συγκεκριμένα, ολοκληρώθηκε η εξέταση της υφιστάμενης κατάστασης των υποδομών ως προς το κριτήριο της προσβασιμότητας και της διασφάλισης του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, κατόπιν επιτόπιων αυτοψιών.

Σχετικά με την παρεχόμενη υλικοτεχνική υποστήριξη, η Κοινωνική Υπηρεσία κάθε Σωφρονιστικού Καταστήματος μεριμνά για την προμήθεια των αναγκαίων ατομικών ειδών. Για το σκοπό αυτό, έχουν αναπτυχθεί συμπληρωματικά συνεργασίες με διάφορους φιλανθρωπικούς φορείς, οι οποίοι συνδράμουν με δωρεές ειδών πρώτης ανάγκης, καθώς και με χρηματικές δωρεές στο Φιλόπτωχο Ταμείο των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, από το οποίο πραγματοποιούνται όλες οι απαραίτητες επιπρόσθετες προμήθειες για την κάλυψη των αναγκών των κρατουμένων. Τονίζεται, δε, ότι αιτήματα προμήθειας ειδών ατομικής υγιεινής εγκρίνονται κατά προτεραιότητα από τις διαθέσιμες πιστώσεις.

Όσον αφορά τη συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων και την προμήθεια του υλικού εξοπλισμού των Σωφρονιστικών Καταστημάτων της Χώρας, τα σχετικά αιτήματα εξετάζονται σταδιακά. Επιπροσθέτως, έχουν αναπτυχθεί συνεργασίες με τις αρμόδιες τοπικές αυτοδιοικήσεις, προκειμένου τα μικρής έκτασης έργα να προχωρούν με τη συνδρομή των τεχνικών υπηρεσιών των Περιφερειών της Χώρας. Επίσης, κατά το μέτρο του δυνατού, πραγματοποιούνται συνεχώς ενέργειες συντήρησης, επισκευής και ανακαίνισης εγκαταστάσεων των Καταστημάτων Κράτησης, οι οποίες επί το πλείστον αφορούν σε ελαιοχρωματισμούς, επισκευές φθορών, συντήρηση ηλεκτρολογικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων, καθώς και αναγκαίες ανακαίνισεις χώρων μικρής κλίμακας.

## **2. Εκπαίδευση και Προγράμματα Κρατουμένων.**

Βασική προτεραιότητα της σωφρονιστικής πολιτικής αποτέλεσε η επέκταση του δικτύου δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης στα Σωφρονιστικά Καταστήματα (Σ.Κ.) και στο Ι.Α.Α.Α. Βόλου σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων καθώς και η ενίσχυση προγραμμάτων επιμόρφωσης, απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης για τους κρατούμενους, με σκοπό την κτήση γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους για την προετοιμασία της κοινωνικής τους επανένταξης μετά την αποφυλάκιση. Ειδικότερα αναφέρονται ενέργειες που έγιναν προς αυτή την κατεύθυνση:

- Ιδρύθηκε με ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Προστασίας του Πολίτη μονοθέσιο Δημοτικό Σχολείο στο Σ.Κ. Κορυδαλλού Ι (ΦΕΚ Β' 4265/15.09.21), στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4763/20 (άρθρο 75 –ΦΕΚ Α' 254).
- Το σχολικό έτος 2021-22 καταγράφηκαν εκπαιδευτικές δομές στο Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου και σε είκοσι (20) από τα τριάντα τέσσερα (34) Σωφρονιστικά Καταστήματα της χώρας. Οι δομές αφορούν σε τυπική εκπαίδευση (πρωτοβάθμια/δευτεροβάθμια) (Ι.Α.Α.Α. Βόλου και 9 Σ.Κ.), Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) (13 Σ.Κ.), Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.) (3 Σ.Κ.), ενώ καταγράφηκε και σημαντικός αριθμός «κατ' ιδίαν διδαχθέντων» κρατουμένων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα που δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές δομές δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης και κρατουμένων-φοιτητών, στους οποίους παρέχεται πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Σε σχέση με τους κρατούμενους φοιτητές σημειώνεται και η Συμφωνία Συνεργασίας με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.), για την εξασφάλιση, μεταξύ άλλων, είκοσι (20) θέσεων/υποτροφιών ετησίως σε προπτυχιακά προγράμματα για κρατούμενους, διαδικασία που επαναλήφθηκε και για την ακαδημαϊκή χρονιά 2021-22. Επισημαίνεται η ενίσχυση της συνεργασίας με το Ε.Α.Π., με τον ορισμό υπευθύνων προσώπων επαφής από πλευράς Ε.Α.Π. και Σωφρονιστικών Καταστημάτων, για την ομαλή προαγωγή της φοίτησης των κρατουμένων.

- Κατά τα διαστήματα της αναστολής της δια ζώσης λειτουργίας των εκπαιδευτικών μονάδων, κατά τη διάρκεια του 2021 (όπως και το 2020), στο πλαίσιο των μέτρων περιορισμού που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού (COVID 19) σε συνέχεια ΚΥΑ και εγκυκλίων της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής, διασφαλίστηκε κατά το δυνατόν η συνέχιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπου ήταν εφικτό, σε εκπαιδευτικές δομές σε Σ.Κ. (εξ αποστάσεως με τη μελέτη εκπαιδευτικού υλικού/συμπλήρωση φύλλων εργασίας, περιπτώσεις πρόσβασης σε εκπαιδευτική τηλεόραση και τηλεεκπαίδευσης). Επίσης, συνεχίστηκε η μαθησιακή προσπάθεια των κατ' ιδίαν διδαχθέντων κρατουμένων, ενώ οι κρατούμενοι-φοιτητές είχαν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τη φοίτησή τους εξ αποστάσεως (ασύγχρονη/σύγχρονη), σύμφωνα με το προβλεπόμενο νομοθετικό πλαίσιο. Σημειώνεται η ομαλή ολοκλήρωση του σχολικού/ακαδημαϊκού έτους 2020-21 με τη συμμετοχή κρατούμενων-μαθητών σε προαγωγικές και πανελλήνιες εξετάσεις και την εξ αποστάσεως φοίτηση των κρατουμένων στα Πανεπιστημιακά ιδρύματα.

- Στο πλαίσιο της συνεργασίας της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 75 παρ. 4 του Ν. 4763/21.12.20, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (αρ. Κ1/32995/23.03.21 –ΦΕΚ Β' 1211-) συστάθηκε και συγκροτήθηκε επιτροπή, υπό την Προεδρία του ΥΠΑΙ.Θ., με τη συμμετοχή εκπροσώπων των συναρμόδιων Υπουργείων, για τη διερεύνηση βασικών θεμάτων που αφορούν στις προϋποθέσεις και την ανάγκη λειτουργίας δομών εκπαίδευσης στα Σωφρονιστικά Καταστήματα και την υποβολή σχετικής εισήγησης προς τα συναρμόδια Υπουργεία.

Μεγάλη έμφαση δόθηκε στην ενίσχυση των προγραμμάτων για τους κρατούμενους. Ειδικότερα:

- Συνεχίστηκε η υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης, δημιουργικής απασχόλησης, επαγγελματικής κατάρτισης σε συνεργασία με δημόσιους ή μη φορείς (Υπουργείο Παιδείας, Εθνικό Θέατρο, Πανεπιστήμια, ΕΠΑΝΟΔΟ, Δ.Υ.Π.Α. (τ. Ο.Α.Ε.Δ.) κλπ και εθελοντές διδάσκοντες στα Σωφρονιστικά Καταστήματα, με σκοπό τη

δημιουργική αξιοποίηση του χρόνου των κρατουμένων, τη μείωση των δυσμενών επιπτώσεων του εγκλεισμού και την υποβοήθηση της κοινωνικής επανένταξής τους, με την επισήμανση της αναστολής της δια ζώσης λειτουργίας τους κατά διαστήματα, κατά τη διάρκεια του 2021 (όπως και το 2020), στο πλαίσιο των μέτρων περιορισμού που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού (COVID 19).

- Ενισχύθηκε η εκπαίδευση κρατουμένων σε γονεϊκές δεξιότητες, μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού προγράμματος NESTOR (Erasmus+), τριετούς διάρκειας (από Δεκέμβριο 2020) και φορέα συντονιστή υλοποίησης το Κέντρο Μελετών Ασφαλείας (ΚΕ.ΜΕ.Α.). που αφορά στη δημιουργία ενός δικτύου σχολών γονέων στις φυλακές για την ενίσχυση του πατρικού ρόλου κρατουμένων-γονέων και την ουσιαστική επανένταξή τους στην κοινωνία.
- Προς το σκοπό της ενίσχυσης της αγροτικής παραγωγής των Αγροτικών Σωφρονιστικών Καταστημάτων (Α.Σ.Κ.) και της ανάπτυξης της αγροτικής επαγγελματικής επιμόρφωσης των κρατουμένων, προωθήθηκαν συνεργασίες με δημόσιους ή μη φορείς, όπως Υπουργεία, Γεωπονικά Πανεπιστήμια, γεωργικούς οργανισμούς, με γενικότερο στόχο την εν γένει διευκόλυνση της άντλησης και διάχυσης γεωτεχνικής γνώσης στην υπηρεσία και στα Α.Σ.Κ. και την εκπαίδευση κρατουμένων.

### **3. Αναβάθμιση Υπηρεσιών Υγείας.**

Η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής σχεδιάζει και υλοποιεί την πολιτική της για την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας, έχοντας ως κύριο στόχο την εξασφάλιση του αναγκαίου ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού και των απαραίτητων παροχών υγειονομικής και φαρμακευτικής περίθαλψης. Το έτος 2021 συνεχίστηκαν οι προσπάθειες αντιμετώπισης των προκλήσεων της πανδημίας COVID-19, ενώ αναλήφθηκαν σημαντικές δράσεις σε συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Πιο συγκεκριμένα:

#### **• Αντιμετώπιση υγειονομικής κρίσης**

Ο χειρισμός της υγειονομικής κρίσης του COVID-19 στα Σωφρονιστικά Καταστήματα κατά το έτος 2021 χαρακτηρίζεται ως εξαιρετικά επιτυχής, με δεδομένο ότι ο συνολικός αριθμός θανάτων κρατουμένων λόγω COVID-19 ήταν ιδιαίτερα χαμηλός σε σχέση με τους θανάτους κρουσμάτων του ιού, σε ολόκληρη τη χώρα, λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για κλειστές δομές, όπου ο κίνδυνος διάδοσης του κορωνοϊού θα ήταν ιδιαίτερα αυξημένος, εάν δεν είχαν ληφθεί και λειτουργήσει τα κατάλληλα μέτρα. Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας υπήρξε επικοινωνία και συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής με το Υπουργείο Υγείας και τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.) και απεστάλη στα Σωφρονιστικά Καταστήματα σειρά εγκυκλίων και οδηγιών αναφορικά με την ενημέρωση του προσωπικού και την έγκαιρη λήψη μέτρων

προφύλαξης, ανάλογα με τα υπό εξέλιξη επιδημιολογικά δεδομένα. Επιπρόσθετα, υιοθετήθηκαν τα ενδεδειγμένα Υγειονομικά Πρωτόκολλα, διατέθηκε το απαιτούμενο υγειονομικό υλικό και οργανώθηκε η διενέργεια διαγνωστικών ελέγχων ανίχνευσης του κορωνοϊού σε πρωτοεπίσاکτους και μετακινούμενους κρατούμενους και όποτε άλλοτε κρίθηκε αναγκαίο. Αναφορικά με τη διαδικασία εμβολιασμού των κρατουμένων κατά του COVID-19, σημειώνεται ότι χορηγήθηκε Προσωρινός Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Π.Α.Μ.Κ.Α.) στους ανασφάλιστους κρατούμενους και πραγματοποιήθηκε ο εμβολιασμός κρατουμένων, για τους οποίους εκδόθηκε Πιστοποιητικό Εμβολιασμού.

- **Νομοθετικές ρυθμίσεις και κανονιστικές παρεμβάσεις**

Για την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου Covid-19 και στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος εμβολιασμού, θεσπίστηκε με το ν. 4782/2021, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 97 του ν. 4796/2021, η χορήγηση Προσωρινού Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Π.Α.Μ.Κ.Α.), αποκλειστικά για το σκοπό της διενέργειας του εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 και της έκδοσης βεβαίωσης εμβολιασμού, για άτομα χωρίς Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) ή Προσωρινό Αριθμό Ασφάλισης και Υγειονομικής Περίθαλψης Αλλοδαπού (Π.Α.Α.Υ.Π.Α.), μεταξύ των οποίων συμπεριελήφθησαν και οι ημεδαποί και αλλοδαποί κρατούμενοι στα Σωφρονιστικά Καταστήματα της Χώρας.

- **Συνεργασίες με αρμόδιους φορείς σε θέματα υγείας**

➤ Υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το Υπουργείο Υγείας, υλοποιήθηκε από την 1η Ιουνίου 2019 έως τις 15 Δεκεμβρίου 2021, το πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «Ενίσχυση της Υγειονομικής Περίθαλψης των Καταστημάτων Κράτησης στην Ελλάδα», με στόχο την υποστήριξη των ελληνικών αρχών στην ανάπτυξη πολιτικών και στη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του υπερπληθυσμού και των ελλείψεων που εντοπίστηκαν από την CPT και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την παροχή υγειονομικής περίθαλψης στα Σωφρονιστικά Καταστήματα. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το έτος 2021 πραγματοποιήθηκαν εκπαιδεύσεις σχετικά με τον διαγνωστικό έλεγχο αναγνώρισης ψυχικών ασθενειών, τον αυτοτραυματισμό και την πρόληψη της αυτοκτονίας των κρατουμένων. Επίσης, στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, καταρτίστηκε από την αρμόδια ομάδα εμπειρογνομόνων ένα σχέδιο κανόνων, διαδικασιών και πρωτοκόλλων για την ιατρική εξέταση των νεοεισερχομένων κρατουμένων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα.

➤ Ο Σύλλογος Ασθενών Ήπατος Ελλάδος «Προμηθέας», με εταίρο τον Σύλλογο Οροθετικών Ελλάδος «Θετική Φωνή», ξεκίνησε εντός του 2021 την υλοποίηση ερευνητικού έργου με εκπαιδευτική διάσταση "Health Without Barriers" - Ευρωπαϊκό

Πρόγραμμα “Active citizens fund”. Ως σκοπός του έργου αυτού, στο οποίο συμμετείχαν και στελέχη της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής, μετά από σύναψη σχετικού μνημονίου συνεργασίας, ορίστηκε η αποτύπωση του επιπέδου πρόσβασης των κρατουμένων στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και του βαθμού ενημέρωσης των σωφρονιστικών υπαλλήλων γύρω από την ηπατίτιδα C και τον HIV. Επίσης, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Ασθενών Ήπατος «Προμηθέας» και την Ελληνική Εταιρεία Μελέτης Ήπατος (ΕΕΜΗ), σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής ειδικό ιατρικό πρωτόκολλο, με στόχο την εξάλειψη των ιογενών ηπατίτιδων Β και C στα Σωφρονιστικά Καταστήματα που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

➤ Σε συνεργασία με τη 2η ΔΥΠΕ (Διοίκηση 2ης Υγειονομικής Περιφέρειας Πειραιώς & Αιγαίου) συνεχίστηκε η πιλοτική λειτουργία τηλεϊατρικής στα Σωφρονιστικά Καταστήματα Τρικάλων, Μαλανδρινού, Γρεβενών και Χίου, στα οποία παρασχέθηκαν υπηρεσίες ψυχιατρικής, ενδοκρινολογίας και άλλων ειδικοτήτων

- **Υλοποίηση προγραμμάτων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα**

Κατά το έτος 2021, η λειτουργία των συμβουλευτικών και θεραπευτικών προγραμμάτων επηρεάστηκε από τα μέτρα κατά της πανδημίας του κορωνοϊού, με αποτέλεσμα σε κάποια Σωφρονιστικά Καταστήματα να σημειώνονται διακοπές των προγραμμάτων, ανάλογα με τα κρούσματα και τα υπό εξέλιξη επιδημιολογικά δεδομένα. Γενικά, τα προγράμματα που πραγματοποιήθηκαν συνοψίζονται ως εξής: προγράμματα ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής Ρομά, ελέγχου, διάγνωσης και θεραπείας κρατουμένων με Ηπατίτιδα C, εκρίζωσης ιογενών νοσημάτων σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Μελέτης Ήπατος (ΕΕΜΗ), συμβουλευτικά και θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης για τοξικοεξαρτημένους κρατούμενους από το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.) σε 23 Σωφρονιστικά Καταστήματα, θεραπευτικό πρόγραμμα υποκατάστασης (λήψη μεθαδόνης) από ΟΚΑΝΑ σε 2 Σωφρονιστικά Καταστήματα, συμβουλευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης 18 ΑΝΩ σε 2 Σωφρονιστικά Καταστήματα και πρόγραμμα από την κοινότητα «ΝΑΡΚΟΜΑΝΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΙ».

Επισημαίνεται ότι το ΕΠΙΛΟΓΗ - Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θήβας, είναι θεραπευτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα, το οποίο απευθύνεται αποκλειστικά σε κρατούμενους χρήστες ουσιών που δηλώνουν την πρόθεσή τους να απεξαρτητοποιηθούν μέσα από στεγνό πρόγραμμα απεξάρτησης, υπό την επίβλεψη εξειδικευμένης θεραπευτικής ομάδας.

#### **4. Μετασφρονιστική Μέρανα- Επανάταξη Κρατουμένων.**

Το ΝΠΙΔ «Επάνοδος» παρείχε δια ζώσης και εξ αποστάσεως τις υπηρεσίες του με προγραμματισμένες συναντήσεις συνολικά σε 232 ωφελούμενους, εκ των οποίων οι 177 προσήλθαν στον φορέα για πρώτη φορά μέσα στο 2021 (ή ήταν παλαιότεροι ωφελούμενοι του φορέα που προσήλθαν με νέο αποφυλακιστήριο) και οι υπόλοιποι 55 είναι παλαιότεροι ωφελούμενοι του φορέα οι οποίοι είτε επανήλθαν μέσα στο 2021 ή συνέχισαν να λαμβάνουν υποστηρικτικές υπηρεσίες από το 2020. Ταυτόχρονα, παρείχε υπηρεσίες σε αποφυλακιζόμενους κρατούμενους στα Σωφρονιστικά Καταστήματα της χώρας, καθώς και σε νεαρούς/ανήλικους παραβάτες με αναμορφωτικά μέτρα (παροχή κοινωφελούς εργασίας στον φορέα) ή μετά από παραπομπή τους, από τις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων Αθήνας και Πειραιά, για την παρακολούθηση ψυχοεκπαιδευτικών προγραμμάτων. Επιπλέον, ενίσχυσε τον θεσμό των Συνδέσμων επανένταξης για την καλύτερη προετοιμασία του αποφυλακιζόμενου κρατούμενου. Ο Σύνδεσμος Επανάταξης είναι εξειδικευμένος υπάλληλος σε κάθε Σωφρονιστικό Κατάστημα με αρμοδιότητα την προετοιμασία του αποφυλακιζόμενου κρατούμενου για την ομαλή κοινωνική του επανένταξη. Ο Σύνδεσμος Επανάταξης παρέχει πληροφορίες στους αποφυλακιζόμενους κρατούμενους για φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με θέματα κοινωνικής επανένταξης (στέγαση, σίτιση, οικονομική υποστήριξη κλπ), διανέμει στους κρατούμενους υλικό (έντυπο φυλλάδια κλπ), συμβουλεύει τον αποφυλακιζόμενο κρατούμενο για θέματα που αφορούν τη ζωή του μετά τη φυλακή, ενισχύει τον αποφυλακιζόμενο στην έκδοση σχετικών εγγράφων, ώστε ο κρατούμενος να είναι ικανός και να έχει νομική οντότητα με την αποφυλάκισή του (δηλ. να έχει ΑΜΚΑ, ΑΦΜ να μπορεί να έχει πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες) και κυρίως διασυνδέει τον αποφυλακιζόμενο με την «Επάνοδο» δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό πλέγμα παροχών και υπηρεσιών. Επίσης, η «Επάνοδος» συμμετείχε ως εταίρος στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus + CUP Convicts Upskilling Pathways, βράβευσε μαθητές των Σχολείων του Ε.Σ.Κ.Ν. Αυλώνα, πραγματοποίησε θερινά τμήματα σε Σωφρονιστικά Καταστήματα, καθώς και εργαστήρια γλώσσας και ελληνικού πολιτισμού, μηχανολογίας αυτοκινήτου σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ, (νυν Δ.ΥΠ.Α), θεάτρου, ζωγραφικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών, ψηφιοποίησης αρχείων, για αποφυλακισμένους. (Περισσότερα στην ιστοσελίδα [www.epanodos.org.gr](http://www.epanodos.org.gr) Έκθεση Πεπραγμένων έτους 2021).

#### **5. Στελέχωση καταστημάτων κράτησης και αναβάθμιση της εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού.**

Η στελέχωση των Καταστημάτων Κράτησης με το αναγκαίο προσωπικό αποτελεί μια βασική παράμετρο για την προάσπιση των δικαιωμάτων των κρατουμένων αφού με

αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η εύρυθμη και ασφαλής λειτουργία των Καταστημάτων Κράτησης και εμπεδώνεται περαιτέρω το ατομικό αίσθημα ασφάλειας των κρατουμένων.

Οι προσπάθειες στελέχωσης των Σωφρονιστικών Καταστημάτων ήρθαν αντιμέτωπες με τα ίδια προβλήματα όπως και το έτος 2020 καθώς, λόγω της συνεχιζόμενης υγειονομικής κρίσης του Covid-19, δεν υπήρξε καμιά μείζονα εξέλιξη αναφορικά με τις διαγωνιστικές διαδικασίες προσλήψεων, ενώ παράλληλα υπήρξαν και εκροές υπαλλήλων από το σύστημα των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, λόγω της συνεχούς ροής συνταξιοδοτήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να αμβλυνθούν τα προβλήματα υποστελέχωσης, θεσπίστηκαν διατάξεις για τη συνέχιση των επαναπροσλήψεων των υπαλλήλων Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, σύμφωνα με τους πίνακες που είχε αρχικά αποστείλει το ΑΣΕΠ για τον συγκεκριμένο λόγο, αλλά και περαιτέρω πρόσληψη νέων υπαλλήλων ΙΔΟΧ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 72 του Ν.4795/2021 για υποψηφίους που αρχικά δεν είχαν κληθεί ή είχαν κληθεί και δεν είχαν αποδεχτεί την πρόσληψη, διατηρώντας με αυτόν τον τρόπο, ένα ικανοποιητικό επίπεδο στελέχωσης των Σωφρονιστικών Καταστημάτων.

Με γνώμονα το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον ασφαλείας στα Καταστήματα Κράτησης το οποίο έχει δημιουργήσει την ανάγκη ενός τακτικού επανακαθορισμού, όχι μόνο των προδιαγραφών και των συνθηκών λειτουργίας τους, αλλά και των απαιτήσεων της εκτέλεσης των καθηκόντων του προσωπικού τους, η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής έχει ανάγκη την εκπαίδευση του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης σε βασική προτεραιότητα, με στόχο την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των υπαλλήλων και την προσαρμογή τους στο ανωτέρω περιβάλλον.

Στο πλαίσιο αυτό, εντός του έτους 2021, ολοκληρώθηκαν οι απαιτούμενες ενέργειες για τη σύσταση της Σχολής Σωφρονιστικών Υπαλλήλων και της Σχολής Υπαλλήλων Εξωτερικής Φρούρησης, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της στις 10/01/2022 στις εγκαταστάσεις του Καταστήματος Κράτησης Γυναικών Ελεώνα Θηβών και πρόκειται να συνεχίσει σταθερά ως εκπαιδευτικός φορέας εισαγωγικής εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης.

Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές δράσεις και επιμορφώσεις σε συνεργασία με ελληνικούς και ευρωπαϊκούς θεσμούς και οργανισμούς σε θεματικές όπως, ο ρόλος του προσωπικού των Σωφρονιστικών Καταστημάτων σε θέματα μεταχείρισης και επανένταξης κρατουμένων, η αντιμετώπιση και καταπολέμηση φαινομένων όπως η ριζοσπαστικοποίηση και ο εξτρεμισμός, η διαχείριση του εργασιακού άγχους, η ενίσχυση της υγειονομικής περίθαλψης στα Σωφρονιστικά Καταστήματα κ.ά. Ειδικότερα:

## **Εκπαίδευση του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης**

Με γνώμονα το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον ασφαλείας στα Καταστήματα Κράτησης το οποίο έχει δημιουργήσει την ανάγκη ενός τακτικού επανακαθορισμού, όχι μόνο των προδιαγραφών και των συνθηκών λειτουργίας τους, αλλά και των απαιτήσεων της εκτέλεσης των καθηκόντων του προσωπικού τους, η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής έχει ανάγκη την εκπαίδευση του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης σε βασική προτεραιότητα, με στόχο την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των υπαλλήλων και την προσαρμογή τους στο ανωτέρω περιβάλλον.

Στο πλαίσιο αυτό, εντός του έτους 2021, ολοκληρώθηκαν οι απαιτούμενες ενέργειες για τη σύσταση της Σχολής Σωφρονιστικών Υπαλλήλων και της Σχολής Υπαλλήλων Εξωτερικής Φρούρησης, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της στις 10/01/2022 στις εγκαταστάσεις του Καταστήματος Κράτησης Γυναικών Ελεώνα Θηβών και πρόκειται να συνεχίσει σταθερά ως εκπαιδευτικός φορέας εισαγωγικής εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης.

Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές δράσεις και επιμορφώσεις σε συνεργασία με ελληνικούς και ευρωπαϊκούς θεσμούς και οργανισμούς σε θεματικές όπως, ο ρόλος του προσωπικού των Σωφρονιστικών Καταστημάτων σε θέματα μεταχείρισης και επανένταξης κρατουμένων, η αντιμετώπιση και καταπολέμηση φαινομένων όπως η ριζοσπαστικοποίηση και ο εξτρεμισμός, η διαχείριση του εργασιακού άγχους, η ενίσχυση της υγειονομικής περίθαλψης στα Σωφρονιστικά Καταστήματα κ.ά. Ειδικότερα:

- **ΚΕ.Θ.Ε.Α. εν δράσει (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων)**

Πραγματοποιήθηκαν στα Σωφρονιστικά Καταστήματα Κορυδαλλού Ι, Γυναικών Ελεώνα Θήβας και Πάτρας οι κάτωθι επιμορφώσεις:

- Εξάρτηση-Ψυχική Απεξάρτηση εντός σωφρονιστικών καταστημάτων και διαχείριση των υπό θεραπεία απεξάρτησης κρατουμένων (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2021)
- Διαχείριση εργασιακού άγχους εργαζομένων (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2021)

- **Ευρωπαϊκό Κέντρο Αλβανίας (Με τη συμμετοχή 6 ευρωπαϊκών κρατών)**

Διενέργεια Διαδικτυακού Σεμιναρίου σε συνέχεια του Ευρωπαϊκού Ερευνητικού Προγράμματος «B-COMPETENT-Βελτίωση Ικανοτήτων του Σωφρονιστικού Προσωπικού στην Ευρώπη» (Νοέμβριος 2021)

- **Συμβούλιο της Ευρώπης**

Πρόγραμμα «Ενίσχυση της Υγειονομικής Περίθαλψης των Σωφρονιστικών Καταστημάτων στην Ελλάδα».

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το Υπουργείο Υγείας. Ξεκίνησε την 1η Ιουνίου 2019 και ολοκληρώθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2021, μετά την 7μηνη παράταση που έλαβε, λόγω της πανδημίας του Covid-19. Ο στόχος του έργου ήταν να υποστηρίξει τις ελληνικές Αρχές στην ανάπτυξη πολιτικών και στη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του υπερπληθυσμού και των ελλείψεων που εντοπίστηκαν από τη CPT και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σχετικά με την παροχή υγειονομικής περίθαλψης στα Σωφρονιστικά Καταστήματα. Για τον σκοπό αυτό, συστάθηκαν ομάδες εργασίας, οι οποίες δημιούργησαν και παρέδωσαν εκπαιδευτικά εγχειρίδια σχετικά με την ψυχική περίθαλψη των κρατουμένων, την ανάπτυξη εργαλείων για τον ιατρικό έλεγχο και την εξέταση νεοεισερχομένων κρατουμένων, την Ανάπτυξη Προγράμματος Κατάρτισης για την Υγειονομική Περίθαλψη και τέλος τον Υπερπληθυσμό στις φυλακές. Τα εν λόγω εγχειρίδια τυπώθηκαν και διανεμήθηκαν σε όλα τα Σωφρονιστικά Καταστήματα της χώρας. Ειδικά, για τα εγχειρίδια Ψυχικής Υγείας και Γενικών Θεμάτων Υγείας στα Σωφρονιστικά Καταστήματα εκπαιδεύτηκαν δύο ομάδες επιστημονικού προσωπικού των φυλακών, οι οποίες με τη σειρά τους ανέλαβαν να καταρτίσουν το προσωπικό των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, σχετικά με τη θεματική των ανωτέρω εγχειριδίων, μέσω ημερήσιων δράσεων, μέχρι το τέλος του Προγράμματος.

## Τμήμα Γ: Απολογισμός Δράσεων του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας (ΚΕ.ΜΕ.Α)

**Το ΚΕ.ΜΕ.Α.** υλοποιεί ερευνητικές, εκπαιδευτικές και πιλοτικές δράσεις με σκοπό αφενός την υποστήριξη των Αρχών Προστασίας του Πολίτη για την αποτελεσματική άσκηση του προληπτικού τους ρόλου και αφετέρου την πρόληψη και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, των διακρίσεων και την ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με γνώμονα το εθνικό και ευρωπαϊκό κεκτημένο για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εντός αυτού του πλαισίου, κατά το έτος 2021, το ΚΕ.ΜΕ.Α. υλοποίησε τις ακόλουθες δράσεις:

### **•ARIADNE2–Developing and supporting multidisciplinary police reporting procedures to prevent and respond to domestic violence against migrant/refugee women**

Το ΚΕ.ΜΕ.Α., λαμβάνοντας υπόψη το θετικό αντίκτυπο του Έργου ARIADNE, ανέλαβε ως φορέας συντονιστής πρόταση για την υλοποίηση του Έργου ARIADNE2 που θέτει εκ νέου ως στόχο την υποστήριξη του αστυνομικού προσωπικού σε θέματα αναφοράς των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας με θύματα γυναίκες, καθώς και την ενίσχυση της δια-τομεακής συνεργασίας, με έμφαση στην προστασία των γυναικών μεταναστών/προσφύγων θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και στη διασύνδεση των αστυνομικών αρχών με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών. Κεντρικοί άξονες του Έργου ARIADNE2 προβλέπεται να είναι: (α) έρευνα πεδίου για τη διακρίβωση αναγκών στα συναφή ζητήματα, (β) εκπαίδευση αστυνομικού προσωπικού σε τρεις (3) Περιφέρειες στόχους (Αττική, Θεσσαλία, Κεντρική Μακεδονία) και (γ) πιλοτική λειτουργία διατομεακών ομάδων εργασίας στις τρεις (3) Περιφέρειες στόχους με τη συμμετοχή των εκπαιδευμένων αστυνομικών, των Διοικητών των Υπηρεσιών προέλευσής τους, εκπροσώπων φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών και τοπικών φορέων αρωγής/στήριξης γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.

### **• Συγχρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση Έργο «Peer2Peer: Relate schools to combat Roma dropout»(RECPROGRAMME 2014-2020)**

Το Έργο αφορά στη μεταφορά μιας καλής πρακτικής συμπεριληπτικής σχολικής κουλτούρας μεταξύ σχολείων της Δυτικής Αττικής για την πρόληψη και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής των Ρομά μαθητών. Αξιοποιώντας την κεκτημένη εμπειρία του εκπαιδευτικού προσωπικού ενός «σχολείου-δότη» (2ου Γενικού Λυκείου Αγίας Βαρβάρας) και με την ενεργό συμμετοχή Ρομά μαθητών και αποφοίτων του, το Έργο

αποβλέπει στη μεταφορά και πιλοτική δοκιμή καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων και εργαλείων σε Δημοτικά Σχολεία και Γυμνάσια των Δήμων Φυλής και Ασπροπύργου, όπου εντοπίζονται υψηλά ποσοστά σχολικής διαρροής Ρομά μαθητών. Το έργο ξεκίνησε το 2020.

- **Ολοκληρωμένη Παρέμβαση Συντηρητικής Εκπαίδευσης Αστυνομικού Προσωπικού σε θέματα Κοινωνικής Διαμεσολάβησης και Προληπτικής Ασφάλειας, σε επιλεγμένες περιοχές - στόχους της χώρας με σημαντικές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις Ρομά**

Το έργο αποτέλεσε συνέχεια του συγχρηματοδοτούμενου από την Ε.Ε. Έργου PROACTIVE-9451 (2016 - 2018), του οποίου το ΚΕ.ΜΕ.Α. ήταν συντονιστής και το οποίο αναγνωρίστηκε από την Ελληνική Πολιτεία ως καλή πρακτική σε θέματα προληπτικής ασφάλειας και κοινωνικής ένταξης των Ρομά. Η Πράξη αποβλέπει στην υποστήριξη των αστυνομικών στελεχών για την αποτελεσματική άσκηση των καθημερινών καθηκόντων τους, με σκοπό την εκπλήρωση του προληπτικού και κοινωνικού τους ρόλου. Ως ειδική στόχευση τίθεται η πρόληψη και καταπολέμηση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά μέσω της προαγωγής θεμάτων αστυνομικής διαμεσολάβησης. Η Πράξη αφορά, ειδικότερα, στη συντηρητική εκπαίδευση σε θέματα κοινωνικής διαμεσολάβησης και προληπτικής ασφάλειας αστυνομικών «πρώτης γραμμής», που υπηρετούν σε περιοχές της χώρας με σημαντικές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις Ρομά. Τον πυρήνα της ομάδας παρέμβασης αποτέλεσε προσωπικό Αστυνομικών Υπηρεσιών, που έρχεται σε άμεση επαφή με τις κοινότητες των Ρομά κατά την άσκηση του καθημερινού επαγγελματικού του έργου. Το έργο ξεκίνησε το 2020.

- **A4 – Crossing borders for effective police investigation to protect female victims of sex trafficking and enhance accountability mechanisms**

Το Έργο απαντά σε Προτεραιότητα σχετικά με την καταπολέμηση της κουλτούρας της ατιμωρησίας δραστών εμπορίας ανθρώπων, στοχεύοντας στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας Αστυνομικών Υπηρεσιών και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών, στο βόρειο συνοριακό τόξο της Ελλάδας, για την προστασία γυναικών θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης σύμφωνα με τις προβλέψεις του Άρθρου 4 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου («Απαγόρευση της δουλείας και των καταναγκαστικών έργων»). Εταίροι της κοινοπραξίας για την υλοποίηση του Έργου είναι οι φορείς: ΚΕ.ΜΕ.Α. (Συντονιστής), Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α./Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων), Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου-Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, LawandInternetFoundation (LIF/Βουλγαρία) και ViennaCentrefor SocietalSecurity (VICESSE/Αυστρία).

- **ERADICATING - Enhancing pReventionAnDmultI-agenCycooperAtion against TraffickING**

Το ERADICATING είναι ένα Ερευνητικό Ευρωπαϊκό Έργο 24 μηνών το οποίο ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2021 με τη συμμετοχή επτά εταίρων από την Ελλάδα, την Γερμανία και την Βουλγαρία, με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων των Φορέων Επιβολής του Νόμου και τη βελτίωση παροχής υπηρεσιών τους. Το έργο στοχεύει στην ενίσχυση των μηχανισμών πρόληψης και έγκαιρης ταυτοποίησης των θυμάτων, με έμφαση στην εμπορία σεξουαλικής και εργασιακής εκμετάλλευσης. Μακροπρόθεσμα, το έργο φιλοδοξεί να εξαλείψει την καθιερωμένη και επικίνδυνη κουλτούρα της ατιμωρησίας, η οποία συμβάλει στην αύξηση των περιστατικών της εμπορίας ανθρώπων. Το ERADICATING υιοθετεί ένα πρόγραμμα που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα και προσεγγίζει με ευαισθησία το ζήτημα του φύλου. Το ΚΕ.ΜΕ.Α., πέραν του συντονισμού του Έργου, έχει αναλάβει και το τρίτο πακέτο εργασίας που αφορά στο συντονισμό της εκπαίδευσης και των ασκήσεων προσομοίωσης προς τους εμπλεκόμενους φορείς, ενώ εμπλέκεται ενεργά και σε όλα τα υπόλοιπα πακέτα εργασιών, όπως τη δημιουργία συγκεκριμένων εκπαιδευτικών πακέτων, βίντεο προσομοίωσης και ψηφιακών εγχειριδίων, διοργάνωση εργαστηρίων και άλλων events. Η υλοποίηση του έργου βρίσκεται εν εξελίξει.

- **NESTOR – A national network of schools for parents in prison, enhancing responsive father parenting**

Το Έργο NESTOR εντάσσεται στο στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη αναφορικά με τη δημιουργία «Ακαδημίας Γονέων Κρατουμένων» και σκοπό έχει τη δημιουργία και πιλοτική δοκιμή, για πρώτη φορά σε εθνικό επίπεδο, ενός Δικτύου 30 Σχολών Γονέων σε 20 ανδρικά Καταστήματα Κράτησης, με σκοπό την ενίσχυση του πατρικού ρόλου των γονέων κρατουμένων. Εταίροι της κοινοπραξίας για την υλοποίηση του Έργου είναι οι φορείς: ΚΕ.ΜΕ.Α. (Συντονιστής), Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.), Vienna Centre for Societal Security (VICESSE / Αυστρία), Law an Internet Foundation (LIF / Βουλγαρία) και Κέντρο Ενημέρωσης και Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (Κ.ΕΝ.Θ.Ε.Α. / Κύπρος). Η υλοποίηση του έργου βρίσκεται εν εξελίξει.

- **POP AI – A European Positive Sum Approach towards AI tools in support of Law Enforcement and safeguarding privacy and fundamental rights**

Το popAI είναι μια 24μηνη Δράση συντονισμού και υποστήριξης που στόχο έχει την επικοινωνία επαγγελματιών στον τομέα της ασφάλειας, επιστημόνων με εξειδίκευση στην τεχνητή νοημοσύνη (AI), ερευνητών/τριών σε θέματα ηθικής/δεοντολογίας και

προστασίας της ιδιωτικής ζωής, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και ειδικών κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, για την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών και για την ευαισθητοποίηση επί του ζητήματος στο χώρο της Ε.Ε., στο πλαίσιο μίας μελετημένης μεθοδολογίας εργασίας. Το βασικό όραμα του ρορΑΙ εστιάζει στην προώθηση της εμπιστοσύνης στην τεχνητή νοημοσύνη, στον τομέα της ασφάλειας μέσω της αυξημένης ευαισθητοποίησης, της διαρκούς κοινωνικής δέσμευσης, της ενοποίησης διακριτών σφαιρών γνώσεων (συμπεριλαμβανομένων θεωρητικών και εμπειρικών γνώσεων από ακαδημαϊκούς και μη ακαδημαϊκούς), προσφέροντας μια ενοποιημένη ευρωπαϊκή οπτική στους Φορείς Επιβολής του Νόμου ("LEAs"). Ταυτόχρονα το έργο θα αναδείξει εξειδικευμένα αποτελέσματα γνώσης (συστάσεις, οδηγούς κ.λπ.), δημιουργώντας ένα οικοσύστημα που θα αποτελέσει τη διαρθρωτική βάση για έναν βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς ευρωπαϊκό κόμβο με θέμα την τεχνητή νοημοσύνη για την επιβολή του νόμου. Το ρορΑΙ στοχεύει στην υλοποίηση ενός βιώσιμου οικοσυστήματος, με σκοπό τη δημιουργία διεπιστημονικών κόμβων τεχνητής νοημοσύνης - φορέων επιβολής του νόμου - ηθικής και δεοντολογίας. Η υλοποίηση του έργου βρίσκεται εν εξελίξει.

## ΜΕΡΟΣ Β' : ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΟΥΣ 2022

### ΤΜΗΜΑ Α: Απολογισμός δράσεων Ελληνικής Αστυνομίας

#### **1. Προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών και της προστασίας των συνόρων.**

##### **1.1. Γενικά.**

Με βάση τη σπουδαιότητα που η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) και η ελληνική πολιτεία αποδίδουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα έχει παγιωθεί πλέον η άποψη ότι το εν λόγω φαινόμενο συνιστά μείζον εθνικό και ευρωπαϊκό ζήτημα.

Οι επί έτη προσπάθειες για την εκδήλωση μέτρων οργανωτικού και συντονιστικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τα **δύο Εθνικά Σχέδια Δράσης: «Εθνική Στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων 2014 – 2020»** και **«Εθνικός Οδικός Χάρτης για το Άσυλο και τις Επιστροφές»**, αρχικά επηρεάστηκαν από την άνευ προηγουμένου προσφυγική/μεταναστευτική πρόκληση του έτους 2015 (-911.471- συλλήψεις το 12-μηνο 2015 σε σχέση με -77.163- συλλήψεις το 12-μηνο 2014). Η υπογραφή της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.–Τουρκίας της 18<sup>ης</sup> Μαρτίου 2016 επέφερε την σημαντική μείωση των μεικτών μεταναστευτικών ροών σε -204.820- το έτος 2016, σε -68.112- το έτος 2017, σε -93.367- το έτος 2018, σε -123.710- το έτος 2019 και σε -47.293- παράνομους μετανάστες το έτος 2020 και σε 38.013 παράνομους μετανάστες το έτος 2021, ενώ για το έτος 2022 οι παράνομες μεταναστευτικές ροές ανήλθαν σε 49.061 μετανάστες.

Σεβόμενη η χώρα μας τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον Κανονισμό Schengen, καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού EURODAC για τη δακτυλοσκόπηση, την καταγραφή και την ταυτοποίηση των εισερχομένων προσφύγων και των παράνομων μεταναστών. Σε αυτήν την προσπάθεια, αρωγός υπήρξε, μεταξύ άλλων και η χορηγηθείσα χρηματοδότηση από την Ε.Ε., μέσω των Ταμείων ISF και AMIF (έτους 2020) της Νέας Χρηματοδοτικής περιόδου 2014-2020, αλλά και τα κονδύλια που δαπανήθηκαν προς ενίσχυση των προσπαθειών που καταβάλλει η Ελλάδα για την αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης, στο πλαίσιο της συνεργασίας της με συναρμόδια Υπουργεία και λοιπούς αρμόδιους φορείς.

Η προσπάθεια περαιτέρω βελτίωσης του επιπέδου συνεργασίας με την Τουρκία στο πλαίσιο επαναφοράς υλοποίησης της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε. – Τουρκίας (Βρυξέλλες, 18-03-2016), αλλά κυρίως η συνέχιση των προσπαθειών από πλευράς Τουρκίας προκειμένου εφαρμοσθούν αποτελεσματικότερα τα συμφωνηθέντα με την

προαναφερθείσα Κοινή Δήλωση (λήψη μέτρων για την καλύτερη φύλαξη των θαλασσίων συνόρων της –αποδοχή όλων των προτεινόμενων προς επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών ανεξαιρέτως), θα περιορίσουν έτι περαιτέρω τις μεταναστευτικές ροές και θα συμβάλλουν αποφασιστικά στον έλεγχο των ροών, τόσο προς την Ελλάδα, όσο και προς τις χώρες της κεντρικής και της βόρειας Ευρώπης. Όσον αφορά τη συνεργασία με τρίτες γειτονικές χώρες, συνεχίστηκε η πρόοδος στις σχέσεις μας με τις Βαλκανικές χώρες (Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, Σερβία, Κροατία), κυρίως στο επιχειρησιακό επίπεδο.

Οι υλοποιηθείσες δράσεις του παρελθόντος έτους (2022), κατά την εφαρμογή των οποίων σημειώθηκαν θετικά αποτελέσματα, αφορούσαν μέτρα για:

- τη βελτίωση των διαδικασιών υποδοχής και διαχείρισης των νεοεισερχομένων προσφύγων/παράνομων μεταναστών από τα εξ' ανατολών θαλάσσια σύνορα της χώρας μας, με την δημιουργία των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών Νήσων (Κ.Ε.Δ.Ν.),
- την άμεση καταγραφή των μεταναστών που διαμένουν σε επίσημα αναγνωρισμένες εγκαταστάσεις στα νησιά, ώστε να καθίσταται δυνατή η παρακολούθησή τους και η αξιολόγηση της κατάστασής τους σε σχέση με τα αιτήματα διεθνούς προστασίας που έχουν καταθέσει,
- τη συνέχιση λειτουργίας των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.),
- τη προσπάθεια να μην κρατούνται σε αστυνομικά κρατητήρια υπήκοοι τρίτων χωρών που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής, αλλά το συντομότερο δυνατόν να οδηγούνται στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.), μετά την ταυτοποίησή τους και την έκδοση των απαραίτητων αποφάσεων,
- την εξασφάλιση των απαραίτητων συνθηκών αξιοπρεπούς κράτησης σύμφωνα με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.) και με γνώμονα τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας,
- τη βελτίωση των ακολουθούμενων πρακτικών υλοποίησης των αναγκαστικών και των εθελοντικών επιστροφών υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες προέλευσής τους,
- την ολοκληρωμένη εκπαίδευση του προσωπικού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με στόχο την, κατά το δυνατόν, αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κανόνων και των αρχών που διασφαλίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τις εθνικές, ενωσιακές και διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας,
- την πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης, μέσω της ενδυνάμωσης της συνεργασίας μας με τρίτες γειτονικές χώρες διέλευσης των μεταναστευτικών ροών, και

- τη συνεργασία της Ελληνικής Αστυνομίας με τον Οργανισμό Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX), και άλλους Κοινοτικούς Οργανισμούς, καθώς και τα λοιπά θεσμικά Όργανα της Ε.Ε..

Σε όλους τους παραπάνω τομείς σημειώθηκαν θετικά αποτελέσματα, χωρίς αυτό όπως ήδη αναφέρθηκε να αποτελεί λόγο εφησυχασμού.

## **1.2. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων των παράνομων μεταναστών.**

Για τον έλεγχο του προβλήματος της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα υλοποιήθηκαν μια σειρά από δράσεις που κατέτειναν, μεταξύ των άλλων, στον εντοπισμό - έλεγχο των αλλοδαπών που δεν πληρούν - στερούνται των απαραίτητων ταξιδιωτικών εγγράφων, καθώς και στην αύξηση των επιστροφών (αναγκαστικών και εθελούσιων).

Παράλληλα, με βάση την κείμενη νομοθεσία, αστυνομικό προσωπικό αρμοδίων Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχε σε μικτές ομάδες ελέγχου, με στόχο την αντιμετώπιση διαφόρων μορφών παραβατικότητας (διακίνηση ναρκωτικών, δραστηριοποίηση εκδιδομένων προσώπων, αντιμετώπιση εγκληματικότητας και παρεμπορίου κ.λπ.). Κατά τον έλεγχο του ζητήματος της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα δόθηκαν οι δέουσες εντολές και οδηγίες στο προσωπικό των αρμόδιων Υπηρεσιών του Σώματος, ώστε οι διενεργούμενοι έλεγχοι να πραγματοποιούνται με γνώμονα τον απόλυτο σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ελεγχόμενου.

### **1.2.1. Υποδοχή-μεταναστευτικές ροές.**

Οι παρατηρούμενες τα τελευταία έτη αυξημένες μεικτές μεταναστευτικές ροές προς τη χώρα μας, περιορίστηκαν σημαντικά, αφενός λόγω των ληφθέντων μέτρων αποτροπής από τις δυνάμεις της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και αφετέρου από το γεγονός ότι η πανδημία του κορωνοϊού, επηρέασε αναμφισβήτητα και τις προσπάθειες των προσφύγων και μεταναστών να εισέλθουν παράνομα στη χώρα μας, με αποτέλεσμα να καταστεί διαχειρίσιμη η κατάσταση και να βελτιωθούν σημαντικά οι συνθήκες φιλοξενίας στην ενδοχώρα.

Με την έκδοση του Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α' -51/03.04.2016) σημειώθηκαν σημαντικές μεταβολές στον τρόπο διαχείρισης των μεικτών μεταναστευτικών ροών ιδιαίτερα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με κυριότερες αυτών τις αλλαγές που επήλθαν κατά τη διαδικασία χορήγησης ασύλου και τη δημιουργία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης στην οποία εντάσσονται και τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα νησιά της Λέσβου, Χίου, Σάμου, Λέρου και Κω.

Όλοι οι νεοεισερχόμενοι πρόσφυγες/παράνομοι μετανάστες οι οποίοι εισέρχονται στα προαναφερόμενα νησιά, που αποτελούν τις κύριες πύλες εισόδου στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη, οδηγούνται στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.), όπου και παραμένουν μέχρις ότου υποβληθούν σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης.

Με την ολοκλήρωση των διαδικασιών αυτών οι πολίτες τρίτων χωρών ή οι ανιθαγενείς, οι οποίοι δεν εμπίπτουν στις διατάξεις περί χορήγησης διεθνούς προστασίας ή άλλης μορφής προστασίας (ευάλωτες ομάδες) με απόφαση του Διοικητή του Κέντρου παραπέμπονται στην αρμόδια αστυνομική Αρχή για την υπαγωγή τους σε διαδικασίες απέλασης, επιστροφής ή επανεισδοχής, κατά τις κείμενες διατάξεις.

Υπογραμμίζεται ότι η χώρα μας έχει πολυετή συνεργασία με την UNHCR και άλλους Διεθνείς Οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) που δραστηριοποιούνται στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την εμπειρία των οποίων επιθυμεί να αξιοποιήσει περαιτέρω διευρύνοντας την ακόμα περισσότερο στους τομείς του ασύλου και της διαχείρισης των νεοεισερχομένων παράνομων μεταναστών, με προτεραιότητα τη δημιουργία ανοικτών δομών φιλοξενίας για τους ασυνόδευτους ανηλίκους αλλοδαπούς.

### **1.2.2. Διοικητική κράτηση αλλοδαπών και εναλλακτικά μέτρα κράτησης.**

Η χώρα μας δέχεται συνεχείς και έντονες μεταναστευτικές πιέσεις, καθόσον η γεωγραφική της θέση την έχει καταστήσει κύριο προορισμό, για τα σύγχρονα διεθνή μεταναστευτικά ρεύματα, προερχόμενα κυρίως από Ασιατικές και Αφρικανικές χώρες. Ταυτόχρονα θεωρείται ο καταλληλότερος αρχικός σταθμός, «πύλη εισόδου», προς την Ευρωπαϊκή Ένωση με τελικό προορισμό άλλα κράτη της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης.

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Ελληνική Αστυνομία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα, για την ουσιαστική αντιμετώπιση του ζητήματος των αυξημένων προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, με απόλυτο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο κράτος δικαίου.

Στο πλαίσιο αυτό, αναλαμβάνονται, κατά λόγο αρμοδιότητας, όλες οι απαραίτητες πρωτοβουλίες, εκδηλώνονται οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία ενέργειες και λαμβάνονται τα απαιτούμενα μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται αφενός ο απόλυτος σεβασμός στα δικαιώματα των παράνομων μεταναστών και προσφύγων και αφετέρου ο έλεγχος της νομιμότητάς τους στη χώρα μας και η σύννομη κυκλοφορία/διακίνησή τους στον ενιαίο χώρο Schengen.

Στο πλαίσιο αυτό, βασικότατη επιδίωξη αποτέλεσε η ενσωμάτωση και η εφαρμογή του Δικαίου της Ένωσης, είτε πρωτογενές (Συνθήκες) είτε το παράγωγο δίκαιο (Οδηγίες, Κανονισμούς), αποφάσεις Δικαστηρίων αλλά και εκθέσεις Οργανισμών (όπως η CPT).

Ωσαύτως, προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθή εφαρμογή της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «Περί Επιστροφών» έχουν δοθεί σαφείς οδηγίες και συνεχίζεται η προσπάθεια ώστε να μην κρατούνται σε αστυνομικά κρατητήρια υπήκοοι τρίτων χωρών που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής, αλλά το συντομότερο δυνατόν να οδηγούνται στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.), μετά την ταυτοποίησή τους και την έκδοση των απαραίτητων αποφάσεων.

Το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στη παράνομη μετανάστευση είναι εναρμονισμένο με την νομοθεσία της Ένωσης, η δε κράτηση των παράνομα εισερχομένων και διαβιούντων στη χώρα μας αλλοδαπών (αιτούντων διεθνή προστασία/τελούντων σε καθεστώς επιστροφής) προβλέπεται σε ειδικές διατάξεις στους Νόμους 3386/2005, 3907/2011 και 4939/2022.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του ισχύοντος νομικού πλαισίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ισχύουν τα εξής:

- Για τους νεοεισερχόμενους αλλοδαπούς που εντοπίζονται στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου εφαρμόζονται οι διατάξεις των Νόμων 3386/2005 και 4939/2022. Πλέον η εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης της 18<sup>ης</sup> Μαρτίου 2016 Ε.Ε.–Τουρκίας, πέραν της μείωσης των μεταναστευτικών ροών έχει μεταβάλει και την διαχείριση τους. Για την διαχείριση των νεοαφιχθέντων παράνομων αλλοδαπών εκδόθηκε σειρά διαταγών.
- οι αλλοδαποί που εντοπίζονται στο εσωτερικό της χώρας (Ν. 3907/2011), σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 21, τίθενται υπό κράτηση, για την προετοιμασία της επιστροφής, μόνο εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δε δύνανται να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά, άλλα επαρκή και λιγότερο επαχθή μέτρα.
- οι αλλοδαποί που εντοπίζονται στα εξωτερικά σύνορα της χώρας [εκτός των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου (Ν. 3386/2005 ως τροποποιήθηκε και ισχύει)] κρατούνται το απολύτως απαραίτητο χρονικό διάστημα ώστε να ολοκληρωθούν οι απαραίτητες υπηρεσιακές διαδικασίες screening (ταυτοποίηση, καταγραφή, δακτυλοσκόπηση, φωτογράφιση) και εν συνεχεία ανάλογα με την κατηγορία–ομάδα στόχο των αλλοδαπών, εφαρμόζεται το μέτρο της κράτησης.

#### **1.2.2.1. Εναλλακτικά μέτρα κράτησης.**

Η χώρα μας εφαρμόζει ως τύπο εναλλακτικής κράτησης την υποχρέωση της τακτικής εμφάνισης ενώπιον των αρχών και/ή της υποχρέωσης παραμονής σε ορισμένο μέρος [κυρίως στην διαχείριση των αλλοδαπών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με την παραμονή τους στα ανοιχτά ή ημι-ανοιχτά Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και τις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Νήσων (Κ.Ε.Δ.Ν.) μέχρις ότου επιτευχθεί η επανεισδοχή τους στην Τουρκία (εξέταση αιτημάτων ασύλου, άσκηση ένδικων μέσων -

χωρίς περιορισμό της ελευθερίας και με τον επιπρόσθετο όρο της μη αναχώρησης από το νησί που βρίσκονται)].

Ειδικότερα, μεταξύ των μέτρων που ελήφθησαν ως εναλλακτικά της κράτησης για τη διαχείριση των αλλοδαπών, ήταν και η παραμονή τους στα ανοιχτά ή ημι-ανοιχτά Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, μέχρις ότου επιτευχθεί η επανεισδοχή τους στην Τουρκία (εξέταση αιτημάτων ασύλου, άσκηση ένδικων μέσων). Εκδόθηκε, επίσης, σειρά σχετικών διαταγών, με την οποία δίδεται η δυνατότητα εθελούσιας επιστροφής (μέσω προγραμμάτων του Δ.Ο.Μ.), ως μια εναλλακτική λύση για τους παράνομους αλλοδαπούς, που δεν μπορούν να συνεχίσουν το ταξίδι τους προς την κεντρική και βόρεια Ευρώπη. Στα προγράμματα αυτά μετεγκατάστασης του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.), δύναται να συνοδεύονται με την υποβοήθηση των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας.

#### **1.2.2.2. Διοικητική κράτηση.**

Το μέτρο της κράτησης (Ν. 3907/2011 και Ν. 3386/2005) εφαρμόζεται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ήτοι όταν:

- υπάρχει κίνδυνος διαφυγής,
- ο υπήκοος τρίτων χωρών αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης,
- συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας,

ενώ για την εφαρμογή του λαμβάνονται υπόψη δεδομένα που αφορούν:

- το ανέφικτο επιστροφής/απέλασης αλλοδαπών (π.χ. Σύριοι, Παλαιστίνιοι κ.λπ.) στους οποίους δίνεται δμηνη αναβολή απομάκρυνσης με ανανέωση,
- τη μεταχείριση των ευάλωτων ομάδων (π.χ. γυναίκες, μονογονεϊκές οικογένειες) και ιδιαιτέρως των ανηλίκων προσφύγων, ώστε να παρέχεται ο απαιτούμενος βαθμός προστασίας,
- τη διαθεσιμότητα κατάλληλων χώρων κράτησης και τη δυνατότητα εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για τους κρατούμενους και
- τις τυχόν προηγούμενες συλλήψεις.

Η κράτηση επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα διεκπεραίωσης της διαδικασίας απομάκρυνσης με μέγιστο χρονικό διάστημα τους έξι (6) μήνες, το οποίο δύναται να παραταθεί για επιπλέον δώδεκα (12) μήνες, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμοδίων Υπηρεσιών, η διαδικασία απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο, εάν ο υπήκοος της τρίτης

χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες.

Η εθνική μας νομοθεσία είναι πλήρως προσαρμοσμένη με τις επιταγές της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ό,τι αφορά την καθοδήγηση όσων δικαιούνται διεθνή προστασία. Σε καμία περίπτωση δεν κρατούνται αλλοδαποί αυθαίρετα, πέραν των όσων προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, ενώ κάθε περίπτωση κρατουμένου αλλοδαπού εξετάζεται σε εξατομικευμένη βάση.

Όσον αφορά το χρονικό διάστημα κράτησης, οι αλλοδαποί κρατούνται το απαραίτητο χρονικό διάστημα έως ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες επιστροφής.

Περαιτέρω, η συνδρομή των προϋποθέσεων της κράτησης επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως ανά 3μηνο από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση κράτησης. Σε περίπτωση παράτασης της διάρκειας της κράτησης, οι σχετικές αποφάσεις διαβιβάζονται στον Πρόεδρο ή τον υπ' αυτού οριζόμενο Πρωτοδίκη του Διοικητικού Πρωτοδικείου ο οποίος κρίνει για τη νομιμότητα της παράτασης της κράτησης και εκδίδει παραχρήμα την απόφασή του την οποία διατυπώνει συνοπτικώς σε τηρούμενο πρακτικό, αντίγραφο του οποίου διαβιβάζει αμέσως στην αρμόδια αστυνομική Αρχή.

Οι διαδικασίες της απομάκρυνσης υπόκεινται σε σύστημα εξωτερικού ελέγχου που λειτουργεί με μέριμνα της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη», η οποία συνεργάζεται για τον σκοπό αυτό με Διεθνείς Οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) [υπ' αριθ. 4000/4/57-ια' Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α.) (ΦΕΚ Β' -2870/24.10.2014)].

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι ο κύριος επιχειρησιακός στόχος εστιάζεται στην ολοκλήρωση των σχετικών διοικητικών διαδικασιών σε σύντομο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με επικέντρωση των προσπάθειών σε περιπτώσεις αλλοδαπών που δύναται να επαναπατρισθούν.

Επιπρόσθετα, έχουν δοθεί οδηγίες και έχουν επισημανθεί τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με την τήρηση των απαραίτητων συνθηκών από πλευράς υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους κράτησης αλλοδαπών και της προστασίας των ανθρωπίνων και όλων των προβλεπόμενων δικαιωμάτων των κρατουμένων, για τα οποία οι Υπηρεσίες θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαίτερη μέριμνα και φροντίδα και να τα διασφαλίζουν.

Αναφορικά με την ενδεδειγμένη, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, συμπεριφορά των εντεταλμένων οργάνων, αρμοδίων για τη φρούρηση και την εν γένει διαχείριση των αλλοδαπών, υπενθυμίζεται ότι η απαίτηση αυτή αποτελεί πάγια προτεραιότητα της Φυσικής και της Πολιτικής Ηγεσίας του Σώματος.

### 1.2.3. Ρήτρα μη επαναπροώθησης.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης, η οποία αποτυπώνεται στο άρθρο 33 της Σύμβασης της Γενεύης (1951), αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της διεθνούς προστασίας των προσφύγων. Η απαγόρευση της επαναπροώθησης σε κίνδυνο δίωξης εφαρμόζεται σε κάθε μορφή αναγκαστικής απομάκρυνσης, συμπεριλαμβανομένης της απέλασης και της επαναπροώθησης στα σύνορα.

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας τηρεί απαρέγκλιτα τη αρχή της μη επαναπροώθησης και για το λόγο αυτό έχουν παρασχεθεί προς όλες τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας σαφείς εντολές και οδηγίες για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το σεβασμό της αξιοπρέπειας όλων των παράνομων μεταναστών, που αφικνούνται στη χώρα μας. Ιδιαίτερη μέριμνα παρέχεται στο δικαίωμα υποβολής αιτήματος παροχής διεθνούς προστασίας και χρήσης των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων.

Κανένας υπό κράτηση αλλοδαπός, που αιτείται διεθνούς προστασίας και έως ότου εξετασθεί η αίτησή του, επαναπροωθείται (βούληση υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας, καταγραφή αιτήματος, εξέταση σε α' βαθμό, εξέταση προσφυγής, τυχόν άσκηση ένδικου μέσου/βοηθήματος ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών δικαστηρίων). Αυτό λαμβάνει χώρα σε πλήρη συμμόρφωση με το εσωτερικό και διεθνές δίκαιο και ιδίως σεβόμενη η χώρα μας τις επιταγές της Σύμβασης της Γενεύης και τις διαδικασίες, που προβλέπονται στις Οδηγίες 2013/32/ΕΕ, 2011/95/ΕΕ, 2013/33/ΕΕ. Οι Οδηγίες αυτές έχουν μεταφερθεί στην εθνική μας νομοθεσία και βρίσκονται κωδικοποιημένες στον Ν. 4939/2022 «*Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών*» (Φ.Ε.Κ. Α' -111/10.06.2022), καθώς και την συναφή νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ε.Δ.Δ.Α.).

Προκειμένου να διασφαλισθεί πλήρως η ρήτρα μη επαναπροώθησης ειδικοί επιστήμονες του Συνηγόρου του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Ανεξάρτητης Αρχής όπως προκύπτει από το Ν. 3907/2011 και τη διεθνή, ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία, πραγματοποιούν εξωτερικούς ελέγχους στις προγραμματισμένες επιχειρήσεις επανεισδοχής στο πλαίσιο της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.-Τουρκίας (*Βρυξέλες, 18-03-2016*). Συγκεκριμένα, επισκέπτονται τους χώρους κράτησης, επιβλέπουν τους υπηρεσιακούς φακέλους, ομιλούν με τους υπό επιστροφή αλλοδαπούς υπηκόους και επιβλέπουν την όλη διαδικασία, με γνώμονα την διασφάλιση των δικαιωμάτων αυτών κατά την διάρκεια της επιχείρησης μέχρι και την παράδοσή τους στις τουρκικές Αρχές. Εκ μέρους της Ελληνικής Αστυνομίας, παρέχεται κάθε απαραίτητο στοιχείο και πληροφορία,

προκειμένου να διευκολύνεται η Ανεξάρτητη Αρχή στην εξατομικευμένη αξιολόγηση κάθε περίπτωσης αλλοδαπού υπηκόου, κατά την διενέργεια του ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 5 Ν. 3094/2003.

#### **1.2.4. Συναντήσεις–συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς της διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης και της προστασίας συνόρων.**

Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκαν οι ακόλουθες συνεργασίες:

- συστηματικά με το Υπουργείο Εξωτερικών στην προώθηση πρωτοβουλιών μας για την ενδυνάμωση της διεθνούς συνεργασίας με τρίτες γειτονικές χώρες (Τουρκία, Αλβανία).
- με το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (Γ.Ε.ΕΘ.Α) στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.

Ειδικότερα, η παραχώρηση ανενεργών στρατοπέδων στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και η βοήθεια από τεχνικές μονάδες του στρατού προκειμένου να διαμορφωθούν και να χρησιμοποιηθούν ως χώροι: **α)** καταγραφής-ταυτοποίησης νεοεισερχομένων προσφύγων / παράνομων μεταναστών [Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Νήσων (Κ.Ε.Δ.Ν.)], **β)** «Ελεγχόμενων Δομών Προσωρινής Φιλοξενίας αιτούντων άσυλο» και **γ)** Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Κορίνθου, Δράμας και Κω (με την ενοικίαση στρατοπέδων από την Ελληνική Αστυνομία από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας/Ταμείο Εθνικής Άμυνας (Τ.ΕΘ.Α.) με κάλυψη των μισθωμάτων από το Ταμείο ΑΜΙΦ), αποτελεί πλεονέκτημα για τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας καθώς δύναται να αξιοποιηθούν ταχύτατα και να καλύψουν με ουσιαστικό τρόπο τις αυξημένες ανάγκες

Επιπρόσθετα, υπήρξε τακτική επικοινωνία με το Γ.Ε.ΕΘ.Α. και ενημέρωση επί θεμάτων που αφορούν την παράνομη μετανάστευση και τον τρόπο συνεργασίας στο ζωτικό χώρο των συνόρων μας. Η αναπτυχθείσα συνεργασία αποτιμάται ως ιδιαίτερα θετική με προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης.

- με τις αρμόδιες αστυνομικές Υπηρεσίες και αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της διακίνησης των παράνομων μεταναστών προς και από τη χώρα μας.
- με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX) και άλλους Κοινοτικούς Οργανισμούς, καθώς και με λοιπά θεσμικά όργανα της Ε.Ε.

### **1.2.5. Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του COVID-19 – Λήψη μέτρων σε Προ.Κε.Κ.α..**

Όσον αφορά τις αστυνομικές Υπηρεσίες, μεταξύ αυτών και τα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης, εκδόθηκε σχετική διαταγή από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας με την οποία δόθηκαν κατευθυντήριες εντολές – οδηγίες για εκδήλωση των απαραίτητων ενεργειών, για τη διασφάλιση της υγείας του αστυνομικού προσωπικού και των κρατουμένων για οποιοδήποτε λόγο στις αστυνομικές Υπηρεσίες, ιδίως δε, όσων προορίζονται για μεταγωγές σε δικαστικές ή εισαγγελικές Αρχές, των κρατουμένων αλλοδαπών εντός των Προ.Κε.Κ.Α., καθώς και για την ομαλή λειτουργία των αστυνομικών Υπηρεσιών.

Αναφορικά με το ζήτημα της διαχείρισης των αλλοδαπών που συλλαμβάνονται για παράνομη είσοδο και παραμονή, στα υφιστάμενα Προ.Κε.Κ.Α. από την έναρξη της πανδημίας και έπειτα, υφίστανται χώροι απομόνωσης υπόπτων και επιβεβαιωμένων κρουσμάτων COVID-19, ενώ ταυτόχρονα δραστηριοποιείται ιατρικό και λοιπό προσωπικό του Υπουργείου Υγείας/Ανώνυμης Εταιρίας Μονάδων Υγείας (Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε.).

Στο πλαίσιο της διαρκούς προσπάθειας για την προστασία των αλλοδαπών που τίθενται υπό κράτηση για διοικητική επιστροφή στις χώρες καταγωγής τους και του αστυνομικού και επιστημονικού προσωπικού της Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε. η Ελληνική Αστυνομία με σχετικό έγγραφό της την 08-06-2021 αιτήθηκε από το Υπουργείο Υγείας/Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας, σύμφωνα με την υπ αριθ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 100002 από 15-02-2021 Κοινή Υπουργική Απόφαση(Κ.Υ.Α.) (ΦΕΚ Β'768/ 26.02.2021), την προμήθεια για τη διενέργεια «rapid tests». Κατόπιν τούτου, ήδη από τα τέλη Ιουλίου 2021 έως και την 31-12-2022 διενεργήθηκαν συνολικά (31.368) «rapid tests» σε αλλοδαπούς κρατουμένους και σε λοιπό προσωπικό στα επτά (7) υφιστάμενα Προ.Κε.Κ.Α.

Στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 2981 από 21-05-2021 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Κ.Υ.Α.), σε συνεργασία με τα Υπουργεία Υγείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, βρίσκεται σε εξέλιξη το έργο «Καθορισμός ειδικότερης κατηγορίας δικαιούχων έκδοσης προσωρινού Α.Μ.Κ.Α. και διαδικασία τεχνικών λεπτομερειών απόδοσης και μετάπτωσής του», για τον των υπηκόων τρίτων χωρών που τίθενται υπό διοικητική κράτηση.

Από τον 02/2021- έως και την 31-12-2022 έχουν διενεργηθεί συνολικά (1.424) εμβολιασμοί αλλοδαπών κρατουμένων στα επτά (7) υφιστάμενα Προ.Κε.Κ.Α. από Κινητές Μονάδες του Ε.Ο.Δ.Υ. και άλλους συνεργαζόμενους προς τούτο Φορείς.

Οι εν λόγω δράσεις είναι συνεχείς.

### 1.2.6. Χώροι-Συνθήκες κράτησης.

Οι παρατηρούμενες τα τελευταία έτη αυξημένες μεικτές μεταναστευτικές ροές προς τη χώρα μας, περιορίστηκαν σημαντικά, αφενός λόγω των ληφθέντων μέτρων αποτροπής από τις δυνάμεις της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και αφετέρου από το γεγονός ότι η πανδημία του κορωνοϊού, επηρέασε αναμφισβήτητα και τις προσπάθειες των προσφύγων και μεταναστών να εισέλθουν παράνομα στη χώρα μας. Ως αποτέλεσμα αυτών η κατάσταση κατέστη διαχειρίσιμη και βελτιώθηκαν σημαντικά οι συνθήκες φιλοξενίας στην ενδοχώρα.

Με την έκδοση του Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α' -51/03.04.2016) *«Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και άλλες διατάξεις»* επήλθαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο διαχείρισης των μεικτών μεταναστευτικών ροών, ιδιαίτερα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με την δημιουργία των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) σε Λέσβο, Χίο, Σάμο, Κω και Λέρο.

Περαιτέρω, ήδη υλοποιείται πρωτοβουλία από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου δημιουργίας νέων Δομών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, η οποία στοχεύει και στο πάγιο αίτημα των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας για την δημιουργία χώρων κράτησης για αλλοδαπούς που εισέρχονται παράνομα στην χώρα μας, χωρίς να διαθέτουν προσφυγικό προφίλ, ώστε, στο πλαίσιο της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.-Τουρκία της 18ης Μαρτίου 2016, να επαναπροωθούνται στην Τουρκία ως χώρα προέλευσης.

Ειδικότερα, η δημιουργία νέων δομών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, Λέσβος, Χίος, Σάμος, Λέρος και Κω, όπου πλέον θα ελέγχεται αυστηρά η είσοδος και η έξοδος των διαμενόντων προσφύγων και μεταναστών, και η λειτουργία, εντός των εγκαταστάσεων, επιμέρους κλειστών δομών επιλύει το χρόνιο πρόβλημα δομών κράτησης στα εν λόγω νησιά (πλην της Κω και της Λέσβου όπου μέχρι πρότινος λειτουργούσε Προ.Κε.Κ.Α.). Ταυτόχρονα με τον τρόπο αυτό διευθετείται και το ζήτημα της έως τώρα κράτησης αλλοδαπών στα οικεία Αστυνομικά Τμήματα που προκαλούσε, περαιτέρω, τα δυσμενή σχόλια Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Μ.Κ.Ο.) επηρεάζοντας δυσμενώς στην κοινή γνώμη την εικόνα του Σώματος.

Προς τούτο, ήδη ολοκληρώθηκαν οι εργασίες δημιουργίας νέας Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής Νήσου (Κ.Ε.Δ.Ν.) Σάμου στην περιοχή των Μυτιληνίων, που αντικατέστησε το Κέντρο Υποδοχής Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) που λειτουργούσε εντός του αστικού ιστού της πόλης του Βαθέως. Ολοκληρώθηκαν, επίσης, οι εργασίες νέων Κ.Ε.Δ.Ν. στην Λέρο (επέκταση του υπάρχοντος Κ.Υ.Τ.) και στην Κω (επέκταση του υπάρχοντος Κ.Υ.Τ.), ώστε, μεταξύ άλλων, πέραν του ήδη υπάρχοντος Προ.Κε.Κ.Α. Κω, να κρατούνται στις «Ειδικές Εγκαταστάσεις Κράτησης (ΕΕΚ)», καθ' όλο το 24-ωρο αλλοδαποί που έχουν επιδείξει παραβατική συμπεριφορά και αλλοδαποί προερχόμενοι από χώρες με χαμηλό

προσφυγικό προφίλ, μέχρις ότου εξεταστούν οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας προκειμένου να επαναπροωθηθούν στην Τουρκία, στο πλαίσιο της Κοινής Δήλωσης της 18ης Μαρτίου 2016.

Με το υπ' αριθ. 77 από 17-11-2022 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ Α' -212) «*Ίδρυση Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (Κ.Ε.Δ.) και κατάργηση Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.)—Τροποποίηση του π.δ. 106/2020 «Οργανισμός Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (Α' 255)*», ιδρύονται σύμφωνα με τα άρθρα 12, 13 και 14, Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (Κ.Ε.Δ.) στις νήσους Σάμο, Κω, Λέρο, Λέσβο και Χίο, καθώς και Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) Διαβατών και Μαλακάσας, ως περιφερειακές Υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης.

Επίσης, με το άρθρο 29 παρ. 3 «*Καταργούμενες –μεταβατικές Διατάξεις*», οι «Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών», μετονομάζονται σε «*Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας αιτούντων άσυλο*».

Λαμβανομένων υπόψη των περιοδικών παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και κάθε άλλης απάνθρωπης ή ταπεινωτικής συμπεριφοράς ή τιμωρίας (CPT) και άλλων Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργανισμών προς τη Χώρα μας, συνεχίστηκε η λειτουργία των επτά (7) Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.). ήτοι της Αμυδαλέζας, του Ταύρου, της Κορίνθου, της Δράμας (Παρανέστι), της Ξάνθης, της Ορεστιάδας (Φυλάκιο) και της Κω, (η λειτουργία του Προ.Κε.Κ.Α. Λέσβου αναστάλη την 20-09-2020), με ιδιαίτερη έμφαση και προτεραιότητα στη διασφάλιση των συνθηκών υποδοχής και παραμονής, σε ένα αξιοπρεπές περιβάλλον διαβίωσης.

Τα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.) είναι επιφορτισμένα με: (α) τη μέριμνα για τη σίτιση, την καθαριότητα, την ένδυση, την ιατρική εξέταση και τη διακομιδή των αλλοδαπών σε νοσοκομεία ή σε κέντρα υγείας, (β) τη συνεργασία με συναρμόδιες Αρχές, Υπηρεσίες και Φορείς προς το σκοπό της παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ψυχοκοινωνικής φροντίδας και συμβουλευτικής στήριξης στα άτομα που κρατούνται και (γ) τη μέριμνα για τη διερμηνεία, στις περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείται.

Οι αλλοδαποί που σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις διαμένουν στα Προ.Κε.Κ.Α. είναι κρατούμενοι με διαταγή της Αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί σε βάρος τους αποφάσεις απέλασης/επιστροφής δεν κυκλοφορούν ελεύθεροι ούτε εξέρχονται από τα Κέντρα Κράτησης. Επίσης, κρατούνται όσοι κατάγονται από χώρες που είναι εφικτός ο επαναπατρισμός τους, καθότι προέρχονται από κράτη που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα και οι ενταύθα ευρισκόμενες Πρεσβείες τους συνεργάζονται για την έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων. Πρόκειται για αλλοδαπούς που έχουν εισέλθει και διαμένουν κατά τρόπο μη νόμιμο στη χώρα, είναι πλήρως ταυτοποιημένοι και δεν σχετίζονται με

αλλοδαπούς οι οποίοι κρατούνται στα σωφρονιστικά καταστήματα για διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

Οι υπό κράτηση αλλοδαποί ενημερώνονται συστηματικά για τον Κανονισμό που εφαρμόζεται στις εγκαταστάσεις κράτησης, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το δικαίωμα επαφής τους με εκπροσώπους Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Μ.Κ.Ο.), όπως του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (Ε.Σ.Π.), της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και άλλων φορέων που ασχολούνται με το θέμα της μετανάστευσης.

Ενδεικτικά γνωρίζεται ότι από 01-01-2021 έως και 31-12-2021 επιτράπηκε η είσοδος σε χώρους κράτησης αλλοδαπών σε (179) Διεθνείς και Ευρωπαϊκούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), Σωματεία και Φορείς (μερικές εκ των εγκρίσεων αφορούσαν πολλαπλές επισκέψεις).

Με την έκδοση της υπ' αριθ. 8038/23/22-ιγ' από 21-01-2015 Κ.Υ.Α. (σε συνδυασμό με τις υπ' αριθ. 8038/23/22-να' από 31-12-2015, 8038/23/22-πζ' από 31-12-2018 και την 8038/23/22-ριβ' από 28-12-2022 Κ.Υ.Α.), ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.), τη διαδικασία κράτησης των μη νόμιμων μεταναστών που τελούν υπό καθεστώς νόμιμου περιορισμού της ελευθερίας τους στα Προ.Κε.Κ.Α., τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των κρατούμενων αλλοδαπών, καθώς και τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του προσωπικού. Επιπροσθέτως, για έκαστο εκ των προαναφερομένων Κέντρων έχει συσταθεί μνημόνιο ενεργειών διαχείρισης κρατούμενων και καθηκοντολόγιο της φρουράς κρατητηρίων.

Η σύσταση και λειτουργία των Προ.Κε.Κ.Α., μεταξύ άλλων, συνέβαλε:

- στην ομοιόμορφη και εύρυθμη λειτουργία των Κέντρων Κράτησης, στην ευπρεπή διαμόρφωση των εγκαταστάσεων και των χώρων ώστε να εξυπηρετούνται άμεσα οι ανάγκες των κρατούμενων και στην προαγωγή και σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών,
- στην αποτροπή της παράνομης κράτησης εισερχομένων και διαβιούντων στη χώρα αλλοδαπών σε αστυνομικά καταστήματα και στη φιλοξενία αυτών σε Κέντρα Κράτησης με κατάλληλες υποδομές και προδιαγραφές για την πολύμηνη και αξιοπρεπή διαβίωσή τους,
- στην ακρίβεια των καταχωρήσεων στα μητρώα κράτησης και μετακινήσεων των κρατούμενων,
- στη συνεχή παρουσία επαγγελματιών υγείας (ιατροί, νοσηλευτές κ.α.), στην εξασφάλιση της απαραίτητης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής

διάγνωσης και στην παροχή κάθε είδους στήριξης, όπου και όταν απαιτείται, εκ μέρους του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού,

- στη λειτουργία κλιμακίων της Υπηρεσίας Ασύλου εντός των Κέντρων Κράτησης Αμυγδαλέζας, Κορίνθου, Δράμας, Ξάνθης, Φυλακίου Ορεστιάδας και στη διαρκή συνεργασία αυτών με την Υπηρεσία Ασύλου και την Αρχή Προσφυγών, ώστε οι κρατούμενοι να απολαμβάνουν όλες τις εγγυήσεις που πηγάζουν από τα δικαιώματά τους και να λαμβάνουν πλήρη ενημέρωση κατά το χρονικό διάστημα της κράτησής τους (αλλαγές στο νομικό πλαίσιο ως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν. 4939/2022).

Σημειώνεται ότι οι συνθήκες διαβίωσης στα Προ.Κε.Κ.Α. εναρμονίζονται πλήρως με τα διεθνή πρότυπα διαβίωσης σε κλειστά Κέντρα, καθώς:

- υφίσταται υπαίθριος χώρος προαυλισμού και άσκησης δραστηριοτήτων,
- η αναλογία χώρου διαμονής εκάστου υπηκόου τρίτης χώρας αντιστοιχεί σε τέσσερα (4) τ.μ. κατ' ελάχιστον,
- παρέχεται πλήρης σίτιση με προσφορά τριών (3) γευμάτων ημερησίως,
- υφίστανται τηλεφωνικές εγκαταστάσεις σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους για την ακώλυτη και άμεση πρόσβαση των κρατουμένων σε αυτές,
- παρέχεται προς όλους ανεξαιρέτως η δυνατότητα υποβολής των αιτημάτων τους στο Διοικητή του Κέντρου,
- προάγεται η ελεύθερη επικοινωνία των κρατουμένων με δικηγόρους, με Μ.Κ.Ο. και με άλλους φορείς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- προβλέπονται ξεχωριστοί χώροι θρησκευτικής λατρείας και
- επιτρέπεται η διατήρηση των προσωπικών αντικειμένων των υπηκόων τρίτων χωρών.

Σχετικά με την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των κρατουμένων αλλοδαπών στα Κέντρα Κράτησης και στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος του τομέα Εσωτερικών Υποθέσεων 2014-2020 (Πολυετές Ταμείο AMIF), ανατέθηκαν στην Ανώνυμη Εταιρία μονάδων Υγείας του Υπουργείου Υγείας τα έργα της παροχής υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, υπηρεσιών ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης, καθώς και υπηρεσιών διερμηνείας προς τα Προ.Κε.Κ.Α.. Το εν λόγω Πρόγραμμα ξεκίνησε από τα μέσα Ιανουαρίου 2018 με την δραστηριοποίηση ιατρών, ψυχιάτρων, νοσηλευτών, διοικητικών υπαλλήλων, επισκεπτών υγείας, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και διερμηνέων, ενώ καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια να στελεχωθούν πλήρως και με τον προβλεπόμενο αριθμό όλες οι προαναφερόμενες ειδικότητες του επιστημονικού προσωπικού. Τα περιστατικά των αλλοδαπών κρατουμένων που δεν

μπορούν να αντιμετωπιστούν από τους ιατρούς των Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών, παραπέμπονται για νοσηλεία ή για εξέταση συνοδεία αστυνομικών σε εφημερεύον νοσοκομείο ή σε άλλο κατάλληλο νοσηλευτικό ίδρυμα.

Η παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στα Προ.Κε.Κ.Α. αποβλέπει στην υγειονομική κάλυψη των μεταναστών μέσω:

- της υγειονομικής περίθαλψης, και της πρόληψης,
- της ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης, λαμβάνοντας υπόψη ότι τελούν σε συνθήκες περιορισμού,
- της πρόληψης σχετικά με την εξάπλωση των παθήσεων και των λοιμώξεων μεταξύ των κρατούμενων, των εργαζόμενων στα Κέντρα Κράτησης και την ευρύτερη κοινότητα,
- της υποστήριξη του έργου των παραπάνω υπηρεσιών με τη συμμετοχή διερμηνέων, ώστε να μειώνεται ο χρόνος ανταπόκρισης στις ανάγκες των κρατουμένων αλλοδαπών και στην ορθή διαχείριση των προβλημάτων που αφορούν θέματα υγείας αλλά και γενικότερα τη διαμονή τους και την διευκόλυνση της επικοινωνίας τους με τις ελληνικές Αρχές που δραστηριοποιούνται στα Κέντρα,
- της ανταπόκρισης στις άμεσες ανάγκες υγείας στο χώρο διαβίωσης, έτσι ώστε να μην επιβαρύνονται οι κρατούμενοι αλλοδαποί και οι συνοδοί τους, όπου είναι εφικτό και δεν κρίνεται απαραίτητο, με τη μεταφορά τους σε μονάδα δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας.
- της προώθησης μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την υγειονομική περίθαλψη, μέσω της βελτίωσης της υγείας και των συνθηκών διαμονής / κράτησης.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο υλοποίησης της δράσης «*Ανακαίνισης – ανακατασκευής και συντήρησης των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών (Προ.Κε.Κ.Α.)*», έχει προβλεφθεί σε κάθε Κέντρο Κράτησης, πέραν του ιατρείου και η ύπαρξη άλλων επαρκών χώρων για τη διεξαγωγή ατομικών ή ομαδικών συναντήσεων κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ιδιωτικότητα (δημιουργία Γραφείων ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών κ.α.), καθώς και η πιλοτική δημιουργία οδοντιατρείων.

Προς εξασφάλιση του ιατρικού απορρήτου, για κάθε κρατούμενο ασθενή τηρείται από το επιστημονικό προσωπικό της Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε. ηλεκτρονικός ιατρικός φάκελος, όπου καταχωρούνται τα ιατρικά δεδομένα που τον αφορούν. Τα ιατρικά αρχεία αποθηκεύονται με ασφάλεια και καθορίζεται ο βαθμός πρόσβασης του προσωπικού σε κάθε είδους αρχείο.

## **2. Η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων κατά την αστυνομική δράση.**

### **2.1. Γενικά.**

Η ανάγκη καταπολέμησης των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας προκύπτει από την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων με βάση τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά ομάδων ή προσώπων (όπως η φυλή, το χρώμα, η θρησκεία, οι γενεαλογικές καταβολές, η εθνική ή εθνοτική καταγωγή και η αναπηρία) και θεμελιώνεται στα δικαιώματα της ανθρώπινης ελευθερίας και της αξιοπρέπειας και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης. Τα δικαιώματα και οι αρχές αυτές κατοχυρώνονται σε πολλά διεθνή κείμενα και συμβάσεις, ενώ στην ελληνική έννομη τάξη οι παραπάνω αρχές και δικαιώματα κατοχυρώνονται ιδίως στα άρθρα 2 παρ. 1 και 5 παρ. 2 του Συντάγματος.

Η Ελληνική Αστυνομία ως κύριος εφαρμοστής του νόμου και βασικός φορέας προστασίας των έννομων αγαθών και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, οφείλει να προστατεύει τον πολίτη από τη βία και τις συμπεριφορές εκείνες, που απειλούν τα θεμέλια του δημοκρατικού οικοδομήματος και αποτρέπουν την πραγματική και ίση συμμετοχή στην κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό υποχρεούται ηθικά να απομονώνει, να απαξιώνει και να αποκλείει από τον εσωτερικό της χώρο ιδεολογίες και πράξεις που ενέχουν τα στοιχεία του ρατσισμού, της διάκρισης και της ξενοφοβίας, ενώ για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού αξιώνει την έντονη επαγρύπνηση και τη δυναμική αντίδραση του προσωπικού της έναντι των παθογόνων εκείνων στοιχείων που θίγουν την αξιοπρέπεια συνανθρώπων μας και αντιβαίνουν στο ισχύον εθνικό και διεθνές δίκαιο.

### **2.2. Δράσεις-πρωτοβουλίες που λήφθηκαν επί ζητημάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης αυτών.**

Το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας προέβη στην ανάπτυξη ειδικότερων δράσεων ως ακολούθως:

- Αποστολή στατιστικών στοιχείων στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, για τα περιστατικά με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο που καταγράφηκαν από την Ελληνική Αστυνομία για το έτος 2021 και για το Α' εξάμηνο του έτους 2022 προκειμένου να ενημερωθεί η υφιστάμενη ενιαία βάση δεδομένων,
- σύνταξη έκθεσης πεπραγμένων για υποθέσεις ρατσιστικής βίας στις οποίες επιλήφθηκαν οι αστυνομικές Υπηρεσίες κατά τη διάρκεια του έτους 2021,

- αποστολή Οδηγού για τα δικαιώματα των θυμάτων ρατσιστικού εγκλήματος, προς τις Γενικές και Περιφερειακές Αστυνομικές Διευθύνσεις, με σκοπό την ενημέρωση του προσωπικού και κυρίως όσων εκτελούν καθήκοντα Αξιωματικού Υπηρεσίας στα Τμήματα Ασφαλείας και στα Αστυνομικά Τμήματα αλλά και των ενδιαφερομένων πολιτών. Αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας.
- έκδοση Οδηγού Διαχείρισης Περιστατικών Βίας κατά ΛΟΑΤΚΙ+ πολιτών, με την υπ' αριθ. 7100/ 5 /22-β' από 17.7.2022 Εγκυκλίου Διαταγής.

### **2.3. Συναντήσεις-συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς αντιμετώπισης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων.**

Κατά το προηγούμενο έτος Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχαν:

- στις συναντήσεις του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας,
- σε διάσκεψη με αντικείμενο τα εγκλήματα μίσους, στις Βρυξέλλες την 28 και 29 Σεπτεμβρίου 2022, στο πλαίσιο υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος STAND-UP "Στεκόμαστε ενάντια στο μίσος, τις διακρίσεις και την μισαλλοδοξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- σε ομάδα εστίασης την 01.06.2022, του έργου "STAND- UP: Standing up against hate in the EU", κατόπιν πρόσκλησης από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Δημοσίου Δικαίου (EPLO). Στόχος ήταν επικέντρωση σε όψεις και ζητήματα του φαινομένου του ρατσισμού στην Ελλάδα.
- σε Διαγνωστικό Εργαστήρι την 21 & 22.2.2022, για τον εντοπισμό τυχόν ελλειμματικής συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών φορέων στην προσπάθεια παροχής ολιστικής υποστήριξης των θυμάτων ρατσιστικής βίας που διοργανώθηκε με πρωτοβουλία του Οργανισμού για την Ασφάλεια & Συνεργασία της Ευρώπης/ Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ( OSCE/ODIHR), στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος ESTAR, παρουσία των Γενικών Γραμματέων των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Εργασίας και Μετανάστευσης & Ασύλου.
- στο καταληκτικό συνέδριο του προγράμματος JUSTROM του Συμβουλίου της Ευρώπης την 23 & 24.2.2022.

### **3. Δράσεις κατά της εμπορίας ανθρώπων.**

Η Ελληνική Αστυνομία, ως θεματοφύλακας της έννομης τάξης και φορέας προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την περιφρούρηση και την προαγωγή τους.

Προς τούτο, από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες και προγραμματίζονται δράσεις, για την ενημέρωση την καθοδήγηση και την εποπτεία του προσωπικού στην εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, με απώτερο στόχο τον σεβασμό και την εγγύηση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας κατά το έτος 2022, διερεύνησαν συνολικά είκοσι έξι (26) υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων, «απελευθέρωσαν» τριάντα επτά (37) θύματα (15 ενήλικα και 22 ανήλικα) και συνέλαβαν-κατηγόρησαν εξήντα πέντε (65) δράστες.

Ειδικότερα, πρωτεύουσα μορφή εμπορίας ανθρώπων καταδεικνύεται η γενετήσια εκμετάλλευση (14 υποθέσεις), έπεται η στρατολόγηση και διακίνηση ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση της επαιτείας (10 υποθέσεις) και ακολουθεί η εμπορία ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση (2 υποθέσεις).

### **4. Δράσεις κατά της ενδοοικογενειακής βίας.**

Η προστασία της ζωής, της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας αποτελούν βασικά, αναπαλλοτρίωτα και συνταγματικά κατοχυρωμένα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ η οικογένεια, ο γάμος και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.

Η Ελληνική Αστυνομία, ως εντεταλμένη Αρχή του Κράτους για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, έχει αναγάγει ως βασική προτεραιότητα στον Στρατηγικό και Επιχειρησιακό της Προγραμματισμό τη διασφάλιση συνθηκών ασφάλειας και νομιμότητας, ενώ το αστυνομικό προσωπικό εργάζεται με ζήλο και υπευθυνότητα, προς τον σκοπό αντιμετώπισης του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, που μαστίζει διαχρονικά τις κοινωνίες.

Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν με πρωτοβουλία του Τμήματος Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας της Διεύθυνσης Γενικής Αστυνόμευσης του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας καθώς και οι δράσεις που αναλήφθηκαν από έτερους Φορείς-Οργανώσεις, στις οποίες συμμετείχε αστυνομικό προσωπικό των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, αποτελούν ένα σημαντικό και καθοριστικό μέσο ενημέρωσης των πολιτών και των θυμάτων για τα δικαιώματά τους, τους τρόπους καταγγελίας των σχετικών περιστατικών και τις δυνατότητες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης.

Επιπρόσθετα, με την ανάληψη σχετικών πρωτοβουλιών επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών και η ανάδειξη της σημασίας υποβολής καταγγελιών ή παροχής βοήθειας από πολίτες που διαπιστώνουν την άσκηση ενδοοικογενειακής βίας σε βάρος τρίτων.

Στις περιπτώσεις δε, που οι υλοποιούμενες δράσεις, εκδηλώνονται ως αποτέλεσμα συνεργειών και συμπράξεων μεταξύ Φορέων και Υπηρεσιών, ενισχύεται ακόμη περισσότερο η συνεργασία και η επικοινωνία, ενώ διευκολύνεται η ανταλλαγή καλών πρακτικών και τεχνογνωσίας.

Η αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας δια της άμεσης ανταπόκρισης και διερεύνησης των πληροφοριών, που παρέχονται μέσω των καταγγελιών των σχετικών περιπτώσεων, της ενημέρωσης των εισαγγελικών αρχών και της συνεργασίας με συναρμόδιους φορείς υποστήριξης των θυμάτων (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων, Ε.Κ.Κ.Α.), αποτελεί βασική προτεραιότητα του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας.

Κατά το έτος 2022 και προς το σκοπό της πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, επιτελέστηκαν τα ακόλουθα:

- Ανάρτηση έντυπου ενημερωτικού υλικού (αφίσας), με χρήσιμα τηλέφωνα και τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, σε εμφανή σημεία των αστυνομικών Υπηρεσιών της Χώρας, προς ενημέρωση των πολιτών.
- Κατάρτιση «Ετήσιας Έκθεσης Απολογισμού Έργου των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, έτους 2021». Το περιεχόμενο της Έκθεσης παρέχει τη δυνατότητα σε πολίτες και Φορείς να γίνουν κοινωνοί χρήσιμων και σημαντικών πληροφοριών αναφορικά με το έργο και τα καθήκοντα των ανωτέρω Υπηρεσιών και δύναται να αξιοποιηθεί από την επιστημονική – ακαδημαϊκή κοινότητα για την εκπόνηση μελετών και ερευνών. Η εν λόγω Έκθεση αναρτήθηκε στον κόμβο για την ενδοοικογενειακή βία της επίσημης ιστοσελίδας της Ελληνικής Αστυνομίας.
- Αναμόρφωση του περιεχομένου του κόμβου για την ενδοοικογενειακή βία της επίσημης ιστοσελίδας της Ελληνικής Αστυνομίας. Στον εν λόγω κόμβο περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με α)τους τρόπους επικοινωνίας και υποβολής καταγγελίας για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, στους αρμόδιους Φορείς και Υπηρεσίες, β)την κείμενη νομοθεσία για την ενδοοικογενειακή βία, γ)τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, που εμπλέκονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στην αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας καθώς και τους συναρμόδιους Φορείς, που παρέχουν στέγαση και ψυχοκοινωνική αρωγή στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Στον εν λόγω κόμβο, περιλαμβάνονται, επίσης, δ) «Ερωτήσεις – Απαντήσεις» προς το σκοπό της εύκολης αναζήτησης και παροχής χρήσιμων και σημαντικών πληροφοριών για την

ενδοοικογενειακή βία και ε) οι Ετήσιες Εκθέσεις Απολογισμού Έργου των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, των ετών 2020 και 2021.

- Παραχώρηση δηλώσεων από στελέχη του Τμήματος σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, στο πλαίσιο συνεντεύξεων, για αφιερώματα που αφορούσαν την ενδοοικογενειακή βία. Σκοπός της συμμετοχής στελεχών στα δημοσιογραφικά αφιερώματα ήταν η ενημέρωση για τη σύσταση και λειτουργία των νέων επιχειρησιακών Γραφείων Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας και η προαγωγή και ανάδειξη του έργου της Ελληνικής Αστυνομίας.

- Υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης, με σκοπό τη γνωστοποίηση του πλαισίου λειτουργίας των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, σε τοπικό επίπεδο, και την ενθάρρυνση των πολιτών για υποβολή καταγγελίας, όπως:

- Συμμετοχή στην 86η Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, διαμοιρασμός έντυπου ενημερωτικού υλικού για την ενδοοικογενειακή βία και ανάρτηση σχετικού υλικού, σε μορφή αφίσας και banner, στο χώρο του Πληροφοριακού Κέντρου της Ελληνικής Αστυνομίας (10-18/09/2022).

- Διοργάνωση και υλοποίηση δράσης, την 25/11/2022 και με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των Γυναικών, όπου διανεμήθηκε έντυπο ενημερωτικό υλικό, στην Πλατεία Συντάγματος, από στελέχη του Τμήματος Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας και των ομώνυμων Γραφείων. Στην εν λόγω δράση, παρευρέθηκαν ο κ. Υπουργός Προστασίας του Πολίτη και ο κ. Αρχηγός Ελληνικής Αστυνομίας.

- Πραγματοποίηση διαλέξεων στη σχολική κοινότητα, για ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας και πρόσβασης στις αστυνομικές Υπηρεσίες προς αναζήτηση βοήθειας. Η εν λόγω δράση εξελίσσεται και κατά το τρέχον σχολικό έτος. Το υλικό που παρουσιάζεται, καταρτίστηκε από το Τμήμα Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας και έχει εγκριθεί ως προς την παιδαγωγική του καταλληλότητα από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο Μνημονίου Συνεργασίας, που έχει συναφθεί μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Τάξης και του εν λόγω Υπουργείου.

- Συμμετοχή αστυνομικού προσωπικού σε δράσεις και πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν από άλλους Φορείς, στο πλαίσιο της δια-υπηρεσιακής συνεργασίας, με στόχο την από κοινού συντονισμένη ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών. Ενδεικτικά παρατίθενται τα κάτωθι:

- Συμμετοχή στελεχών του Τ.Α.Ε.Β., ως ομιλητή, σε ημερίδα που έλαβε χώρα την 18/02/2022 στο Χαλάνδρι, με σκοπό την ανάπτυξη τοπικού δικτύου συνεργασίας ανάμεσα σε Τοπική Αυτοδιοίκηση, Κοινότητα Ρομά και Αστυνομία για την πρόληψη και καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των Ρομά. Αντικείμενο της εισήγησης

αποτελέσσε η παρουσίαση ζητημάτων ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και του έργου, των δράσεων και του ρόλου των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας.

- Την 21/02/2022, στέλεχος του Τ.Α.Ε.Β. συμμετείχε, κατόπιν πρόσκλησης από το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε διαδικτυακό "workshop", με θέμα τις υποστηρικτικές δομές και υπηρεσίες που υφίστανται στη Χώρα μας, για τα θύματα ρατσιστικής βίας. Σκοπός του σεμιναρίου ήταν η καταγραφή των υπάρχουσών δομών και υπηρεσιών, για την μετέπειτα εκπόνηση σχετικής έκθεσης από τον OSCE/ODIHR.
- Συμμετοχή σε διαδικτυακή ημερίδα, η οποία διοργανώθηκε από τον «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΡΥΘΡΟ ΣΤΑΥΡΟ», με τίτλο: «Η "πανδημία" της έμφυλης βίας κατά των γυναικών μέσω του Covid-19. Ο ρόλος της Πολιτείας στην πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου - Η συμβολή του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού» (02/03/2022).
- Πραγματοποίηση εισήγησης σε ημερίδα με θέμα: «Στρατηγικές πρόληψης και σύγχρονες πολιτικές κατά της βίας», η οποία έλαβε χώρα την 21/03/2022 στη Βούλα Αττικής, με μέριμνα της Διοικούσας Επιτροπής Εκλογικής Περιφέρειας Ανατολικής Αττικής.
- Πραγματοποίηση συναντήσεων:
  - Την 19/01/2022, με στελέχη της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τους πρόσφυγες, στην οποία συζητήθηκαν ζητήματα, που αφορούν την ενδοοικογενειακή βία σε προσφυγικούς-μεταναστευτικούς πληθυσμούς. Από τα διαμειφθέντα στην ως άνω συνάντηση εργασίας, προέκυψε ο σχεδιασμός και η υλοποίηση επιτόπιων επισκέψεων σε προσφυγικές δομές από στελέχη του Τμήματος Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας και της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες, με σκοπό την ενημέρωση του πληθυσμού για ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας και δικαιωμάτων των θυμάτων.
  - Την 24/01/2022, με την Υπεύθυνη Προγράμματος Καταπολέμησης της Έμφυλης Βίας της UNICEF (Τομέας Παιδικής Προστασίας) και εκπροσώπους της Μ.Κ.Ο. «ΜΕΤΑδραση-ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», με θέμα την ανάγκη ανεύρεσης διερμηνέων στην Επικράτεια, οι οποίοι δύνανται να διορίζονται, από τις Αστυνομικές Υπηρεσίες, που χειρίζονται προανακριτικά υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, στα οποία εμπλέκονται αλλοδαποί, που αγνοούν την ελληνική γλώσσα, ως διερμηνείς.
  - Την 27/01/2022 με τον Διευθυντή Εταιρικής Επικοινωνίας και Αειφόρου Ανάπτυξης της Γέφυρας «Χαρίλαος Τρικούπης», όπου διαμειφθηκαν ενδεχόμενες επικοινωνιακές δράσεις, για τη πρόληψη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας.

- Την 31/01/2022 στο Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, με τη συμμετοχή στελεχών του Τ.Α.Ε.Β., του Διευθυντή της Διεύθυνσης Γενικής Αστυνόμευσης/Α.Ε.Α. και της Καθηγήτριας Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, κατά την οποία συζητήθηκαν εγκληματολογικά ζητήματα του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας και παρουσιάστηκαν στατιστικά στοιχεία των υπόψη αδικημάτων.
- Διαρκής συνεργασία με την Πρεσβεία της Μεγάλης Βρετανίας στην Αθήνα:
  - ✓ συζήτηση στρογγυλής τράπεζας στη Βρετανική Πρεσβευτική Κατοικία, στην οποία παρέστη, μεταξύ άλλων, ο Επικεφαλής της Εισαγγελικής Υπηρεσίας του Στέμματος στην Αγγλία και την Ουαλία.
  - ✓ στις εγκαταστάσεις του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, όπου παρουσιάστηκε το υπό σχεδίαση «Εργαλείο Εκτίμησης Κινδύνου» για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας από την ανάδοχο του έργου.
- Με τη Διευθύντρια του «Σωματείου Υποστήριξης Διεμφυλικών – ΣΥΔ», στις εγκαταστάσεις του Σωματείου, με αντικείμενο συζήτησης την προστασία των διεμφυλικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας (04/02/2022).

## **5. Δράσεις κατά της διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών ουσιών.**

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας με τον Ο.ΚΑ.ΝΑ. στον τομέα της καταπολέμησης της χρήσης ναρκωτικών ουσιών από ανηλίκους και της προστασίας αυτών, υπεγράφη την 20-05-2016, «Πρωτόκολλο Συνεργασίας», μεταξύ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και του προαναφερόμενου Οργανισμού. Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη επέκτεινε τη διάρκεια του εν λόγω Πρωτοκόλλου σε πέντε (5) επιπλέον έτη (2021-2025).

Στο πλαίσιο εφαρμογής του ως άνω Πρωτοκόλλου, προβλέπεται η υλοποίηση σχετικών δράσεων, που αφορούν:

- στη συνέχιση της συνεργασίας με την Υπηρεσία Άμεσης Παρέμβασης του Ο.ΚΑ.ΝΑ. για ανηλίκους και νεαρούς παραβάτες-χρήστες ναρκωτικών ουσιών,
- στην προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας των εξαρτημένων ατόμων και στην ευαισθητοποίηση των αστυνομικών σε θέματα πρόληψης των εξαρτήσεων
- στην εκπαίδευση, μέσω διήμερων ενημερωτικών διαλέξεων, στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας σε πρακτικές αστυνόμευσης και προσέγγισης εξαρτημένων ατόμων, από προσωπικό του Ο.ΚΑ.ΝΑ..

## 6. Δράσεις για την προστασία των ανηλίκων.

Η προστασία των ανηλίκων στη χώρα μας αποτελεί κατοχυρωμένο δικαίωμα, το οποίο απορρέει από το Σύνταγμα της Ελλάδος (άρθρο 21). Η Ελληνική Πολιτεία έχει θεσπίσει ένα ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο αποσκοπεί στην προστασία τους και το έχει ενισχύσει σημαντικά, ενσωματώνοντας στην ελληνική έννομη τάξη συναφείς με αυτό Διεθνείς Συμβάσεις. Στο Πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής 2020-2024, υφίσταται ειδική πρόβλεψη για την προστασία των ανηλίκων, με στόχο, αφ' ενός την αποτροπή τους από την εκδήλωση εγκληματικής δραστηριότητας, αφετέρου την προστασία τους από το ενδεχόμενο θυματοποίησής τους. Στο πλαίσιο αυτό, το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας αξιοποιεί τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη στατιστική και εγκληματολογική ανάλυση των στοιχείων των σχετικών με τα αίτια και τις τρέχουσες τάσεις και λαμβάνει προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα ενώ εκπονούνται εκπονούνται ειδικές δράσεις για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

Μεταξύ των προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων που λαμβάνονται και επικαιροποιούνται, προκειμένου να καθίστανται σε κάθε περίπτωση λειτουργικά και αποτελεσματικά, συγκαταλέγονται:

- η έκδοση διαταγών και οδηγιών προς τις αστυνομικές Υπηρεσίες για σχεδιασμό, οργάνωση, συντονισμό και ανάπτυξη δράσεων στον προληπτικό τομέα, προκειμένου να αποτρέπεται η παραβατική συμπεριφορά και η θυματοποίηση των ανηλίκων,
- η επιτήρηση χώρων που συχνάζουν ή παραμένουν ανήλικοι,
- οι εξειδικευμένες δράσεις με στόχο κυρίως την προστασία τους από τα ναρκωτικά και την αποτροπή συμμετοχής τους σε εγκληματικές ομάδες,
- οι τακτικοί έλεγχοι στα κέντρα διασκέδασης και τα λοιπά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που προσφέρουν οινοπνευματώδη ποτά, σχετικά με την είσοδο, την παραμονή και την κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών από ανηλίκους και με την τοποθέτηση των προβλεπομένων επιγραφών σε εμφανές σημείο,
- η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας όταν διαπιστώνεται ότι πρόσωπα που έχουν την επιμέλεια και την εν γένει ευθύνη προστασίας των ανηλίκων, παραμελούν να τους αποτρέψουν από τη διάπραξη αξιόποινων πράξεων, ενημερώνοντας τα αρμόδια για την προστασία τους Όργανα ή Υπηρεσίες,
- η ενημέρωση, για κάθε περίπτωση που αφορά σε ανήλικο, του Εισαγγελέα Ανηλίκων και, όπου αυτός δεν υφίσταται, του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών,
- ο προγραμματισμός και η πραγματοποίηση σεμιναρίων επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης του αστυνομικού προσωπικού σε θέματα πρόληψης και καταστολής της νεανικής παραβατικότητας,

- η διοργάνωση εκδηλώσεων για τα ναρκωτικά και άλλες μορφές εγκληματικότητας, σε συνεργασία με τοπικούς παράγοντες (Δήμους, σχολεία, συλλόγους γονέων κ.α.), με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της νεολαίας,
- οι συχνές επισκέψεις σε σχολεία, οι οποίες πραγματοποιούνται από αστυνομικούς που στελεχώνουν το θεσμό του Αστυνομικού της Γειτονιάς, με σκοπό την ενημέρωση για τις δράσεις και τη συμβολή της Ελληνικής Αστυνομίας στη προστασία των ανηλίκων,
- η πραγματοποίηση, σε συστηματική βάση, από αστυνομικούς διαφόρων Υπηρεσιών, διαλέξεων, ενημερώσεων και ημερίδων, για διάφορες μορφές εγκληματικότητας, σε σχολεία και φροντιστήρια,

Ταυτόχρονα, μέσω της έκδοσης σχετικών διαταγών προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Σώματος επισημάνθηκε η αναγκαιότητα άμεσης ανταπόκρισης και παροχής κάθε δυνατής συνδρομής στα αιτήματα των Διευθυντών σχολικών μονάδων, σχετικά με θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας, ταχύτατης διερεύνησης σχετικών καταγγελιών, αλλά και συνεργασίας με τοπικούς φορείς. Στους Διευθυντές των σχολείων τονίστηκε η σημασία της άμεσης ενημέρωσης των Υπηρεσιών του Σώματος σε περίπτωση που διαπιστώνονται αξιόποινες πράξεις στον ευρύτερο χώρο των σχολείων και σχολικών συγκροτημάτων.

Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας της Ελληνικής Αστυνομίας και της περαιτέρω συνεργασίας της σε θέματα εκπαίδευσεων, την 11/5/2017 υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με το οποίο αποφασίστηκε η τακτική συνεργασία των δύο αυτών Φορέων, σε θέματα και αντικείμενα κοινού ενδιαφέροντος.

Σε κάθε περίπτωση που οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Σώματος καθίστανται κοινωνοί περιστατικών κακοποίησης–εκμετάλλευσης–παραμέλησης ανηλίκου, προβαίνουν σε κάθε επιβεβλημένη αστυνομική και δικονομική ενέργεια, συνεργαζόμενες, προς τούτο, με τους συναρμόδιους Φορείς. Συγκεκριμένα, ενημερώνονται άμεσα οι αρμόδιες Εισαγγελικές Αρχές, οι οποίες και κατευθύνουν τον περαιτέρω χειρισμό, αλλά και τις λεπτομέρειες, που αφορούν πρακτικά ζητήματα προστασίας των ανηλίκων θυμάτων.

### **6.1. Ασυνόδευτα Ανήλικα.**

Το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, αλλά και οι οικείες Διευθύνσεις Αστυνομίας τελούν σε συνεχή επαφή με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου / Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και τα συναρμόδια Υπουργεία και Φορείς σχετικά με το σοβαρότατο ζήτημα της μεταχείρισης ανηλίκων υπηκόων τρίτων χωρών ως αντικείμενο ιδιαίτερης μέριμνας που αντιμετωπίζεται με ευαισθησία και προσοχή, ώστε να παρέχεται ο απαιτούμενος βαθμός προστασίας στην ευαίσθητη αυτή ηλικιακή ομάδα.

Δέον όπως επισημανθεί ότι την παρούσα χρονική περίοδο, κατόπιν ενεργειών των συναρμόδιων Υπουργείων και Φορέων για μια ολιστική διαχείριση, ο αριθμός των ασυνόδευτων ανηλίκων που βρίσκονται υπό καθεστώς προστατευτικής φύλαξης σε όλες τις δομές της Ελληνικής Αστυνομίας έχει μειωθεί αισθητά.

Με την δημιουργία επιπλέον δομών φιλοξενίας, κατόπιν ενεργειών της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, που αποτελούσε πάγιο αίτημα του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, ο αριθμός ασυνόδευτων ανηλίκων στις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας κατά την 17-12-2021 ανερχόταν σε μόλις (21) ανηλίκους.

Με σχετική διαταγή γνωστοποιήθηκε σε όλες τις αστυνομικές Υπηρεσίες ότι με το άρθρο 43 του Ν. 4760/2020 καταργήθηκε η προστατευτική φύλαξη ασυνόδευτων ανηλίκων του άρθρου 118 του Π.Δ. 141/1991 (Α΄-58) στα αστυνομικά κρατητήρια και σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις διαχείρισης ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων, η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων μεριμνά για την παραπομπή αυτών σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας μετά από έκδοση εισαγγελικής διάταξης, που θα επιτρέπει την ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και έγκαιρη προστασία τους. Ως εκ τούτου, ο χρόνος παραμονής τους σε χώρους κράτησης της Ελληνικής Αστυνομίας, θα είναι ο ελάχιστος δυνατός, έως ότου ολοκληρωθούν οι ως άνω προβλεπόμενες διαδικασίες για την μεταφορά τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του «Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης για ασυνόδευτους ανηλίκους», για την περιοχή της Αττικής και με στόχο τη διευκόλυνση όλων των εμπλεκόμενων εκδόθηκε, στις 23-07-2022 διαταγή σύμφωνα με την οποία ορίσθηκαν δέκα (10) Αστυνομικά Τμήματα Αναφοράς με στόχο την εξυπηρέτηση των αναγκών καταγραφής, ταυτοποίησης και προσωρινής παραμονής των ασυνόδευτων ανηλίκων αλλοδαπών που εντοπίζονται εντός των ορίων αρμοδιότητας τους (εξαιρούνται οι περιπτώσεις συλλήψεων για διάπραξη ποινικών αδικημάτων). Παράλληλα, στα εν λόγω Τμήματα διατέθηκε κατάλληλος υλικοτεχνικός εξοπλισμός για την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών καταγραφής και ταυτοποίησης (εισαγωγή πληροφοριών και αντιστοίχιση/διασταύρωση δεδομένων EURODAC).

## **6.2. Δράσεις σε περιπτώσεις εξαφανίσεων ανηλίκων.**

Στο πλαίσιο των ενεργειών για την ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης του εν λόγω φαινομένου, το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας διαβιβάζει κατά καιρούς στο σύνολο των αστυνομικών Υπηρεσιών της χώρας πλήθος διαταγών και οδηγιών σχετικά με τον ορθό χειρισμό υποθέσεων όπου εμπλέκονται ανήλικοι, οι οποίες και επικαιροποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Δεδομένου, επίσης, ότι στο ζήτημα της προστασίας των ανηλίκων εμπλέκονται δραστηριοποιούνται και άλλοι κρατικοί φορείς και Μ.Κ.Ο., το Αρχηγείο Ελληνικής

Αστυνομίας ανέπτυξε συνεργασίες με τους φορείς αυτούς. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η ανανέωση της σύναψης Μνημονίου Συνεργασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με το σύλλογο «Το Χαμόγελο του Παιδιού», το έτος 2022 που αφορά σε υποθέσεις:

- παιδιών σε κίνδυνο (παιδιά θύματα κακοποίησης-παραμέλησης, οικονομικής εκμετάλλευσης, σεξουαλικής εκμετάλλευσης-ηλεκτρονικού εγκλήματος)
- εξαφανισθέντων ανηλίκων και
- εξαφανισθέντων ενηλίκων, που διατρέχουν κίνδυνο (νοητική στέρηση, ψυχολογικά προβλήματα κ.λπ.), που αγνοούνται ύστερα από ατυχήματα και φυσικές καταστροφές (πυρκαγιά, σεισμό, ναυάγιο, κατολισθήσεις, κ.λπ.), που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας ή/και είναι απαραίτητη η λήψη φαρμακευτικής αγωγής (προβλήματα προσανατολισμού, ψυχολογικά προβλήματα, αυτοκτονικές τάσεις, νοητική στέρηση κ.λπ.).

## **7. Δράσεις για την αύξηση του επιπέδου ασφαλείας του οδικού δικτύου και τη διασφάλιση μετακίνησης των ευαίσθητα κοινωνικά ομάδων (ΑμεΑ).**

Η μείωση των τροχαίων ατυχημάτων και η εξασφάλιση ομαλών συνθηκών κυκλοφορίας αποτελεί πρώτιστο μέλημα όλων των Υπηρεσιών Τροχαίας Αστυνομίας. Για την αύξηση του επιπέδου της οδικής ασφάλειας της Χώρας εκπονούνται μελέτες και καταρτίζονται βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα προγράμματα μείωσης των τροχαίων ατυχημάτων με καθορισμένους στόχους και τομείς δράσεως.

Ευθύνη κάθε σύγχρονης κοινωνίας αποτελεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων όλων των μελών της και ιδιαίτερα των ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων (ΑμεΑ, ηλικιωμένοι, κ.λπ.), με έμφαση στην ασφαλή και απρόσκοπτη κίνηση τους σε κάθε χώρο, γεγονός που ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους στην ενεργή κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου. Προς επίτευξη του εν λόγω στόχου λαμβάνονται από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την περαιτέρω βελτίωση του επιπέδου οδικής ασφάλειας και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών ενώ καθιερώθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- **«Ελεύθερη Κυκλοφορία των πολιτών στις πόλεις»**, στο πλαίσιο της οποίας οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Σώματος εκπονούν σχέδια δράσης για την τροχονομική αστυνόμευση του κέντρου της πόλης, βεβαιώνοντας παραβάσεις που αφορούν παράνομη στάθμευση οχημάτων σε θέσεις ΑμεΑ (γενικές και αποκλειστικές), παράνομη στάθμευση οχημάτων σε πεζόδρομους, πεζοδρόμια και διαβάσεις πεζών, κίνηση οχημάτων σε πεζόδρομους και πεζοδρόμια, παράνομη κίνηση και στάθμευση οχημάτων σε λεωφορειόδρομους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το έτος 2022, βεβαιώθηκαν:

- Για παρεμπόδιση ραμπών διάβασης ατόμων με αναπηρία και στάθμευση σε αποκλειστικές ή γενικές θέσεις στάθμευσης ατόμων με αναπηρία, συνολικά 24.097 παραβάσεις.
- Για παράνομη στάθμευση οχημάτων σε πεζόδρομους, πεζοδρόμια και διαβάσεις πεζών, συνολικά 75.236 παραβάσεις.
- Για κίνηση οχημάτων σε πεζόδρομους και πεζοδρόμια, συνολικά 2.642 παραβάσεις.
- Για παράνομη κίνηση και στάθμευση οχημάτων σε λεωφορειόδρομους, συνολικά 1.922 παραβάσεις.
- **«Παράβαση εβδομάδος»**, δράση κατά την οποία οι Υπηρεσίες τροχαίας αστυνόμευσης πραγματοποιούν στοχευμένους ελέγχους, δίνοντας προτεραιότητα στην καταστολή συγκεκριμένων παραβατικών συμπεριφορών, με απώτερο σκοπό το δραστικό περιορισμό των τροχαίων ατυχημάτων, την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση συγκεκριμένων «επικίνδυνων» παραβάσεων και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων (ΑμεΑ). Στο πλαίσιο αυτής της δράσης ορίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ως «Παράβαση εβδομάδος» η παρεμπόδιση ραμπών διάβασης ατόμων με αναπηρία-στάθμευση σε αποκλειστικές ή γενικές θέσεις στάθμευσης ατόμων με αναπηρία.
- **«Συγκρότηση ειδικών συνεργειών ελέγχου οδήγησης υπό την επίδραση οινόπνευματος»**, όπου με γνώμονα την πρόληψη των τροχαίων ατυχημάτων και τη διασφάλιση ομαλών συνθηκών κυκλοφορίας, παρασχέθηκαν κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες, για την πλήρη δραστηριοποίησή τους με στόχο την οργάνωση-υλοποίηση συστηματικών ελέγχων, με ιδιαίτερη προσοχή στη βεβαίωση της εν λόγω παράβασης. Επιπλέον, οι αρμόδιες Υπηρεσίες προβαίνουν στη χαρτογράφηση των μεγάλων πόλεων των Νομών της περιφέρειάς τους, για τον καθορισμό των σημείων ελέγχου (πλησίον καταστημάτων μαζικής εστίασης, νυχτερινών κέντρων διασκέδασης κ.λπ.), λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των ιδιαιτεροτήτων κάθε περιοχής. Κατά το έτος 2022 βεβαιώθηκαν συνολικά 24.019 παραβάσεις για οδήγηση υπό την επίδραση οινόπνευματος.
- **«Συνεργασία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με το Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας (Ι.Ο.ΑΣ.) "Πάνος Μυλωνάς"»** στο πλαίσιο της οποίας υλοποιείται σπονδυλωτή εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την Οδική Ασφάλεια, των οδηγών-πολιτών (ανήλικων, γονέων –συνοδών αυτών) κατά τη μετακίνησή τους από, προς και πέραξ των σχολικών μονάδων της Χώρας, με σκοπό τη διαμόρφωση ενός ολοένα ασφαλέστερου οδικού περιβάλλοντος.

## **8. Δράσεις για την προστασία από το ηλεκτρονικό έγκλημα.**

Μεγάλο εύρος εγκλημάτων διαπράττονται μέσω διαδικτύου ή με τη χρήση αυτού, και προς τούτο είναι πολύ σημαντική η ενημέρωση των πολιτών για ζητήματα ασφαλούς πλοήγησης στο Διαδίκτυο για την προάσπιση του δικαιώματός τους στην ενημέρωση, στην ασφάλεια και στη συμμετοχή στην οικονομική ζωή της χώρας.

Στο πλαίσιο του προληπτικού έργου του Σώματος και για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, έχουν αναπτυχθεί διάφορες καινοτόμες δράσεις, για την ενημέρωση των πολιτών, με ιδιαίτερη έμφαση στα ανήλικα άτομα και ειδικότερα στη μαθητική κοινότητα και επίκεντρο τους κινδύνους που ελλοχεύουν κατά την πλοήγησή τους στο διαδίκτυο και για τους τρόπους με τους οποίους οι κίνδυνοι αυτοί δύναται να αποφευχθούν.

Ειδικότερα:

- **Ημερίδες Ασφαλούς Πλοήγησης**

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, μέσω της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, διοργανώνει ή συμμετέχει σε ημερίδες και διαλέξεις σε όλη την Ελληνική Επικράτεια, έχοντας ως στόχο την ενημέρωση μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών, καταναλωτών, εμπόρων και επιχειρηματιών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες, τις διαδικτυακές αγορές, τα φαινόμενα διαδικτυακής βίας, τους κινδύνους που ελλοχεύουν στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά..

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι κατά το έτος 2022 διοργανώθηκαν τριακόσιες σαράντα πέντε (345) ενημερωτικές εκδηλώσεις και διαλέξεις δια ζώσης ή εξ αποστάσεως με θέμα την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο. Συνολικά, ενημερώθηκαν τριάντα τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιοι (34.500) μαθητές.

- **Διοργάνωση συνεδρίων**

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ασφαλούς Πλοήγησης στο Διαδίκτυο πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή ενημέρωση με στόχο την ενημέρωση μαθητών και εκπαιδευτικών σχετικά με επισφαλείς διαδικτυακές συμπεριφορές για τη δόμηση ψηφιακά υπεύθυνων και ενημερωμένων πολιτών του μέλλοντος.

- **Ιστότοποι [cyberkid.gr](http://cyberkid.gr), [cyberalert.gr](http://cyberalert.gr) και εφαρμογή Cyberkid**

Στις ιστοσελίδες αναρτάται ενημερωτικό υλικό για διάφορες θεματικές ενότητες αναφορικά με το Κυβερνοέγκλημα. Αντιστοίχως και στις ανωτέρω εφαρμογές οι οποίες ενημερώνονται συνεχώς. Σημειώνεται ότι στην ιστοσελίδα Cyberkid έχει δημιουργηθεί η ενότητα e-learning, ως μία ηλεκτρονική βιβλιοθήκη για θέματα που σχετίζονται με το διαδίκτυο και την ασφαλή χρήση του. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκε κατάλληλο

εκπαιδευτικό οπτικοακουστικό υλικό σε συνεργασία με την εταιρεία Forthnet για θέματα όπως διαδικτυακός εκφοβισμός, sexting, διαδικτυακά παιχνίδια, χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης, προσωπικά δεδομένα, απάτες, αποπλάνηση ανηλίκων και πειρατεία.

- **Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Media)**

Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αναρτάται οπτικοακουστικό υλικό με τρέχουσες απειλές και συμβουλές αναφορικά με το Κυβερνοέγκλημα, ώστε το κοινό να ενημερώνεται σε «πραγματικό» χρόνο. Επίσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης της ΔΙ.Δ.Η.Ε. αναρτάται και ενημερωτικό υλικό από τη συμμετοχή της σε παγκόσμιες και πανευρωπαϊκές καμπάνιες της Interpol και Europol, αντίστοιχα, αναφορικά με το Κυβερνοέγκλημα.

Facebook: <https://www.facebook.com/CyberAlertGR/>

Facebook: <https://www.facebook.com/cyberkid.gov.gr/>

Instagram: cyberalert.gr

Twitter: @CyberAlertGR

Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCSEctiscTH8tkxzBzX8gVcQ>

## **9. Δράσεις για την προστασία από το οικονομικό έγκλημα και την αδήλωτη εργασία.**

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 4249/2014, συστήθηκε η Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας, με αποστολή την πρόληψη, έρευνα και καταστολή οικονομικών εγκλημάτων που τελέστηκαν σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων του Δημοσίου και της εθνικής οικονομίας γενικότερα και εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και την έρευνα, πρόληψη και καταστολή της αδήλωτης και της ανασφάλιστης εργασίας και της εισφοροδιαφυγής, ακόμα και στις περιπτώσεις που δεν συνιστούν αξιόποινες πράξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 του Π.Δ. 178/2014, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, στη Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας λειτουργεί, μεταξύ άλλων, το Τμήμα Ασφαλιστικής Προστασίας, στις αρμοδιότητες του οποίου υπάγεται, η έρευνα και η δίωξη των εγκλημάτων που αφορούν στις παραβάσεις της ασφαλιστικής νομοθεσίας σχετικά με την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων, την αδήλωτη εργασία και την παράνομη απασχόληση.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των ως άνω διατάξεων, κατά το έτος 2022 διενεργήθηκαν συνολικά 407 έλεγχοι σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, εκ των οποίων, διαπιστώθηκαν παραβάσεις της εργατικής/ασφαλιστικής νομοθεσίας σε 242 περιπτώσεις. Κατά τους προαναφερόμενους διενεργηθέντες ελέγχους διαπιστώθηκαν συνολικά 395 περιπτώσεις ανασφάλιστων εργαζομένων.

Για το σύνολο των προαναφερόμενων περιπτώσεων, ενημερώθηκαν οι συναρμόδιες Υπηρεσίες και συγκεκριμένα Ε.Φ.Κ.Α./Π.Ε.Κ.Α. (πρώην Ε.ΥΠ.Ε.Α.) και Σ.ΕΠ.Ε. για την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων (προστίμων).

## **10. Διαρκής εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας.**

Η Ελληνική Αστυνομία ανταποκρινόμενη στις προκλήσεις των καιρών βελτιώνει, επικαιροποιεί και προσαρμόζει την εκπαίδευση του προσωπικού της στις νέες απαιτήσεις και τα δεδομένα που προκύπτουν.

### **10.1. Βασική εκπαίδευση.**

Σε βασικό επίπεδο, **στη Σχολή Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας** διδάσκεται η θεματική ενότητα «Ανθρώπινα Δικαιώματα», ως αυτοτελές γνωστικό αντικείμενο, στο πλαίσιο των μαθημάτων «Συνταγματικό Δίκαιο-Ανθρώπινα Δικαιώματα», «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και Ανθρωπιστικό Δίκαιο» και «Κοινά Ευρωπαϊκά Πρότυπα Φύλαξης Συνόρων». Κατά την εκπαίδευση των Δοκίμων Αστυφυλάκων **της Σχολής Αστυφυλάκων** διδάχθηκε η θεματική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο του μαθήματος «Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου-Ανθρώπινα Δικαιώματα και στοιχεία Διοικητικού Δικαίου» καθώς και κατά την εκπαίδευση των Συνοριακών Φυλάκων μέσω του μαθήματος «Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου – Ανθρώπινα Δικαιώματα». Η διδασκαλία της εν λόγω θεματικής ενότητας πραγματοποιείται από έγκριτους πανεπιστημιακούς καθηγητές και εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται σχετικές με το εν λόγω αντικείμενο και το ζήτημα διαχείρισης θυμάτων trafficking, διαλέξεις.

Στη διδακτέα ύλη της **Σχολής Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας** περιλαμβάνονται θεματικές εθνικού και διεθνούς νομικού πλαισίου για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, της γυναίκας, των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, των μειονοτήτων, το δικαίωμα στην ιθαγένεια κ.λπ..

Στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της **Σχολής Αστυφυλάκων Ελληνικής Αστυνομίας** περιλαμβάνονται θεματικές συναφούς θεματολογίας με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα της ζωής, της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας, της θρησκευτικής και προσωπικής ελευθερίας, της δικαστικής προστασίας, της προηγούμενης ακρόασης, του ασύλου κατοικίας, της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της έκφρασης, τα πολιτικά δικαιώματα, τα κοινωνικά δικαιώματα κ.λπ.. Αντίστοιχη θεματολογία διδάχθηκε, επίσης, στους εκπαιδευόμενους Συνοριακούς Φύλακες.

## 10.2. Μετεκπαίδευση.

Στους σπουδαστές της **Σχολής Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ελληνικής Αστυνομίας** διδάχτηκαν τα κάτωθι:

- στο Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Επιτελών – Στελεχών (Τ.Ε.Μ.Ε.Σ.) το μάθημα «Συνταγματικά ατομικά δικαιώματα στην ελληνική έννομη τάξη», και πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην Ελλάδα και το ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη,
- στο Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Ανθυπαστυνόμων (Τ.Ε.Μ.Α.) το μάθημα «Συνταγματικό Δίκαιο», ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκε διάλεξη με θέμα «Κώδικας δεοντολογίας αστυνομικών – Διοικητικές Διαδικασίες»,
- στο Σεμινάριο Επιμόρφωσης Αρχιφυλάκων πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ρατσισμού, ξενοφοβίας και διεθνούς προστασίας καθώς και σε θέματα αλλοδαπών προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας και ασύλου.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, στη **Σχολή Εθνικής Ασφάλειας Ελληνικής Αστυνομίας**, έγκριτοι ακαδημαϊκοί και ειδικοί επιστήμονες πραγματοποίησαν διαλέξεις με θεματολογία την προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εν γένει, το ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη, τις κοινωνικές ανισότητες, τα στερεότυπα, τις προκαταλήψεις και το ρατσισμό, τη δημόσια διοίκηση και τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες στην Ελλάδα.

## 10.3. Περαιτέρω εκπαιδεύσεις-διαλέξεις-ημερίδες.

Με πρωτοβουλία της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλων Φορέων, πραγματοποιήθηκε κατά το έτος 2022, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, μεγάλος αριθμός σεμιναρίων-διαλέξεων, ημερίδων και διαδικτυακών σεμιναρίων στα οποία συμμετείχε το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, ενδεικτικά ως εξής:

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα επιμόρφωσης αστυνομικού προσωπικού των επιχειρησιακών Υπηρεσιών (υλοποίηση α' φάσης), με αντικείμενο τα δικαιώματα των ευάλωτων ομάδων. Εκπαίδευση αστυνομικών εκπαιδευτών (Αθήνα, 21/02/2022 – 07/05/2022), με τη συμμετοχή διακοσίων είκοσι εννέα (229) αστυνομικών.
- Υλοποίηση διαδικτυακού εκπαιδευτικού προγράμματος επιμόρφωσης αστυνομικού προσωπικού των επιχειρησιακών Υπηρεσιών (υλοποίηση β' φάσης), με αντικείμενο τα δικαιώματα των ευάλωτων ομάδων (άτομα τρίτης ηλικίας, εξαρτημένα άτομα, ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, μετανάστες, ΑμεΑ) και την προστασία των ανηλίκων από διάφορες μορφές βίας και ιδίως τη σεξουαλική κακοποίησή τους κ.α., στο οποίο συμμετείχαν

δεκαέξι χιλιάδες εκατόν έντεκα (16.111) στελέχη, κατά το χρονικό διάστημα από 21/10/2022 έως 01/04/2023.

- 4η Συνάντηση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων της Ceperl για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα (Expert Group on Fundamental Rights), (Βουδαπέστη, Ουγγαρίας, 29/30.03.2022), με τη συμμετοχή ενός (1) αστυνομικού.
- Εκπαίδευση εκατό εβδομήντα εννέα (179) Συνοριακών Φυλάκων Ορισμένου Χρόνου (Σ.Φ.Ο.Χ.) των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών Ταύρου και Αμυγδαλέζας της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής με θέμα "Ανθρώπινα δικαιώματα - δικαιώματα κρατουμένων και διαχείριση Ανηλίκων και ευάλωτων ομάδων" (Ταύρος, 11, 12, 13, 19 και 20/05/2022).
- Πραγματοποίηση εργαστηρίων με θέμα: #IamRemarkable της Google: την 06/07/2022 με τη συμμετοχή σαράντα (40) γυναικών αστυνομικών της Ελληνικής Αστυνομίας και την 26/11/2022 με τη συμμετοχή (70) γυναικών αστυνομικών της Ελληνικής Αστυνομίας. Στόχος του εργαστηρίου είναι να διδάξει τις δεξιότητες αυτοπροβολής και να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες αστυνομικοί στον εργασιακό χώρο και όχι μόνο, ώστε να μιλούν ανοιχτά για τα επιτεύγματά τους.
- Διαδικτυακή συζήτηση με θέμα "Η Γυναικεία Ηγεσία στην Υπηρεσία των Ενόπλων Δυνάμεων και των Υπηρεσιών Ασφάλειας" (Θεσσαλονίκη, 21/11/2022), με τη συμμετοχή δέκα (10) αστυνομικών.
- Συμμετοχή δεκατεσσάρων (14) αστυνομικών σε εκπαιδευτικό σεμινάριο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ σε θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Αθήνα, 23-25/11/2022).
- Επιμορφωτικό πρόγραμμα Ε.Κ.Δ.Δ.Α./ΙΝ.ΕΠ., με θέμα: «Το Ανήλικο Θύμα στην Ποινική Δικαιοσύνη» από 14-18/03/2022,

## **ΤΜΗΜΑ Β: Χειρισμός ζητημάτων της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής στο πλαίσιο της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη προέβη, εν γένει, στην αναδιοργάνωση της σωφρονιστικής πολιτικής, συμβάλλοντας καθοριστικά στην αναβάθμιση του σωφρονιστικού συστήματος με την προώθηση μεταρρυθμίσεων, μέσω του σχεδιασμού και της υλοποίησης συγκεκριμένων έργων και προγραμμάτων.

### **Προαγωγή και Προστασία των Δικαιωμάτων των Κρατουμένων.**

#### **1. Βελτίωση Συνθηκών Κράτησης και Υποδομών.**

Αναφορικά με τις ενέργειες για την αντιμετώπιση του χρόνιου προβλήματος του υπερπληθυσμού που έχει επίπτωση στις συνθήκες κράτησης, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις για τις προϋποθέσεις μεταγωγής κρατουμένων στα Αγροτικά Σωφρονιστικά Καταστήματα και την Κ.Α.Υ.Σ.Κ. με στόχο την επίτευξη της επιθυμητής αποσυμφόρησης και την παράλληλη ενίσχυση της αγροτικής παραγωγικής δραστηριότητας. Επιπλέον, προχώρησαν οι ενέργειες για την κατασκευή νέων Σωφρονιστικών Καταστημάτων, στα πρότυπα που ορίζει το εθνικό και διεθνές δίκαιο, τόσο για τον γενικότερο πληθυσμό κρατουμένων, όσο και για τον πληθυσμό με ειδικές ανάγκες (ΑμεΑ). Ειδικότερα:

- Το έργο της μετεγκατάστασης του συγκροτήματος Σωφρονιστικών Καταστημάτων Κορυδαλλού εγκρίθηκε από την Κυβερνητική Επιτροπή Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας και εντάχθηκε στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του ν. 4799/2021, ενώ τον Αύγουστο του 2022 υπεγράφη Σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου Α.Ε., για την υλοποίηση του έργου.
- Για τη λειτουργία του Σωφρονιστικού Καταστήματος Δράμας η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής έχει ήδη επιχορηγήσει την ΚτΥΠ Α.Ε. με το ποσό των 250.000 ευρώ, και έχει επιπλέον εγκρίνει συνολικό ποσό, πλέον των 300.000 ευρώ, για δαπάνες αρτοτροφοδοσίας, καυσίμων θέρμανσης και κίνησης και γενικών δαπανών συντήρησης και επισκευών. Σημειώνεται επιπλέον, ότι έχουν λάβει χώρα όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών και πολυμηχανημάτων – εκτυπωτών καθώς και εξοπλισμού τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, ενώ, για την ασφάλεια και τη φύλαξη των εγκαταστάσεων του Σωφρονιστικού Καταστήματος, παρέχονται, μέσω αναδόχου, υπηρεσίες φύλαξης καθ' όλο το εικοσιτετράωρο μέχρι την κάλυψη των προβλεπόμενων θέσεων του κλάδου ΔΕ Εξωτερικής Φρούρησης.

- Η κατασκευή του νέου Σωφρονιστικού Καταστήματος Κρήτη II βρίσκεται σε εξέλιξη. Η χρηματοδότηση του έργου έχει εξασφαλιστεί από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί και θα λειτουργήσει εντός του 2023. Ομοίως, προχωρούν οι ενέργειες για την ανέγερση των νέων Σωφρονιστικών Καταστημάτων Ιωαννίνων, Χαλκίδας και Μεγαλόπολης.

Ιδιαίτερη μνεία χρήζει η ψήφιση του νόμου 4937/2-6-2022 (ΦΕΚ 106 Α') με τον οποίο τροποποιήθηκε η παρ. 1 του άρθρου 41 του ν.4356/2015 (Α'181), ως προς τις προϋποθέσεις μεταγωγής καταδίκων κρατουμένων στα Αγροτικά Καταστήματα Κράτησης και την Κεντρική Αποθήκη Υλικού Φυλακών, προκειμένου να διασφαλισθεί η δυνατότητα μεταγωγής σε αυτά περισσοτέρων κρατουμένων, ήπιας κυρίως εγκληματικότητας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα τηρούμενα στατιστικά στοιχεία, από τα κλειστά Σωφρονιστικά Καταστήματα έχουν μεταχθεί από 2-6-2022 μέχρι σήμερα, χίλιοι δώδεκα (1012) κρατούμενοι και επετεύχθη η επιθυμητή αποσυμφόρηση των κλειστών Σωφρονιστικών Καταστημάτων και παράλληλα ενισχύθηκε η αγροτική παραγωγική δραστηριότητα.

Αναγκαία θεσμική ενέργεια κρίθηκε η αναμόρφωση του συνόλου του Σωφρονιστικού Κώδικα με την ψήφιση του ν.4985/2022 και τη θεσμοθέτηση, μεταξύ άλλων, εθνικού ένδικου βοηθήματος για προβολή αιτιάσεων σχετικών με τις συνθήκες κράτησης στα Σωφρονιστικά Καταστήματα, με το οποίο: α) συμπεριλαμβάνεται ως μοναδικό κριτήριο μη τήρησης των κανόνων διαβίωσης η προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, β) προβλέπεται επέκταση του πεδίου εφαρμογής του ένδικου μέσου και στις περιπτώσεις μη τήρησης των κανόνων διαβίωσης σε αστυνομικά κρατητήρια, γ) θεσπίζεται η δυνατότητα του δικαστηρίου, αν διαπιστώσει παραβίαση κανόνων, να διατάξει την αλλαγή χώρου κράτησης του προσφεύγοντος ή, αν αυτό δεν είναι εφικτό, τη μεταφορά του στο νοσοκομείο των φυλακών ή άλλο δημόσιο νοσοκομείο ή την κατά προτεραιότητα μεταγωγή του σε άλλο Σωφρονιστικό Κατάστημα. Επίσης, το Δικαστήριο δύναται να επιδικάσει ευεργετικό υπολογισμό 3 ημερών ανά 30 ημέρες κράτησης υπό δυσμενείς συνθήκες καθώς και χρηματική ικανοποίηση, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, το ύψος της οποίας ανέρχεται από 5 έως 30 ευρώ ανά ημέρα παραβίασης, δ) επεκτείνεται το δικαίωμα άσκησης του ένδικου βοηθήματος και σε πρώην κρατούμενους σε αποκλειστική προθεσμία 4 μηνών από την απόλυση τους, ε) προβλέπεται ρητά η υποχρέωση των εμπλεκόμενων αρχών για την άμεση εκτέλεση του διατακτικού της δικαστικής απόφασης επί του ένδικου μέσου, η έκδοση της οποίας ορίζεται υποχρεωτικά για το Δικαστήριο εντός αποκλειστικής προθεσμίας 30 ημερών από την άσκηση της προσφυγής.

Με τη θέσπιση του εθνικού ένδικου βοηθήματος, καλύφθηκε το κενό που υπήρχε στην εθνική μας νομοθεσία, οπότε επιτελέστηκε ουσιαστική μεταρρύθμιση προς την κατεύθυνση της προστασίας των δικαιωμάτων των κρατουμένων με την προσαρμογή της στη νομολογία του Ε.Δ.Δ.Α και στις υποδείξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Σχετικά με την παρεχόμενη υλικοτεχνική υποστήριξη, η Κοινωνική Υπηρεσία κάθε Σωφρονιστικού Καταστήματος μεριμνά για την προμήθεια των αναγκαίων ατομικών ειδών. Για το σκοπό αυτό, έχουν αναπτυχθεί συμπληρωματικά συνεργασίες με διάφορους φιλανθρωπικούς φορείς, οι οποίοι συνδράμουν με δωρεές ειδών πρώτης ανάγκης, καθώς και με χρηματικές δωρεές στο Φιλόπτωχο Ταμείο των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, από το οποίο πραγματοποιούνται όλες οι απαραίτητες επιπρόσθετες προμήθειες για την κάλυψη των αναγκών των κρατουμένων. Τονίζεται, δε, ότι αιτήματα προμήθειας ειδών ατομικής υγιεινής εγκρίνονται κατά προτεραιότητα από τις διαθέσιμες πιστώσεις.

Όσον αφορά τη συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων και την προμήθεια του υλικού εξοπλισμού των Σωφρονιστικών Καταστημάτων της Χώρας, τα σχετικά αιτήματα εξετάζονται σταδιακά. Επιπροσθέτως, έχουν αναπτυχθεί συνεργασίες με τις αρμόδιες τοπικές αυτοδιοικήσεις, προκειμένου τα μικρής έκτασης έργα να προχωρούν με τη συνδρομή των τεχνικών υπηρεσιών των Περιφερειών της Χώρας. Επίσης, κατά το μέτρο του δυνατού, πραγματοποιούνται συνεχώς ενέργειες συντήρησης, επισκευής και ανακαίνισης εγκαταστάσεων των Καταστημάτων, οι οποίες επί το πλείστον αφορούν σε ελαιοχρωματισμούς, επισκευές φθορών, συντήρηση ηλεκτρολογικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων, καθώς και αναγκαίες ανακαινίσεις χώρων μικρής κλίμακας.

## **2. Εκπαίδευση και Προγράμματα Κρατουμένων.**

Βασική προτεραιότητα της σωφρονιστικής πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη/Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής αποτελεί η υποστήριξη της εκπαίδευσης κρατουμένων και η αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης, με σκοπό την κτήση γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους για την προετοιμασία της κοινωνικής τους επανένταξης μετά την αποφυλάκιση.

- **Επέκταση δικτύου δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης**
  - Με νομοθετική ρύθμιση στον νέο Σωφρονιστικό Κώδικα (άρθρο 35 παρ. 1 Ν. 2776/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4985/2022) θεσπίστηκε η υποχρεωτικότητα στην ίδρυση εκπαιδευτικών δομών σε κάθε Σωφρονιστικό Κατάστημα και στο Ι.Α.Α.Α. Βόλου.
  - Ιδρύθηκε με ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Προστασίας του Πολίτη διθέσιο Δημοτικό Σχολείο στο Σ.Κ. Λάρισας (Β' 4527/26.08.2022), στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4763/20 (άρθρο 75 –ΦΕΚ Α' 254).
  - Το σχολικό έτος 2022-23 καταγράφονται εκπαιδευτικές δομές στο Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου και σε είκοσι (20) από τα τριάντα τέσσερα (34)

Σωφρονιστικά Καταστήματα της χώρας. Οι δομές αφορούν σε τυπική εκπαίδευση (πρωτοβάθμια/δευτεροβάθμια) (Ι.Α.Α.Α. Βόλου και 10 Σ.Κ.), Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) (13 Σ.Κ.), Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.) (3 Σ.Κ.), ενώ καταγράφεται και σημαντικός αριθμός «κατ' ιδίαν διδαχθέντων» κρατουμένων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα που δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές δομές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κρατουμένων-φοιτητών, στους οποίους παρέχεται πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Σε σχέση με τους κρατούμενους φοιτητές σημειώνεται και η Συμφωνία Συνεργασίας με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Ε.Α.Π., για την εξασφάλιση, μεταξύ άλλων, είκοσι (20) θέσεων/υποτροφιών ετησίως σε προπτυχιακά προγράμματα για κρατούμενους, διαδικασία που επαναλήφθηκε και για την ακαδημαϊκή χρονιά 2022-23.

➤ Στο πλαίσιο της συνεργασίας μας με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙ.Θ) (Ν. 4763/2020), σε συνέχεια της εισήγησης της επιτροπής του άρθρου 74 παρ. 5 του Ν. 4763/2020, εκδόθηκε η πρόσκληση ενδιαφέροντος από τον Γενικό Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης και Νεολαίας για την πλήρωση θέσεων Διευθυντών Δομών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε Σωφρονιστικά Καταστήματα και το Ι.Α.Α.Α. Βόλου (ΑΠ 122718/Κ1/06.10.22), οι οποίοι είναι αρμόδιοι για την εισήγηση νέων εκπαιδευτικών δομών, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία.

- Ενίσχυση προγραμμάτων για τους κρατούμενους

➤ Στο πλαίσιο της επιμόρφωσης και κατάρτισης κρατουμένων εντάχθηκε η δράση «Εκπαίδευση και Πιστοποίηση Κρατουμένων» που εγκρίθηκε από την Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ, με σκοπό την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για την ενίσχυση της μελλοντικής επανένταξης αποφυλακιζομένων κρατουμένων, ενηλίκων και ανηλίκων, στην κοινωνία και την αγορά εργασίας. Πρόκειται για ένα έργο που στοχεύει στην παροχή ενός μείγματος δράσεων ψυχοκοινωνικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής, επαγγελματικής κατάρτισης, πιστοποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων.

➤ Συνεχίστηκε η εκπαίδευση κρατουμένων σε γονεϊκές δεξιότητες μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού προγράμματος NESTOR (Erasmus+), τριετούς διάρκειας (από Δεκέμβριο 2020) και φορέα συντονιστή υλοποίησης το Κέντρο Μελετών Ασφαλείας (ΚΕ.ΜΕ.Α.) που αφορά στη δημιουργία ενός δικτύου σχολών γονέων στις φυλακές για την ενίσχυση του πατρικού ρόλου κρατουμένων-γονέων και την ουσιαστική επανένταξή τους στην κοινωνία.

➤ Συνεχίστηκε η υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης, δημιουργικής απασχόλησης, επαγγελματικής κατάρτισης σε συνεργασία με δημόσιους ή μη φορείς (Υπουργείο Παιδείας, Εθνικό Θέατρο, Πανεπιστήμια, ΕΠΑΝΟΔΟ, Δ.Υ.Π.Α. (τ. Ο.Α.Ε.Δ.)

κλπ και εθελοντές διδάσκοντες στα Σωφρονιστικά Καταστήματα, με σκοπό τη δημιουργική αξιοποίηση του χρόνου των κρατουμένων, τη μείωση των δυσμενών επιπτώσεων του εγκλεισμού και την υποβοήθηση της κοινωνικής επανένταξής τους.

➤ Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της αγροτικής παραγωγής των Αγροτικών Καταστημάτων Κράτησης (Α.Σ.Κ.) και της ανάπτυξης αγροτικής επαγγελματικής επιμόρφωσης κρατουμένων υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (30/11/2022), με στόχο την εν γένει διευκόλυνση της άντλησης και διάχυσης γεωτεχνικής γνώσης στην υπηρεσία και στα Α.Σ.Κ., καθώς και την οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, προσανατολισμένων στον εφοδιασμό των κρατουμένων με αγροτικές δεξιότητες, τα οποία θα συνοδεύονται από σχετική πιστοποίηση.

### **3. Αναβάθμιση Υπηρεσιών Υγείας.**

Στόχος της σωφρονιστικής πολιτικής στον τομέα της υγείας είναι η εξασφάλιση στους κρατούμενους ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης επιπέδου ανάλογου με αυτό του λοιπού πληθυσμού. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενέργειες της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής για το έτος 2022 επικεντρώθηκαν στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας μέσω, μεταξύ άλλων, της προώθησης κανονιστικών παρεμβάσεων, της επιδίωξης συνεργειών με αρμόδιους φορείς σε θέματα υγείας και της υλοποίησης θεραπευτικών και συμβουλευτικών προγραμμάτων. Συγκεκριμένα:

- **Νομοθετικές ρυθμίσεις και κανονιστικές παρεμβάσεις**

➤ Με το νόμο 4985/2022 (ΦΕΚ Α' 203/27-10-2022) επήλθε αναμόρφωση των διατάξεων του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999, ΦΕΚ Α' 291), με τις παρεμβάσεις στον τομέα της υγείας να συνοψίζονται ως εξής

- i. Με το άρθρο 14 του ν. 4985/2022 προβλέφθηκε η ίδρυση ψυχιατρικού και νοσοκομειακού τμήματος στο σωφρονιστικό κατάστημα Γυναικών Ελεώνα Θήβας. Ο τρόπος λειτουργίας των ανωτέρω τμημάτων θα ρυθμιστεί με την έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Υγείας.
- ii. Με το άρθρο 26 του ν. 4985/2022 προβλέφθηκε η εφαρμογή ενιαίων ιατρικών πρωτοκόλλων σε όλα τα Σωφρονιστικά Καταστήματα, μετά από έγκριση από τους Υπουργούς Προστασίας του Πολίτη και Υγείας.
- iii. Με το άρθρο 28 του ν. 4985/2022 συμπληρώθηκε το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 27 του Σωφρονιστικού Κώδικα, ώστε μετά την έκδοση της απαιτούμενης

Κ.Υ.Α., να καταστεί δυνατή η παροχή υπηρεσιών υγείας στα Σωφρονιστικά Καταστήματα από κατ' επίσκεψη νοσηλευτές.

Επιπλέον, ψηφίστηκε η εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 84 του ν. 4985/2022 που προβλέπει τη χορήγηση Προσωρινού Αριθμού Υγειονομικής Περίθαλψης Κρατουμένου (Π.Α.Υ.ΠΕ.Κ.) σε ανασφάλιστους κρατούμενους. Η απαιτούμενη Κ.Υ.Α., η επεξεργασία της οποίας ξεκίνησε το έτος 2022, θα υπογραφεί εντός του 2023 και αναμένεται να επιλύσει το χρόνιο πρόβλημα του αποκλεισμού ενός σημαντικού αριθμού κρατουμένων που δεν διαθέτουν Α.Μ.Κ.Α. ή Π.Α.Α.Υ.Π.Α. από την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη.

➤ Ξεκίνησε η επεξεργασία και επικαιροποίηση του σχεδίου του Προεδρικού Διατάγματος που έχει ήδη εκπονήσει Ομάδα Εργασίας του Υπουργείου Υγείας σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, για την ένταξη του Ψυχιατρείου Κρατουμένων Κορυδαλλού στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) σε εφαρμογή του άρθρου 13 του ν. 3772/2009 (ΦΕΚ Α' 112) και σχεδιάζεται η έκδοσή του εντός του 2023.

#### • **Συνεργασίες με αρμόδιους φορείς σε θέματα υγείας**

➤ Η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής βρίσκεται σε σταθερή συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και στο πλαίσιο αυτής, απεστάλη στο Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας (ΚΕ.Σ.Υ.) σχέδιο Μνημονίου Συνεργασίας το οποίο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που χρήζουν αντιμετώπισης μέσω της συνεργασίας των δύο φορέων. Εκτός από την απαιτούμενη συνέργεια στην έκδοση των προβλεπόμενων Κ.Υ.Α., αναφέρονται ενδεικτικά η ανάληψη θεσμικών πρωτοβουλιών για αύξηση του ιατρικού προσωπικού των σωφρονιστικών καταστημάτων και η ενίσχυση της λειτουργίας των Ειδικών Περιφερειακών Ιατρείων. Το σχέδιο του Μνημονίου βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας από τον αρμόδιο φορέα του Υπουργείου Υγείας και αναμένεται η υπογραφή του εντός του 2023.

➤ Υπογράφηκε Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής (Γ.Γ.Α.Π.) και του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.), με σκοπό την επέκταση της λειτουργίας μονάδων Συμβουλευτικής Υποστήριξης Κρατουμένων των Θεραπευτικών Προγραμμάτων του ΚΕ.Θ.Ε.Α. σε όλα τα Σωφρονιστικά Καταστήματα. Επιπλέον, εγκρίθηκε η δημιουργία και η έναρξη λειτουργίας Μονάδας Συμβουλευτικής Υποστήριξης Κρατουμένων από το ΚΕ.Θ.Ε.Α, στα Σωφρονιστικά Καταστήματα Μαλανδρίνου, Άμφισσας, Τίρυνθας, Κέρκυρας και στο Ψυχιατρείο Κρατουμένων Κορυδαλλού, ενώ εγκρίθηκε και η δημιουργία Ξενώνα Διαμονής των Μελών της Θεραπευτικής Κοινότητας του ΚΕΘΕΑ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ, στο

Σωφρονιστικό Κατάστημα Γυναικών Ελεώνα Θήβας, ο οποίος ξεκίνησε να λειτουργεί στα τέλη του 2022.

➤ Πραγματοποιήθηκε προπαρασκευαστική συνάντηση με τον Πρόεδρο του Συλλόγου Ασθενών Ήπατος Ελλάδος "Προμηθέας" με αντικείμενο τη σύνταξη και υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας και την υλοποίηση στα Σωφρονιστικά Καταστήματα προγράμματος για την πρόληψη και αντιμετώπιση λοιμωδών νοσημάτων.

➤ Συνεχίστηκε η συνεργασία με συναρμόδιους φορείς για την προτεραιοποίηση των αναγκών τηλεϊατρικής στα Σωφρονιστικά Καταστήματα. Το σύστημα της τηλεϊατρικής που λειτουργούσε ήδη στα Σωφρονιστικά Καταστήματα Τρικάλων, Μαλανδρινού, Γρεβενών, Χίου, επεκτάθηκε και στο Σωφρονιστικό Κατάστημα της Κω, σε συνεργασία με τη 2η ΔΥΠΕ (Διοίκηση 2ης Υγειονομικής Περιφέρειας Πειραιώς & Αιγαίου), με την παροχή υπηρεσιών ψυχιατρικής, ενδοκρινολογίας και άλλων ειδικοτήτων. Επίσης, ορίστηκαν οι υπεύθυνοι επικοινωνίας και οι χώροι εγκατάστασης σταθμών τηλεϊατρικής στα Σωφρονιστικά Καταστήματα Αυλώνα και Κορυδαλλού.

- **Υλοποίηση προγραμμάτων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα**

➤ Συμβουλευτικό πρόγραμμα ψυχικής υγείας «ΔΙΟΔΟΣ» στο Ειδικό Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Νέων Κασσαβέτειας.

➤ Πρόγραμμα ΔΙΑΠΛΟΥΣ από το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κέρκυρας στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κέρκυρας.

➤ Πρόγραμμα Στήριξης και Επιμόρφωσης Οροθετικών Κρατουμένων από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Οροθετικών «Θετική Φωνή» στο Ειδικό Κέντρο Υγείας Κρατουμένων Κορυδαλλού (Ε.Κ.Υ.Κ.Κ.).

(Επισημαίνεται ότι στο Ε.Κ.Υ.Κ.Κ. πραγματοποιείται σε τακτική βάση ιατρική παρακολούθηση και εξέταση των οροθετικών κρατουμένων όλων των Σωφρονιστικών Καταστημάτων).

➤ Δράση εκρίζωσης της Ηπατίτιδας C από τα Σωφρονιστικά Καταστήματα «ΣΥΜΜΑΧΙΑ» από το Σύλλογο Ασθενών Ήπατος Ελλάδας «Προμηθέας» και την Ελληνική Εταιρεία Μελέτης Ήπατος στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Λάρισας.

➤ Διενέργεια ιατρικών εξετάσεων κρατουμένων για τη διάγνωση του καρκίνου του μαστού, την αντιμετώπιση προβλημάτων όρασης προβλημάτων με το ήπαρ.

- Συμβουλευτικά προγράμματα και θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης για τοξικοεξαρτημένους κρατούμενους από το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.) σε 23 Σωφρονιστικά Καταστήματα.
- Πρόγραμμα απεξάρτησης από την κοινότητα «ΝΑΡΚΟΜΑΝΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΙ» σε μηνιαία βάση στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Γυναικών Ελεώνα Θήβας.
- Θεραπευτικό Πρόγραμμα υποκατάστασης (λήψη μεθαδόνης) από ΟΚΑΝΑ στα Σωφρονιστικά Καταστήματα Κορυδαλλού Ι και Πάτρας.
- Συμβουλευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής - 18 ΑΝΩ στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κορυδαλλού Ι.

(Επισημαίνεται ότι το ΕΠΙΛΟΓΗ - Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θήβας, είναι θεραπευτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα, το οποίο απευθύνεται αποκλειστικά σε κρατούμενους χρήστες ουσιών που δηλώνουν την πρόθεσή τους να απεξαρτητοποιηθούν μέσα από στεγνό πρόγραμμα απεξάρτησης, υπό την επίβλεψη εξειδικευμένης θεραπευτικής ομάδας).

#### • **Αντιμετώπιση υγειονομικής κρίσης**

Ήδη κατά το έτος 2022 η πανδημία του κορωνοϊού άρχισε να παρουσιάζει ύφεση, ωστόσο, στο μέτρο που κρίθηκε αναγκαίο και λαμβάνοντας υπόψη τα υπό εξέλιξη επιδημιολογικά δεδομένα, συνεχίστηκε η αποστολή εγκυκλίων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα αναφορικά με την ενημέρωση του προσωπικού και την έγκαιρη λήψη μέτρων προφύλαξης. Επιπρόσθετα, συνεχίστηκε η διενέργεια διαγνωστικών ελέγχων ανίχνευσης του κορωνοϊού σε κρατούμενους και υλοποιήθηκε ο εμβολιασμός των κρατουμένων κατά του COVID-19, με την προηγούμενη χορήγηση Προσωρινού Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Π.Α.Μ.Κ.Α.) σε ανασφάλιστους κρατούμενους.

#### **4. Μετασωφρονιστική Μέριμνα- Επανένταξη Κρατουμένων.**

Το ΝΠΙΔ «Επάνοδος» παρείχε συμβουλευτική υποστήριξη και οικονομική στήριξη. Πραγματοποίησε 975 συναντήσεις συνολικά με 192 ωφελουμένους/ες, οι οποίοι έλαβαν υποστηρικτικές υπηρεσίες από συμβούλους του Φορέα. Ενίσχυσε τον θεσμό των Συνδέσμων Επανένταξης για την καλύτερη προετοιμασία του αποφυλακιζόμενου κρατούμενου. Ο Σύνδεσμος Επανένταξης είναι εξειδικευμένος υπάλληλος (Κοινωνικός Λειτουργός, ψυχολόγος κλπ) σε κάθε Κατάστημα Κράτησης με αρμοδιότητα την προετοιμασία του αποφυλακιζόμενου κρατούμενου για την ομαλή κοινωνική του επανένταξη. Παρέχει πληροφορίες στους αποφυλακιζόμενους κρατούμενους για φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με θέματα κοινωνικής επανένταξης (στέγαση, σίτιση,

οικονομική υποστήριξη κλπ), διανέμει στους κρατούμενους έντυπο υλικό, φυλλάδια κλπ, συμβουλεύει τον αποφυλακιζόμενο κρατούμενο για θέματα που αφορούν τη ζωή του μετά τη φυλακή, ενισχύει τον αποφυλακιζόμενο στην έκδοση σχετικών εγγράφων ώστε να είναι ικανός και να έχει νομική οντότητα με την αποφυλάκισή του (δηλ. να έχει ΑΜΚΑ, ΑΦΜ να μπορεί να έχει πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες) και κυρίως διασύνδεει τον αποφυλακιζόμενο με την Επάνοδο, δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό πλέγμα παροχών και υπηρεσιών επανένταξης, την ανάδειξη βέλτιστων πρακτικών στη συνεργασία των φορέων, τη διατύπωση προτάσεων, αλλά και τον εντοπισμό πεδίων περαιτέρω συνεργασίας. Επίσης, συμμετείχε ως εταίρος στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα: α) Erasmus + CUP Convicts Upskilling Pathways, β) Probationet «A flexible, multidisciplinary and transnational VET model for the PROBATION services and practitioners», γ) Erasmus+ RECOMMIT – woRksitE COMMunIcaTion», πραγματοποίησε κύκλους συζητήσεων σε Σωφρονιστικά Καταστήματα, βράβευσε μαθητές των Σχολείων των Σωφρονιστικών Καταστημάτων Αυλώνα, Κασσαβέτειας και Βόλου και πραγματοποίησε θερινά τμήματα σε Σωφρονιστικά Καταστήματα καθώς και εργαστήρια γλώσσας και ελληνικού πολιτισμού, μηχανολογίας αυτοκινήτου - σε συνεργασία με τη Δ.ΥΠ.Α, θεάτρου, ζωγραφικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών, ψηφιοποίησης αρχείων για αποφυλακισμένους (Περισσότερα στην ιστοσελίδα [www.epanodos.org.gr](http://www.epanodos.org.gr) Έκθεση Πεπραγμένων έτους 2022).

## **5. Στελέχωση καταστημάτων κράτησης και αναβάθμιση της εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού.**

Η στελέχωση των Σωφρονιστικών Καταστημάτων με το αναγκαίο προσωπικό αποτελεί μια βασική παράμετρο για την προάσπιση των δικαιωμάτων των κρατουμένων, αφού συμβάλλει στην εύρυθμη και ασφαλή λειτουργία των Σωφρονιστικών Καταστημάτων. Οι διαδικασίες προσλήψεων προωθήθηκαν με ταχείς ρυθμούς, προκειμένου να ξεκινήσει τη λειτουργία του το Σωφρονιστικό Κατάστημα Δράμας εντός του πρώτου εξαμήνου του 2023 το οποίο αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά στην άμεση αποσυμφόρηση των Σωφρονιστικών Καταστημάτων στα οποία υφίσταται υπερπλήρωση και στη βελτίωση, κατ' επέκταση, των συνθηκών κράτησης.

Μετά την αποστολή των οριστικών πινάκων από το Α.Σ.Ε.Π., η στελέχωση των Σωφρονιστικών Καταστημάτων ενισχύθηκε σημαντικά αφού κατά το πρώτο τετράμηνο του έτους αναφοράς (2022) διενεργήθηκαν οι διαδικασίες διορισμού ενός πολύ μεγάλου αριθμού υπαλλήλων (άνω των 500) αντιμετωπίζοντας σε μεγάλο βαθμό τα προβλήματα που δημιούργησε η παρατεταμένη έλλειψη επαρκούς αριθμού υπαλλήλων και η υιοθέτηση προσωρινών λύσεων, ενώ η κατάσταση αναμένεται να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο μετά την πρόσληψη επιπλέον υπαλλήλων (περίπου 400) εντός του πρώτου εξαμήνου του 2023 καθώς υλοποιήθηκαν σημαντικές προπαρασκευαστικές διαδικασίες.

Εντός του 2022 αξιοποιήθηκε στο μέγιστο η δυνατότητα που παρείχε το νέο θεσμικό πλαίσιο για τη διενέργεια των υγειονομικών, αθλητικών και ψυχοτεχνικών δοκιμασιών από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και εντυπωσιακή σύντμηση του χρόνου διεξαγωγής αυτών, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν οι συνθήκες αφενός για την περαιτέρω κάλυψη των αναγκών των Σωφρονιστικών Καταστημάτων σε προσωπικό και αφετέρου, για τη στελέχωση του νέου Σωφρονιστικού Καταστήματος Δράμας .

Με γνώμονα το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον ασφαλείας στα Σωφρονιστικά Καταστήματα, το οποίο έχει δημιουργήσει την ανάγκη ενός τακτικού επανακαθορισμού, όχι μόνο των προδιαγραφών και των συνθηκών λειτουργίας τους, αλλά και των απαιτήσεων της εκτέλεσης των καθηκόντων του προσωπικού τους, η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής έχει ανάγει την εκπαίδευση του σωφρονιστικού προσωπικού σε βασική προτεραιότητα, με στόχο την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των υπαλλήλων και την προσαρμογή τους στο ανωτέρω περιβάλλον.

Στο πλαίσιο αυτό, εντός του 2022 η Σχολή Εκπαίδευσης των Σωφρονιστικών Υπαλλήλων, ξεκίνησε τη λειτουργία της στις 10/01/2022, εκπαιδεύοντας αρχικά σαράντα τέσσερα (44) άτομα από τους οριστικούς πίνακες της προκήρυξης 6Κ/2018 του Α.Σ.Ε.Π. και ολοκλήρωσε επιτυχώς το εκπαιδευτικό της πρόγραμμα στις 4/03/2022. Ακολούθησε στις 29/06/2022 η εκπαίδευση τριάντα οκτώ (38) απόμων του κλάδου ΔΕ Εξωτερικής Φρούρησης της προκήρυξης 6Κ/2018 του ΑΣΕΠ, η οποία ολοκληρώθηκε στις 11/08/2022. Η Σχολή θα συνεχίσει τη λειτουργία της κατά τη διάρκεια του 2023 με τη σταδιακή εκπαίδευση τετρακοσίων πέντε (405) υπαλλήλων του Προσωπικού Φύλαξης των Σωφρονιστικών Καταστημάτων.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν στοχευμένες εκπαιδευτικές δράσεις και επιμορφώσεις με γνώμονα τη βελτίωση των τεχνικών, κοινωνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων και προσόντων του προσωπικού των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, σε συνεργασία με ελληνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς όπως, το ΚΕ.ΘΕ.Α. ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ, το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, το Κέντρο Μελετών Ασφαλείας της Ελληνικής Αστυνομίας, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης κ.α. Ειδικότερα:

- Συνεχίστηκε το μνημόνιο συνεργασίας, το οποίο υπογράφηκε μεταξύ του «ΚΕΘΕΑ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ» και της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής πολιτικής, με την υλοποίηση των επιμορφωτικών σεμιναρίων «Εξάρτηση-Ψυχική Απεξάρτηση εντός Σωφρονιστικών Καταστημάτων και Διαχείριση των υπό θεραπεία απεξάρτησης κρατουμένων» και «Διαχείριση εργασιακού άγχους εργαζομένων στα Σωφρονιστικά Καταστήματα», με τη συμμετοχή 57 υπαλλήλων του κλάδου ΔΕ Φύλαξης και ΔΕ Προσωπικού Εξωτερικής Φρούρησης των Σωφρονιστικών Καταστημάτων: Θεσσαλονίκης, Άμφισσας, Μαλανδρινού, Τρικάλων, Λάρισας καθώς επίσης του Ειδικού

Σωφρονιστικού Καταστήματος Νέων Βόλου και του Ιδρύματος Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου.

- Εκπαιδεύτηκαν Στελέχη των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, όπως Κοινωνικοί Λειτουργοί και Διευθυντές, σε θέματα αναγνώρισης και αντιμετώπισης φαινομένων ριζοσπαστικοποίησης εντός των φυλακών, με την συμμετοχή τους: 1) στις συναντήσεις για το Πρόγραμμα Συνεργασίας (PBC) του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Συνεργασίας για τη Ριζοσπαστικοποίηση που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες (29-30 June 2022: PBC meeting dedicated to Training of Prison Staff) και στη Μαδρίτη (20-21 September 2022: Study visit to Spain, dedicated to Risk Assessment) και 2) στις εκπαιδεύσεις του Δικτύου Επαγρύπνησης για την Ριζοσπαστικοποίηση (RAN), οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στη Ρώμη (07-08 Ιουλίου 2022: Dealing with false or non-compliance in prison-intervention strategies to mitigate risks), στη Κοπεγχάγη (22 Σεπτεμβρίου 2022: establishing Prison-Exit Continuum Programmes) και στη Βιέννη (22 Σεπτεμβρίου 2022: Current challenges and solutions related to working with youth on P/CVE).

## Τμήμα Γ: Απολογισμός Δράσεων του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας ΚΕ.ΜΕ.Α

Το ΚΕ.ΜΕ.Α. υλοποιεί ερευνητικές, εκπαιδευτικές και πιλοτικές δράσεις με σκοπό αφενός την υποστήριξη των Αρχών Προστασίας του Πολίτη για την αποτελεσματική άσκηση του προληπτικού τους ρόλου αφετέρου την πρόληψη και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων και την ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με γνώμονα το εθνικό και ευρωπαϊκό κεκτημένο για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εντός αυτού του πλαισίου, κατά το έτος 2022, το ΚΕ.ΜΕ.Α. υλοποίησε τις ακόλουθες δράσεις:

- **ARIADNE2 – Developing and supporting multidisciplinary police reporting procedures to prevent and respond to domestic violence against migrant/refugee women**

Το ΚΕ.ΜΕ.Α., λαμβάνοντας υπόψη το θετικό αντίκτυπο του Έργου ARIADNE, ανέλαβε ως φορέας συντονιστής πρόταση για την υλοποίηση του Έργου ARIADNE2 και θέτει εκ νέου ως στόχο την υποστήριξη του αστυνομικού προσωπικού σε θέματα αναφοράς των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας με θύματα γυναίκες, καθώς και την ενίσχυση της δια-τομεακής συνεργασίας, με έμφαση αυτή τη φορά στην προστασία των γυναικών μεταναστών/προσφύγων θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και στη διασύνδεση των αστυνομικών αρχών με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών. Κεντρικοί άξονες του Έργου ARIADNE2 προβλέπεται να είναι: (α) έρευνα πεδίου για τη διακρίβωση αναγκών στα συναφή ζητήματα, (β) εκπαίδευση αστυνομικού προσωπικού σε τρεις (3) Περιφέρειες στόχους (Αττική, Θεσσαλία, Κεντρική Μακεδονία) και (γ) πιλοτική λειτουργία διατομεακών ομάδων εργασίας στις τρεις (3) Περιφέρειες στόχους με τη συμμετοχή των εκπαιδευμένων αστυνομικών, των Διοικητών των Υπηρεσιών προέλευσής τους, εκπροσώπων φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών και τοπικών φορέων αρωγής/στήριξης γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.

- **Συγχρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση Έργο «Peer2Peer: Relate schools to combat Roma dropout»(RECPROGRAMME 2014-2020)**

Το Έργο αφορά στη μεταφορά μιας καλής πρακτικής συμπεριληπτικής σχολικής κουλτούρας μεταξύ σχολείων της Δυτικής Αττικής για την πρόληψη και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής των Ρομά μαθητών. Αξιοποιώντας την κεκτημένη εμπειρία του

εκπαιδευτικού προσωπικού ενός «σχολείου-δότη» (2ου Γενικού Λυκείου Αγίας Βαρβάρας) και με την ενεργό συμμετοχή Ρομά μαθητών και αποφοίτων του, το Έργο αποβλέπει στη μεταφορά και πιλοτική δοκιμή καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων και εργαλείων σε Δημοτικά Σχολεία και Γυμνάσια των Δήμων Φυλής και Ασπρούργου, όπου εντοπίζονται υψηλά ποσοστά σχολικής διαρροής Ρομά μαθητών.

- **Ολοκληρωμένη Παρέμβαση Συντηρητικής Εκπαίδευσης Αστυνομικού Προσωπικού σε θέματα Κοινωνικής Διαμεσολάβησης και Προληπτικής Ασφάλειας, σε επιλεγμένες περιοχές - στόχους της χώρας με σημαντικές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις Ρομά**

Το έργο αποτέλεσε συνέχεια του συγχρηματοδοτούμενου από την Ε.Ε. Έργου PROACTIVE-9451 (2016-2018), του οποίου το ΚΕ.ΜΕ.Α. ήταν Συντονιστής και το οποίο αναγνωρίστηκε από την Ελληνική Πολιτεία ως καλή πρακτική σε θέματα προληπτικής ασφάλειας και κοινωνικής ένταξης των Ρομά. Η Πράξη αποβλέπει στην υποστήριξη των αστυνομικών στελεχών για την αποτελεσματική άσκηση των καθημερινών καθηκόντων τους, με σκοπό την εκπλήρωση του προληπτικού και κοινωνικού τους ρόλου. Ως ειδική στόχευση τίθεται η πρόληψη και καταπολέμηση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά μέσω της προαγωγής θεμάτων αστυνομικής διαμεσολάβησης. Η Πράξη αφορά, ειδικότερα, στη συντηρητική εκπαίδευση σε θέματα κοινωνικής διαμεσολάβησης και προληπτικής ασφάλειας αστυνομικών «πρώτης γραμμής», που υπηρετούν σε περιοχές της χώρας με σημαντικές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις Ρομά. Τον πυρήνα της ομάδας παρέμβασης αποτέλεσε προσωπικό Αστυνομικών Υπηρεσιών, που έρχεται σε άμεση επαφή με τις κοινότητες των Ρομά κατά την άσκηση του καθημερινού επαγγελματικού του έργου.

Το έργο ολοκληρώθηκε το 2022.

- **A4 – Crossing borders for effective police investigation to protect female victims of sex trafficking and enhance accountability mechanisms**

Το Έργο απαντά σε Προτεραιότητα σχετικά με την καταπολέμηση της κουλτούρας της ατιμωρησίας δραστών εμπορίας ανθρώπων, στοχεύοντας στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας Αστυνομικών Υπηρεσιών και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών, στο βόρειο συνοριακό τόξο της Ελλάδας, για την προστασία γυναικών θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης σύμφωνα με τις προβλέψεις του Άρθρου 4 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου («Απαγόρευση της δουλείας και των καταναγκαστικών έργων»). Εταίροι της κοινοπραξίας για την υλοποίηση του Έργου είναι οι φορείς: ΚΕ.ΜΕ.Α. (Συντονιστής), Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α./Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων), Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, LawandInternetFoundation (LIF/Βουλγαρία) και ViennaCentreforSocietalSecurity (VICESSE/Αυστρία).

- **ERADICATING - Enhancing pReventionAnDmultI-agenCycooperaTion against TraffickING**

Το ERADICATING είναι ένα Ερευνητικό Ευρωπαϊκό Έργο 24 μηνών το οποίο ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2021 με τη συμμετοχή επτά εταίρων από την Ελλάδα, την Γερμανία και την Βουλγαρία, με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων των Φορέων Επιβολής του Νόμου και τη βελτίωση παροχής υπηρεσιών τους. Το έργο στοχεύει στην ενίσχυση των μηχανισμών πρόληψης και έγκαιρης ταυτοποίησης των θυμάτων, με έμφαση στην εμπορία σεξουαλικής και εργασιακής εκμετάλλευσης. Μακροπρόθεσμα, το έργο φιλοδοξεί να εξαλείψει την καθιερωμένη και επικίνδυνη κουλτούρα της ατιμωρησίας, η οποία συμβάλει στην αύξηση των περιστατικών της εμπορίας ανθρώπων. Το ERADICATING υιοθετεί ένα πρόγραμμα που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα και προσεγγίζει με ευαισθησία το ζήτημα του φύλου. Το ΚΕΜΕΑ, πέραν του συντονισμού του Έργου, έχει αναλάβει και το τρίτο πακέτο εργασίας που αφορά στο συντονισμό της εκπαίδευσης και των ασκήσεων προσομοίωσης προς τους εμπλεκόμενους φορείς, ενώ εμπλέκεται ενεργά και σε όλα τα υπόλοιπα πακέτα εργασιών, όπως τη δημιουργία συγκεκριμένων εκπαιδευτικών πακέτων, βίντεο προσομοίωσης και ψηφιακών εγχειριδίων, διοργάνωση εργαστηρίων και άλλων events.

- **NESTOR – A national network of schools for parents in prison, enhancing responsive father parenting**

Το Έργο NESTOR εντάσσεται στο στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη αναφορικά με τη δημιουργία «Ακαδημίας Γονέων Κρατουμένων» και σκοπό έχει τη δημιουργία και πιλοτική δοκιμή, για πρώτη φορά σε εθνικό επίπεδο, ενός Δικτύου 30 Σχολών Γονέων σε 20 ανδρικά Καταστήματα Κράτησης, με σκοπό την ενίσχυση του πατρικού ρόλου των γονέων κρατουμένων. Εταίροι της κοινοπραξίας για την υλοποίηση του Έργου είναι οι φορείς: ΚΕ.ΜΕ.Α. (Συντονιστής), Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.), Vienna Centre for Societal Security (VICESSE/Αυστρία), Law and Internet Foundation (LIF/Βουλγαρία) και Κέντρο Ενημέρωσης και Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (Κ.Ε.Ν.Θ.Ε.Α./Κύπρος).

- **POP AI – A European Positive Sum Approach towards AI tools in support of Law Enforcement and safeguarding privacy and fundamental rights**

Το popAI είναι μια 24μηνη Δράση συντονισμού και υποστήριξης για την επικοινωνία επαγγελματιών στον τομέα της ασφάλειας, επιστημόνων με εξειδίκευση στην τεχνητή νοημοσύνη (AI), ερευνητών/τριών σε θέματα ηθικής/δεοντολογίας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και ειδικών κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, με σκοπό την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών και την ευαισθητοποίηση επί του ζητήματος στο χώρο της Ε.Ε., στο πλαίσιο μίας μελετημένης μεθοδολογίας εργασίας. Το βασικό όραμα του popAI είναι η προώθηση της εμπιστοσύνης στην τεχνητή νοημοσύνη στον τομέα της ασφάλειας μέσω της αυξημένης ευαισθητοποίησης, της διαρκούς κοινωνικής δέσμευσης, της ενοποίησης διακριτών σφαιρών γνώσεων (συμπεριλαμβανομένων θεωρητικών και εμπειρικών γνώσεων από ακαδημαϊκούς και μη ακαδημαϊκούς) και η προσφορά μιας ενοποιημένης ευρωπαϊκής οπτικής στους Φορείς Επιβολής του Νόμου ("LEAs"). Παράλληλα το έργο θα αναδείξει εξειδικευμένα αποτελέσματα γνώσης (συστάσεις, οδηγούς κ.λπ.), δημιουργώντας ένα οικοσύστημα που θα αποτελέσει τη διαρθρωτική βάση για έναν βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς ευρωπαϊκό κόμβο με θέμα την τεχνητή νοημοσύνη για την επιβολή του νόμου. Το popAI στοχεύει στην υλοποίηση ενός βιώσιμου οικοσυστήματος, με σκοπό τη δημιουργία διεπιστημονικών κόμβων τεχνητής νοημοσύνης - φορέων επιβολής του νόμου - ηθικής και δεοντολογίας.

## Επίλογος

Στο παγκόσμιο πολυπολιτισμικό περιβάλλον που διαβιούμε, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί κριτήριο και δείκτη του κοινωνικού μας πολιτισμού. Ευθύνη κάθε σύγχρονης κοινωνίας αλληλεγγύης και ανθρωπιάς αποτελεί η υπεράσπιση των δικαιωμάτων αυτών και ο σεβασμός της διαφορετικότητας, στοιχεία που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή.

Στο παρόν εγχειρίδιο καταγράφηκε συνοπτικά ο απολογισμός των δραστηριοτήτων και των μέτρων που ελήφθησαν για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τα έτη 2021 και 2022, ως ένα σημαντικό εργαλείο για την αποτύπωση της πραγματικής εικόνας των ενεργειών που υλοποιήθηκαν στον προαναφερόμενο τομέα. Το έργο που επιτελέστηκε από του Φορείς που υπάγονται στο και εποπτεύονται από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, κατά λόγο αρμοδιότητας, ήταν σημαντικό και πολύπλευρο για την κοινωνία και διενεργήθηκε σεβόμενο την διαφορετικότητα και τις ιδιαιτερότητες της ανθρώπινης φύσης. Για το λόγο αυτό κρίνεται ιδιαίτερος σημαντικό όπως τα παρατιθέμενα στοιχεία αποτελέσουν εφαλτήριο για περαιτέρω προβληματισμό, κατά το στάδιο της ανάλυσης και του σχεδιασμού των μελλοντικών δράσεων του Υπουργείου, με σκοπό τη θεμελίωση μιας σχέσης αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τον πολίτη και ειδικότερα την παγίωση του αισθήματος ότι ο αστυνομικός είναι αρωγός και προστάτης των αξιών που εκπορεύονται από την ίδια την κοινωνία.

